

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

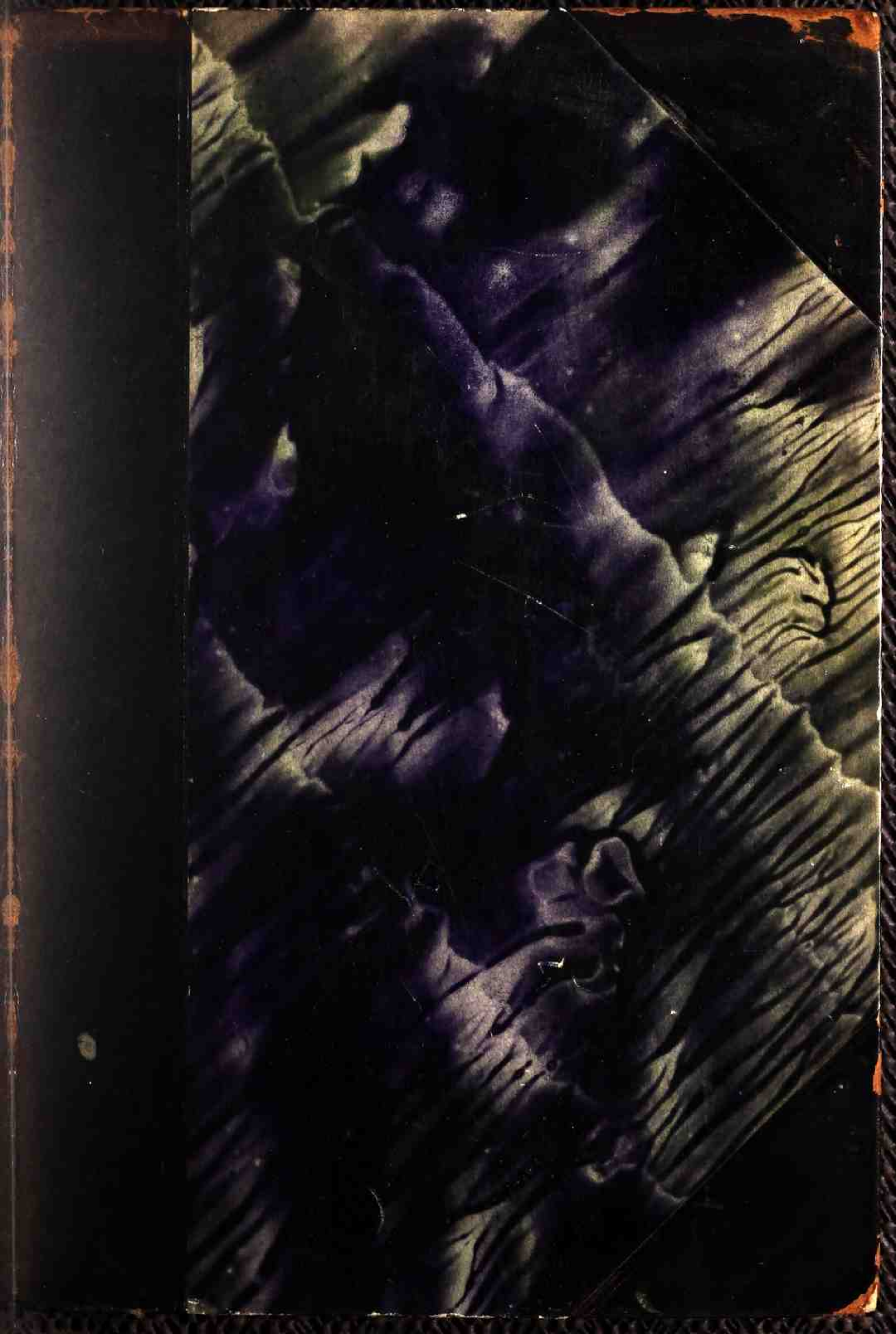
Forfatter(e) Author(s):	Søiberg, Harry.
Titel Title:	<u>Øde Egne : Vestjyske Kysthistorier.</u>
Udgavebetegnelse Edition Statement:	2. Opl. /
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn ; Kristiania : Gyldendal, 1913
Fysiske størrelse Physical extent:	162 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

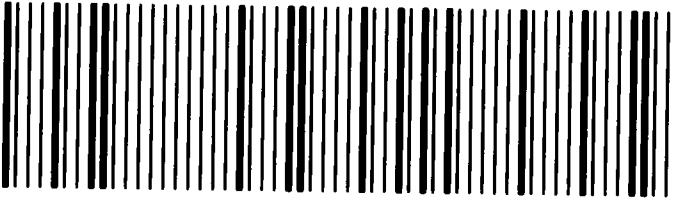
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

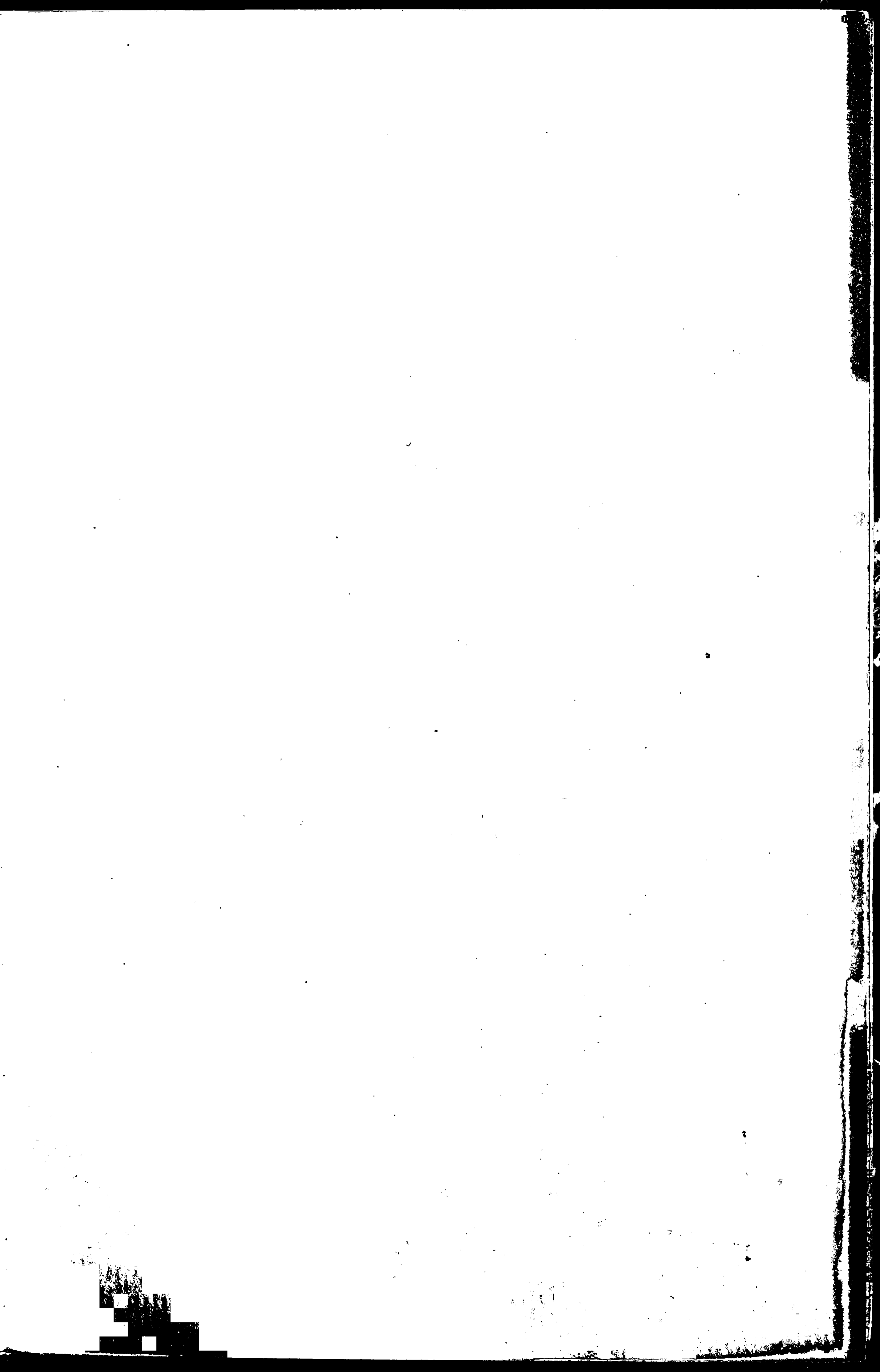
57, - 277.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023095042

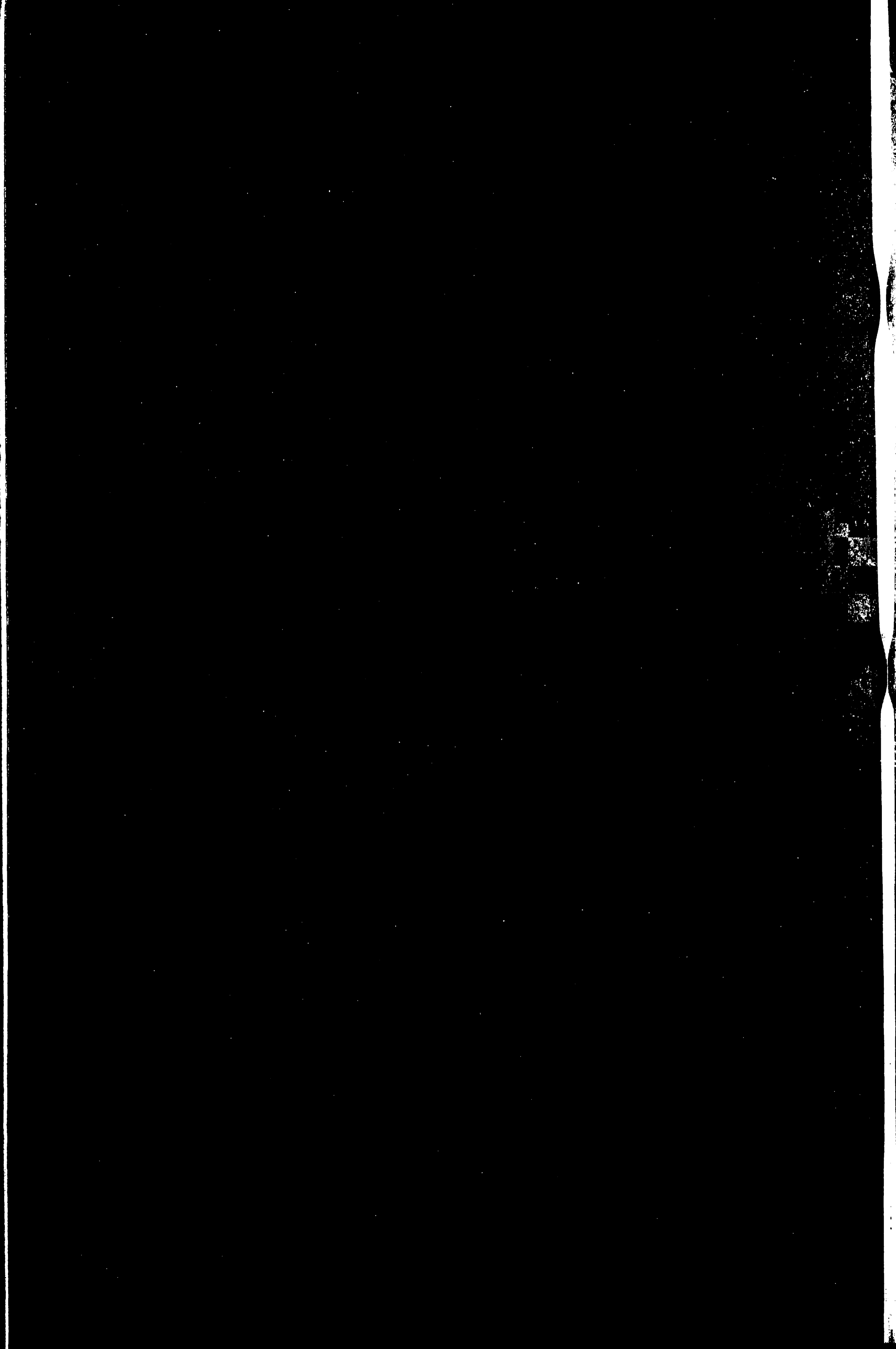
HARRY·SOIBERG·

ØDE·ECNER

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

1913

Ø D E E G N E

HARRY SØIBERG

SYG SLÆGT. Drama i tre
Akter. 1904.

ØDE EGNE. Vestjyske
Kysthistorier. (1906).
Andet Oplag. 1913.

FOLKET VED HAVET.
Fortælling. 1908.

AF JORDENS SLÆGT.
Historier. 1910.

AF NYSKOVENS SAGA.
1912.

H A R R Y S Ø I B E R G

Ø D E E G N E

V E S T J Y S K E K Y S T H I S T O R I E R

A N D E T O P L A G

174. 21028

G Y L D E N D A L S K E B O G H A N D E L - N O R D I S K
F O R L A G - K J Ø B E N H A V N O G K R I S T I A N I A
M D C C C X I I I

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

INDHOLD

	Side
Den vestjyske Udbygger	7
Uden for Vejene.....	73
Overtro og Hellighed	83
En stor Begivenhed	131

DEN VESTJYSKE UDBYGGER

SKUMRINGEN kom glidende frem over Bakkerne langt borte fra Heden. Som en jordtrang Sky slæbte den sig frem og gemte Klittedragene bort bag sig. Heden strakte sig milsvej ud, øster og sønder og gled op mod den, som løfted Landet sig højere og højere, langt, langt borte. Medens Lyngen laa som vintersveden Graaris derude. Saa sort blev den.

Men i Udbyggerstedets teglede Ruder gløded endnu solstreffende Skyer.

Som metalblanke Felter glimted de udover i brandgult og purpurrødt. Det eneste, der gav Genskin fra det sortnende Land.

Men Havklitterne skar sin takkede Bræm op mellem det og den døende Dag og slukked det sidste Skær inde paa Sletten.

Saa man udover fra en af Toppene, kunde man se Skumringen Fod for Fod trænge Dagen ned bag Havet. Medens Mørket østerinde helt tog Landet til sig.

Udbyggeren Paul Sande stod fremme i sin Dør med Aftenhvilen over sig.

Snadden hang fra hans Mund og Hænderne var stukket i de tykke, blaagraa Vadmelsbukser.

Hans brede Skuldre fyldte Dørens Bredde.

Skæret fra Skyerne rakte ogsaa hans Ansigt og randt gennem hans tætte graanende Hageskæg. Og hans vejrbidte Hud lyste kobberødt.

Hans Øjne søgte op over Havklitternes lange, sorte Skygger, der ligesom skred Skumringen i Møde. I smalle Driver kom Skyerne sejlene indover i den stille, blaa Luft.

Der var saa stille om ham.

Ude over Heden laa Stilheden som et stanset Aandedrag.

Vinden snegled sig dunblødt over den gamle, høje Lyng og de filtrede, stærke Tjørn.

Kun Havet gik og gik i hul, fjern Drønen mod Land. Men det agted hans Øren ikke — Havet tier aldrig. Men dets Røst glider ligesom bort i Stilheden, naar den kommer op, inde fra Landet.

Han blev staaende en god Stund.

Om hans brede, faste Mund og i de blaa, klare Øjne laa noget stille og tilfreds. Saa gik han sønden om Huset og saa ud over Sletten.

Et Stykke inde kom Sønnen med Faareflokken.

De hvide Uldkroppe flød sammen i en stor, hvid Klat derude. Først da de kom nærmere, skilte de sig ud, og man saa Rytmen i deres lette Gang.

Jo nærmere de kom Huset, jo mere øgedes Afstanden mellem dem og Knøsen. — Længe før ham stod de hjemme for Døren til Stalden, et stort Fjælle-skur, der var tømret til Nordenden af Stedet.

Han kom slentrede gennem Lyngen, som havde han alt andet i Hovedet end netop Faarene.

Han var slankere af Vækst end Faderen. Skuldrene sad stejle og stærke, og hans Øjne var blaa og klare som hans og havde Havboens stille, drømmende Ro.

Ganske nær ham fulgte Hunden, en gammel, sort Pudel, der for længst havde retted Faarene til, saa den nu var fri for enhver Besværing fra deres Side.

Da de naaed frem, lod den Knøsen skøtte Resten og satte sig hen hos Paul. Han gik længere bort fra Huset, lidt stiv i Lænderne og duved i Ryggen.

Indeover øjned han sine Marker.

Som store, farvevaskede Pletter laa de som sprængt ind i den sorte Hede, hyllet af Skumringen.

Han drev helt derud. — Det var snart tredve Aar siden, han brød den første Lyngskorp her. Saa mange Aar siden, han drog den første Plovfure over denne øde Slette.

Nu laa der fjorten Tdr. Land dyrked.

Han gik længere ud, op mellem Agerne og saa ned over de lave Straa, der endnu stod vækstgrønne.

Et Hundrede Tdr. Land havde han købt ind af Heden.

Lige fra Havklitterne og langt indover strakte det sig. Trods Skumringen kendte han Skellet. En Pæl havde han rammet ned der.

Dertil var det hans! —

Han havde engang drømt om større Resultat. Men

Aarene var gaaet hurtigere, end der kunde anes, og Kampen blev haardere end til den første Sejr.

Dog, stort var hans Arbejde, og stolt deraf var han, som han gik der.

Af en Ørken havde han tvunget Føde og Foder til fire Køer og en Hest — og en stor Familie.

Syv Børn havde han fostret op.

Han havde tænkt paa at købe mere Land endnu.

Sanderne skulde for bestandig have deres Hjemsted der.

Havde han været ung, skulde han have brudt tyve Tdr. Hede til. Men han var bleven ældet før Tiden med Værk her og Hold der og Gigt i hvert Led.

Det trælse Slid havde brudt ham før Modet. Men Sønnenne . . . Han, Knøsen derhjemme, skulde bygge det nye Sted, som inderst hos ham var hans stolteste Drøm.

I Huset blev der tændt Lys, da han gik hjemefter. Et enligt, rødt Lys ud mod Mørkningen.

Der var Travlhed i Frammerset endnu.

Fra Ovnstedet gløded og spratted det i Fyrreknuderne, saa det funkled gennem Røgen og smælded Trine, hans Kone, om Ørene.

Hen under Loftet smøg en kvalm Klyneos og øged Heden derinde.

Trine var et højt, ført Kvindfolk med Skuldre og Arme stærke som en Mands. Som hun stod der ved Ovnen, gløded hun næsten eksplosiv af Varme.

Ved Vasken stod den yngste Datter og skured løs

paa Dejtruget. Hun og Broderen var de af Børnene, som var hjemme.

Om hendes Ansigt laa et Brus af lyse, blanke Krøller. Som slupne Spiraler hang de ned over de unge, buede Kinder, viltre og kaade ved hver lille Knejs.

Hun kunde aldrig faa Fred for dem. Saa aldeles uregerlige var de.

Hun var Moderen af Vækst, men det var Pauls Haar og Øjnene med.

— Naa, no maa'et val snaar ha æn mæ de hær Bagerrasje, sagde Paul, da han traadte ind under det lave Loft.

— Jow, om en bette Kjen. De æ de siest dær æ i æ Ovn, svared Trine.

Der lød en glad Tone i hendes Stemme og det smilte fra hendes Øjne.

— Ja, for dær æ da aasse jen Daw imaaen, we æ. Aa før o Wonsda ka vi da et went ham.

— De ska do et sej for wes, Faar, sagde Datteren. For taar han øwer Frædrikshavn, ka de næm hæen sæ, te han rækker hærte te i Maaenawten.

— Næ, de Skiw goer li te Kjøvenhavn, saa de haar ingen Nøe — forklared Paul.

— Sæt do dæ no in te Hans, bette do, saa ska æ kam mæ æ Kaffe te jær, slutted Trine.

Og Paul gik ind i Stuen.

Hans sad ved Bordet og læste i en Ingemannsk Roman.

Haaret laa i en tæt, brun Bølge over en stejl, smal Pande.

Der var trangt og lavt i Stuen.

En stor, dobbelt Træseng, og en gammel, svær Egetræskommode fyldte næsten den ene Part.

Langs den søndre og østre Væg gik en fast Træbænk om Bordet.

Men der var Ruder, smaa, ottefeltere Ruder til de tre Sider. Det ligesom gav Rum derinde.

Og Væggene var tēglrøde —

Foruden det havde Huset endnu et Rum, men det var Gæsterum. De unge havde Seng oppe under det højryggede Straatag.

Paul gjorde Piben istand og satte sig yderst paa Bænken.

Paa Bordet laa et Telegram.

Han tog det hen for sig.

Det var kommet idag fra Kristiansand:

„Saa langt er jeg nu naaet,
om nogle faa Dage har I mig hjemme.

Jens“

stod der.

Det var fra deres ældste Søn, der kom paa Besøg fra Amerika. I tolv Aar havde han været borte. —

De havde tre derovre. Han og saa den næst-ældste havde Farm — ganske nær hinanden, havde de skrevet — og det store. Større end Enggaarden, som laa et Par Mil østerinde bag Heden og Sandstrøget.

Saa kom Trine med Kaffen. Og Inger. Hun tørred endnu Hænderne i Forklædet, da hun satte sig og strøg de rebelske Lokker bort over Panden.

Hans skød Romanen fra sig. Og Trofast kom frem fra Bilæggerovnen.

De samledes alle om Telegrammet.

— De maa wæer unnele aa kam hjæm ætter saa manne Oers foløw, kunde Paul ikke dy sig for at bemærke. — Aa see aal foanred.

— Ja, han kjæn'r'et saamæn et ijen, trower æ, svared Trine. De stuer Plantaasjer aa aal de Marker, do haar faat dørket, bette Faar.

Paul smilte til hende.

— Jow, aa saa kam tebawes som en rig Mand te si fatte Hjæm, indskød Inger. — Huer maa 'et wæer skjøn. For rig maa han da wæer, nær han haar saan stuer Guer.

Hendes Øjne straaled af Forventning.

Hans sad stille og lytted til. Han var kun syv Aar, da hans ældste Broder rejste ud. Erindringen om ham stod dunkelt — men om den var der myldred en Verden frem derudefra — der borte bag Havet.

Det tændte Æventyrglansen i hans Blik.

Trines Øjne sneg sig op mod et stort rammet Billede, som hang paa Væggen ligefor. Det var af den næstyngste Søn.

Hnn maatte mindes ham. Han var en Nat, for fem Aar siden blevet derude paa Havet. — Men hun tvang Tankerne for sig. — Han var vel hos Gud nu

Og Kaffen blev drukket og de gik til Sengs.

Mens Natten lagde sig tæt over Sletten og om Huset.

Da Lyset slukkedes, var det, som om der slet intet Hus stod. Men gennem den tyste Nat skred Havet drønende indover — som kogled onde Aander derude i Mørket og over den øde Egn.

Paul Sande havde vist den hjemvendte om i hver Krog af sit Hedeboslot.

De kom lige ud fra Stalden nu.

Han havde vist frem, hvad han ejed, og hvad han havde faaet mer, siden Sønnen drog ud. Da havde han kun en Ko, en Stud og nogle Faar og et Svin.

Nu var det jo tredoblet.

Hans holdt sig i Følge med dem — i Loen og paa Hølængen. Han bare hørte efter.

Ogsaa Vippebrønden maatte beses. Den havde Paul selv lavet — og støbt Cementtruget, som stod derved.

Ploven og Harven var ogsaa blevet fornyet siden da — og det var store Ting.

De gik om østen for Huset.

Der var hegnet et Stykke Jord ved et Dige af lang, bred Søj*), som var stablet op over hinanden.

Jens stansed og keg ind over Diget.

Han havde selv været med til at skære Søien ude i Heden, dengang Forsøget skulde gøres. Han husked, hvor optagne de alle havde været af at faa Have ved Huset — og hvor mange Dages Slid alene Diget havde krævet.

*) Tørv, der hugges i Heden.

Nu stod det afsvedet og forkrøblet derinde. — Buskene filtrede og knudrede med skimlet Mos om de sorte Grene og med smaa, svedne, saftløse Blade — og ikke højere end Diget gav Læ.

— Dær blew et not a de, forklared Paul. De haar et ku faa sæ rækket jen Tom øwer æ Di i aal de Oer, saa æ haar maatted gi mæ øwer. Næh, æ Nordwæs æ for haard for'et — æ Hawgus ka læg sæ som en hiel Saltslam øwer'et.

— Jæ ka husk, hvor vi alle ventede os møj deraf — og jæ vilde bygge et Lysthus her, svared Jens. Hans Stemme havde i de mange Aar tabt sin vestjyske Tyngde og klang fremmed med jysk-engelsk Accent. Han saa Resterne af den Bænk, han selv havde tømret. Pælene stod der endnu sortnet og sprøded.

— De haar aaller ku betaalt sæ aa byg Luftkasteller hær ued o æ Hied, Jens, smilte Paul. Saan not hør hjem dærøwer, huer do kommer fræ.

Jens smilte — og de gik videre mod Markerne. Det var Dagen efter, at han var naaet hjem.

Han gik mellem dem. Han var et Par Tommer højere end Faderen og bred og stærk som han. Men han bar sin Styrke rank og spænstig, og hans Skridt drog ikke Slidets tunge Læs i sit Spor. Han var i mørkternet Jakketøj, der slutted om hans modne Skikkelse, og havde amerikanske Skaftstøvler paa.

Der var Forskel paa de tre Ansigter der ved Siden af hinanden: Paul Sandes vejrbidte, med de haarde, næsten stædige Træk og det faste, tunge i Blikket.

Det var som stivned mod en Storm.

Den yngste Søns Ansigt var skarpt og energisk i Formen, slankt og højkuplet med en stolt buet Pande. Man Blikket laa lavt over Sletten, som tynget af egen Vægt. Der laa som en lyttende, spejdende Udlængsel deri.

Jens Sande bar sit Hoved med et viljestærkt Knejs. Ansigtets Træk laa rolige og dybe, som bragt til Leje efter Aars vekslende Kampe. Hans Skæg var næsten som Faderens, kraftigt i Fylde. Haaret mørkere af Lød, men krøllet som hans. Nu gik der kun en svag kruset Bølgen gennem dets frie Fald.

I hans Blik laa der noget frigjort, noget stejlt. Det ligesom løftet sig derindebag i dets klare, blaa Dyb med store Perspektiver. Det saa, som den, der har fæstet Maal langt, langt ude — i Verden.

En enlig Plovs trælse Fure over en øde Jord havde ikke stænget det i sin Stigen. Det havde Aar efter Aar set et frodigt, jomfrueligt Muld give mange Fold Grøde, set et Arbejde gro og krones med Sejer.

Det ejed noget af en Erobrers Styrke — af en hjemvendt Vikings Stolthed, naar det saa bort over Lyngsletten, hvor Klokkeblomsterne begyndte at smile i Solen.

Tusind Mile borte fra den øde Hjemmekyst — havde han skabt sig sit eget Hjem langt rigere end det, der havde fostret ham.

Endnu var han en ung og fyrig Stridsmand. — Hvor vidt kunde han ikke naa, før han var graanet som sin Far. Han kendte det som en Længsel — en Jubel, som han gik der ved hans Side.

Borte paa Sletten stod der smaa, grønne Agre kronet af Sol.

Vinden drog en lang, lad Bølge gennem de vege Straa og fik det til at flimre udover.

Højt oppe stod Lærken stille, som hang den i en usynlig Snor. Hans Øren fanged dens Triller første Gang efter de mange Aar.

Hvad var det for en underlig Fryd, der fyldte dens Sang? — Han kendte den — kendte den med en stolt, stærk Kending i sit Bryst: Det var hans Hjemlængsel — en Sommerhilsen, den sang over den fattige Egn, sang den til ham, som da han leged der som Dreng.

Og hans Blik gled bort over de fjorten Tønder dyrket Land.

— Ka do see Jens, æ haar et ligged o mi laad Sied aal mi Daw, viste Paul, efter som de skred frem gennem Agren. De war de hær nærest vi haaed faat dørked, da do ræjst.

— Ja, det ka jæ godt husk. Han mindedes de lange slidsomme Dage, han selv havde prøvet — hvor hver Muskelkraft ligesom døde hen, naar Hvilen endelig kom. Og han forstod, hvad det havde krævet af Kræfter og Udholdenhed for at være naaet saa vidt.

— De æ da en skjøn Begjøndels, tøywes æ, sjæl om de et æ not mod hwa do haar faat dæ dærøwer. . . . Vil Hans arbejde mæ sam Flid som mæ, ka han haa sæ en ret skjøn Bedrøwt, inden han blywer saa graaw som æ no æ blæwen. Aa han æ

jo aasse den jenest a jær som æ blæwen hjæm. I anner haar jo faat jæs o de tørr dær ued, saa ham maa'et val tekomp.

Han gjorde en spændt Drejning med Hovedet uden dog at se paa nogen af dem.

— Ja, jæ skal ikke gøre Kraw paa noet af det, Faar, svared Jens. Anders trænger jo heller ikke. De jennest skul val væer æ Piger.

— Ja vi foer aa see, huen de vil mag sæ. Kaaren trænger i aal Fald et. Den jennest sku jo wæer Inger. Hun goer aa lirer for en Knæjt op i æ Klit. Kre Staags Søn. — Do kan nok howsk dem? De æ saa fatte som en Kjerkrot, men møj ka hær jo aaller blyw aa faa.

Hans gik som vedrørte Talen ikke ham. Han holdt sit Blik langt ude, som søgte det at stige over de stængende Drag.

Og Jens gav den gamle Ret. —

De gik rundt Ager for Ager.

En naalfin, rislende Klang steg mod dem fra de rækkende Straa. Ikke det fuldtonende Brus fra de modne, knejsende Agre østerpaa. Paul forklared sindigt og enkelt om hver lille Stump Jord. Og Jens husked hver Pul, hver Tue, som havde ligget der hvor nu Ploven havde jævnet.

Spadestik efter Spadestik havde slettet dem ud. Først løst Madjorden og saa Bør for Bør fyldt det golde Underlag ud i Lavningerne og atter dækket det med den tynde Madjord — og da først Ploven.

Han grebes af dette Fattigdommens Storværk!

Helt ud til Pælen i Heden naaed de.

Der stansed de og saa tilbage, som stod de paa en af Klitterne og saa ud over den barske, vildsomme Egn.

Huset laa som en mørk og lav Tue under den høje, klare Himmel. Kun fra de smaa Ruder blinked Lyset, der veg vesterover. Og bag det skred Havklitterne kædetrukne ud. som et Værn om Landet.

De tav alle tre, blot deres Øjne talte hver for sig. Medens Vinden toned Havets Brus over Sletten. — Den hjemvendte lytted Hver Nerve fanged ind dets dybe, stærke Klang.

Og hedt steg Blodet i ham af gammel Kending. —
Og de gik hjemover

Bordet inde fra Stuen var flyttet ud i Haven, som det indhegnede bag Diget endnu kaldtes. Og der var lagt et Fjæl over de gamle Bænkstolper og over to Fiskekasser paa den anden Side Bordet.

Paul Sande havde budt til Gilde for den hjemvendte Søn.

Det var hans Naboer vidtomkring fra Egnen, Klitbofolk, Fiskerbønder og Bønder oppefra bag Sandstrøget, som sad samlet der saa mange, Bordet gav Plads til. Mens Ungfolkene laa omkring paa Diget eller plat i Græsset, som havde fundet ret god Trivsel derinde. Der var godt en Snes Folk. Man havde spist Mellemmad og drukket Dramme . . . Nu holdt „Swotne“ *) for.

Inger gik rundt og skænkede Kaffen. Hun havde hvidt Forklæde paa. Og Haaret bruste som en Vaarbyge om det friske Ansigt.

Kun i hendes Øjne laa der noget stille og fjernt, som var hun ikke med i Laget, og saa ikke de Blikke, der fulgte hende fra Ungkarlene.

Over Kystlandet drog Skumringen sin blege Lysning. Den sived ned fra den høje Luft, som skulde

*) Sort Kaffe med Brændevin.

Sommerdagen ikke slukkes. Og Klokkelyngen knyttede sine smaa violette Blomster sammen til en prægtig Brokade over de fløjelssorte Sletter og bar Skæret indover.

Der var alt højrøstet Stemmer i Laget. Men Stilheden tog dem til sig. Som i et stort, tomt Rum døde de bort.

En Bonde oppe fra Landet gav en Fruentimmerhistorie tilbedste.

Det var om en Missionærprædikant — som ogsaa var kendt der paa Egnen.

— Jow, han haar ligged hær tow Nætter for flier Oer sien, bekræfted Paul. Han sad yderst paa Fjælden og tog sin Part af Morskaben og Swotne.

— Haaed do da Trine lukked inn, blev der stukket ud.

— Aah, mæ dæ haaed, et val ingen Nøe, tænker æ. Saan gamel Raagels som hin ku val nok faa Fræd.

Trine, der sad for Bordenden, fik et Klask af hans flade Haand, saa det gungred i hendes fyldigste Parti.

— Mæ dæ taaw han 'et wes et saa nøj, blev der svaret.

Man lo og Trine med.

— Hwær Maaen low han o si Knæ øwer jen hal Tiem aa vred aa klaawed sæ, saa de var saa møj sølle aa see dæro, føjed hun til.

— Han haaed val et aasse Besøk a en Ængel hos jæs saan som hos Mølleren, skød Bonden ind.

— Saa sku'et da wæer Inger, som sku ha wæt

Ængel, vitsed en gammel Ulk, Kre Kong, som han kaldtes, og klemte hende ind til sig, saa Inger blev blussende rød.

— Hwa, mi Baan? Haar do wæt o Ængelbesøk hos ham?

Inger sled sig løs og delte Fornøjelsen med de øvrige.

Prædikanten havde en Dag sagt til Mølleren og hans Kone, at de ikke skulde bryde sig om, de til Natten hørte nogen gaa med Dørene — for han ventede Besøg af en Engel.

Folkene blev selvfølgelig nysgerrige efter at se, hvorledes en Engel tog sig ud, og passed paa.

Og ikke ringe var deres Forbavselse, da de opdaged, at en Engel kunde paatage sig en saa jordisk Skikkelse som Naboens tykke Karen.

Alle kendte denne Historie og flere til om denne missionske Mand.

Kvindfolkene sad hede og vægtige og lo med.

Deres Latter steg i brunstig Fylde fra deres blodrige, frodige Legemer.

De havde spist, hvad de orked, og taget deres Dram med.

De var saa mætte, saa tunge af krævende Begær . . .

Det sprækked med Sved fra deres Hud.

Bort gennem Stilheden lød det svangert og hedt, smøg sig ind over Mændenes Sanser og gejled deres Blod.

Deres Stemmer gav Gensvar tilbage, raat og plat.

Fra Legeme til Legeme meddelte det sig og fyldte de stærke Bryster i tung, forjættende Fryd.

— Huer mon han no æ blewen a? var der En, som spurgte.

— Han æ val stukken a te Amerika.

— Ja, dær ska jo aal hen, nær de haar lawed 'et for broged aan Stæj.

— De maa ejsen et wæer saa li te aa begow sæ dærøwer mellem saan Mængde Røwre.

Denne Bemærkning blev rettet direkte til Jens, der sad midt i Laget med sin Swot foran sig, som de andre.

— Aah, det er ikke saa slemt, som det maaske ka synes, svared han. — For dær er hver ærlig Mand en Part af Loven. Dær faar man lært at skøtt si egne Sager. Herredsfogder og Politi er ikke saaen lige at faa fat i, som hær.

— Næh, val de. Dær sower man mæ æ Knyw aa æ Pistol i æ Bælt hwær Daw.

— Aa man hænger æ Røwre i æ Skow, nær man foer fat i 'em, oplyste en anden.

Samtalen kom nu til at dreje sig om Amerika og fik Jens til at fortælle.

Hele Tiden havde han snakket med og smilt til alle de gamle Kjendingers spredte Bemærkninger og Spøgen.

Han var jo bleven en holden Mand nu, havde faaet Gaard og mange Høveder derovre, saa mangan en af dem til en Begyndelse ikke ret følte sig sikker

paa, hvorledes saadan en stor Hjemvending vilde stille sig.

Selv havde han fornemmet en fremmed Følelse mod disse gammelkendte Folk, der saa ofte havde trængt sig frem i hans Længsler mod Hjemlandet. En Følelse, som ikke fuldt var ham klar, men som havde vakt en lyttende Iagttagelse hos ham.

Han var bleven tavs ved Bordet under deres hvasse Spøg. Som de sad om ham, var det, som der kun var gaaet Dage, siden han rejste ud.

Saa fuldstændig uforandret viste de sig nu.

Selv de gamle forekom ham næsten som urørte af de tolv Aar, der havde vekslet saa rigt for ham selv.

Kun Ungfolkene var skudt op . . . hans stille, lyttende Broder.

Der strøg ligesom ude fra Sletten en tung, trykkende Luftning ind over ham.

Han havde drukket Dram efter Dram for at tvinge den bort, for at være med i Laget.

Derfor fik hans Stemme større Kraft og hans Tanker friere Flugt, eftersom han talte. Og man blev lyttende om ham.

Ungfolkene sluttede sig nærmere til . . . Hans fandt Plads lige båg ham.

Han havde arbejdet ude paa de store Farmer, der ejed Kvadratmile af jævn Præriejord.

Tusinde Aars Vækst var der spiret og visnet og havde dannet en Muld saa fed, saa jomfruelig frodig, at selv Danmarks blødeste Muld ikke nær ejer saa-

dan Grøde. Der var det blot at saa . . . saa og høste over Flader saa store, at Heden her kun vilde syne som et sort lidet Felt. Hundreder Mile havde han flakket om der og røgtet Kvæghjorder paa Tusinder i Flok. Og der laa endnu Land og ventede paa Millioner af Plove . . . Og hver Plovfure vilde yde rigelig Høst.

Hans og Broderens Farm laa oppe i Minnesota. En Flod drog Grænseskellet mellem deres Marker — ellers stod Skoven mange Mile dyb derom.

Minnesota! Navnet ejede allerede en kær Mindelse i hans Bryst.

Aarevis havde han brugt sine Kræfter der. Af Skovens Stammer havde han tømret sit Hus . . . og købt Jord. Han og Broderen. Hans Fremtid laa deroppe. En stor Fremtid, for hvem der havde Mod og Kræfter.

Og Landet, det bredte sig saa vekslende smukt. Tusinder Søer laa lunt svøbt ind af gamle, mægtige Skove. Søer med Millioner af Holme og Øer . . .

Og Sletter, bølgende og bløde, gav Lys og Luftning over Landet.

Rige Floder flød derover og gik vildsomme og stærke gennem tætte Skove.

Kun Havet mangled det. Det store, det frie Hav, der aabned sig som en Port mod Verden.

Det havde han savnet derude i Skovene — deroppe bag Ploven. Hvor ofte havde dets Brus ikke lydt for hans Øre, sunget sin Mindelse tung og smertende i hans Sind og vakt Længslen dermed

Hvor lød ikke alt dette sælsomt for disse fattige Mennesker fra dette fattige Land.

Som en af de gamle, hjemvendte Vikinger sad han midt blandt dem og fortalte om sine sælsomme Æventyr derude fra fjerne, fremmede Lande.

Og han kendte Forskellen klarere mellem dem og den Verden, hvorfra han kom. Han ligesom kendte sine Kræfters Værdi mod disse fattige Sanddyrkeres trælsomme Stræv.

Dog — Swotne var ikke bleven glemt . . .

De gamle vidste jo nok, at Amerika var saadan noget gevaldigt, men at det skulde være saa langt bedre end deres Land, det vilde de ikke tro.

De havde dog bjærget Føden her — og deres Fædre med — i Gud ved, hvor lange Tider.

Saa, saa helt usselt kunde det da heller ikke være. De blot hørte og tømte løs paa Dunken, stædig blind for, hvad deres var.

Men de unges Læber aabnedes af Lydhørhed. Hans sad oprejst i Græsset. Hans Øjne saa som taget af et Storsyn . . . fjernt, fjernt ude.

Imedens skred Mørket frem over Heden — fulgt af Aftenkølningen. Kvindfolkene begyndte at skutte sig for Kulden og lirke ved Mændene. Brændevinen kom dem til Hjælp.

Enkelte Stemmer sprængte Lydhørheden og buste paa med et og andet, der bragte andre til at skvaldre op.

— Do, man sku trow, te do war en omrejsendes Agent for de hær Udvandringsskiw, skød gamle Kre Kong ind.

— Ja, saa mi sywel sku man saa, bette Jens, føjed en anden til. — Do lawr'et da aasse te en hiel Sla-raffenland derøwer. Flywer dær et aasse stejt Dower i æ Kjæwt o jen, blot man gijer aa smæk 'en op.

Flere brast ud.

Jens sad højrød i Hovedet.

— Om ikke Duer, saa Kalkuner, svared han og skralded ud, som dem.

Kvindfolkene begyndte at rejse sig og trak ad Huse.

— Sjæl om vi et ka skaw Hærregure hærhjæm o nowen faa Daw, som do og dien lie dærøwer, huer do kommer fræ, saa vil æ da mien te saan en Bedrøwt, som di Faar haar drewen fræm aa den baar Hied et æ saa lie te aa kims a endda. Aa manne anner haar gjot de sam.

Det var den lille Bonde, som sagde det. Og hans Ord fandt kraftigt Bifald.

Næverne huggedes i Bordet, saa det klirred og sang. Og Bordet rundt blev der drukket for Paul Sande.

Men Jens hugged igen, som grottedes hver Knogle i hans Haand.

— Jæ hværken kan eller vil si min Faars Bedrift noet paa. Men jæ vil si, at havde de samme Kræfter været brugt derovre, saa kunde han nu i Stedet for tolv—fjorten Tdr. mager Hedejord ha haft en Bedrift, der var en Formue værd og ikke været en fattig Mand som nu, trods alt sit Slid. Det er Forskellen bette Folkens.

Trine dukked frem ved Bordet. —

— Naa, naa I gue Kaalfolk, æ tøywes I blywer saa urolle. Trower I no et te I sku røer lidt o jær. — Wolle og Las Peter ska te aa prøw Krævter. Wolle haar wædt fem Krower o aa smied Las inden fem Minutter.

Nogle gik derud . . . og flere fulgte efter.

Man slutted Kres . . . Og Wolle tabte sine fem Kroner.

— Dem sku do haa spaared, bette Wolle, Sjæl om di Røw æ større en Las's saa ka do da et jen smied ham mæ den, blev der stukket ud.

Og der blev grint.

— Jens, no ku do taa aa wies wos, om I aasse haar Krævter dærøwer te aa skry jær a, sagde Kre Kong.

Jens mønstred Lars. Han var en stor, bred, tung Fisker. Vel nogle Aar ældre end han selv. Lars stod og pusted tungt.

— Næh, naa foer vi la'et wæer nok, sagde han og gemte Pengene inden for sin tykke Vadmelsvest.

Men man slutted sig om dem og der opfordredes igen.

— Jow, ska vi et prøv Las, spurgte saa Jens. Der skød op gennem ham en raa Lyst til at prøve sine Kræfter . . . netop her.

Lars tøved lidt.

— Jæ sætter ti Kroner mod fem, føjed Jens til.

— Jow, la goe da, svared Lars trevent. Tabte han,

var det da kun Gevinsten, der gik. De smed Trøj-erne fra sig i Græsset, og man gjorde Plads.

De to Mænd stilled sig overfor hinanden.

Der var Humør og Spænding omkring.

Nogen plastisk Brydning blev det just ikke. Men brede, stærke Næver, der greb og slutted, saa Fingrene svandt i Kødet, hvor de tog. Arme, der spændtes og bøjedes i sej, overmodig Styrke, som skulde det sene Tempo netop vise deres Kraft.

Deres Legemer buedes. Ryggene bøjedes og rantedes, som toges der tunge Byrder . . . alt, hvad de kunde bære.

Endelig fik de Livtag.

Armene spændte som Staaljord om dem. Fingrene vredes blodløse under Taget. Fødderne stemtes mod, saa Madjordskorpen brødes op, naar de rokkedes.

Der gik en frydefuld Spænding gennem alle. De kendte paa Tagene, hvor der lagdes i, ventede at se en af de staalspændte Rygge give efter og lade sig knække ned.

Jens mærkede snart, at Lars var den overlegne i Styrke og Drægtighed.

Blev han staaende saadan, maatte han give sig.

Lars bare knugede og tyngede.

Da faldt han i med et pludseligt og voldsomt Greb, løftede Lars's tunge Kolos, saa Benene spjattede i Luften, bar ham bag over og kasted ham ned uden at slippe ham i Faldet.

Lige paa Ryggen laa Lars . . .

Først blev man tavs af Forbavselse, saa rask og uventet var det sket.

Saa lo man, mens Lars samlede sig op. Hans Ansigt stod i et stort, bredt Grin. Han syntes mindst ligesaa overrasket som de øvrige.

Og han maatte atter knappe Vadmelsvesten op og hale Sedlen frem.

Andre Væddemaal kom nu istand og man holdt endnu en god Stund paa med denne Styrkeprøven.

Imens fandt de ældre Kortene frem og tog atter fat paa Swotne.

Midnat kom, før der blev brudt op.

En Mils Vej havde de fleste hjem.

Men Natten var lys og venlig.

Der hvor Manden var lidt for overstadig, sad Konen saa meget mere klar, rede til at tage Tømmerne om galt skulde være.

Fire Vogne skumpede over Heden den Nat, Hestene sansede selv Vejen, først de var komne i Hjulsporet.

De andre Gæster gik Vejen tilfods . . . hver ad sin Kant.

Blandt dem var Ungfolkene flest. Og Karle og Piger sluttede Følge.

Det hændte vel, at et Par eller to . . . fik Lyst at hvile sig i Lyngen eller var sluppet ene bort . . .

Dem gjorde Nattens Stilhed trygge. Slettens dunkle Ensomhed fyldte deres Bryst med Mod.

Saa stærke Arme favned ind, hvad de lystede.

Hvert Kys . . . hver tung Elskovsklage tog Sommernatten i sit Gem.

Og de smaa Lyngblomster nejed sig myge og gjorde Lejet blødt for de elskende Par.

Om Morgenens, naar Solen skred over Sletten, vilde de atter ranke sig mod den og sende deres lønlige, frydefulde Smil ud mod Dagen og over Sletten . . . med Drøm i de Tusind tindrende Øjne.

Trinene jamred sig et Par Gange under Ingers nøgne Fødder. Skreg gennem Husets lydhøre Ro, der nu havde fulgt den festlige Dag. Hun stansed ned for Stigen, stiv af Lytten. Gennem Stilheden kunde hun høre sin Faders Snorken.

Saa listed hun sig hen til Døren, fik den sagte op og smøg sig ud i den hvide Nat.

Saa gik det nedover mod Klitterne . . .

Der sad en Knøs og vented. Plat i Bakken havde han smidt sig.

Han var næsten voksen, bred og stærk. Dog med en ung Slankhed i Lemmerne.

Hans Sanser fanged Lyden fra hendes Skridt i Lyngen . . . langt borte fra.

I Spring var han oppe, rørte paa sig. Han var blevet kold af den lange Venten. Og gik frem mod hende.

Hun sprang, let og ilsomt, til ham —

Han mærked, hvor hendes Bryst banked af Jag, da han slutted hende ind.

— Haar do vænted læng Knud? spurgte hun, da hun fik Pust efter Løbet.

— Ja, æ haar lested om hær sien Daw, som en aan Mekkel, svared han.

De skred ind mellem Klitterne.

— De trak læng ued, inden de ku faa lætted o sæ.

Hun gav sig hen i hans Arm, der favned om hendes Liv.

— Ja, de blew wes fæl drukken?

— Aah, et saa møj enda.

Hun lytted til hans Stemme. Der var en Tone, der skurred.

Nattens Stilhed laa blid og sagtmelig om dem, og aabned for Tyngden i deres Bryst.

Hver svag Lyd løfted sig derude . . .

Ingers Nerver reagered spindelvævsfine. Det steg saa virkeligt, saa hundredefold skarpere frem . . . , Havet lød som en Stormflod, der steg højere og højere over det lave Land . . . tilsidst maatte det ogsaa naa dem.

Deres Skridthun faldt hen i Lytten dertil. Det var, som mejedes der Skov under deres Fødder, naar de traadte, eller som sank de i Sump og Uføre, naar Sandet laa bart. Men han — han saa kun et bleggraat Dunkel i den lyse elskovssvangre Nat.

De sprængte, vildsomme Klittedrag veg derbag uden Linjer — uden Fæste for Øjet, medens Natten ligesom tulled dem ind i sit dunkle, bløde Svøb.

— Do vil aalsaa ræjs ued, Knud, tvang Inger frem.

— Ja, hær hjem ka de jo aaller blyw te not for

jen, svared han, som hugged han det frem i Vrede. Æ ræjser om et Par Daw te Esbjærre, som æ skræw. Dær vil æ see aa kam mæ o Kutterfiskeri — hwis et taar æ te søs.

Omme ved Stalden havde Inger om Morgenen fundet et Brev fra ham. Gemt i en Sprække mellem Tømmeret og Murværket. Et Sted, de havde aftalt, og hvorhen han sneg sig ved Aften eller Nat.

Under Malkningen havde hun læst det med Hovedet hvilende mod Koens Bug, medens Taare efter Taare ramte de runde, brune Arme. Hele den lange Festdag havde hun gaaet der blandt alle de Mennesker og gemt paa dette triste Budskab.

Nu skulde de være forbi de mange Timer, de to havde sneget sig til derude i Klitterne og langs den øde Strand. De lyse Nætter, der havde fyldt deres unge Bryst med forjættende Fryd. De første Pighedrømme var til Ende. Hendes Øjne blev blanke og vaade som Strandsten i Sol, men hun gemte dem bort.

Langt inde bag Klitterne kom Maanen frem.

Mellem to Toppe klemte den sig ind og lyste som et Diadem fra et skumringssvøbt Haar.

Hvor Lyset randt udover, sprang Marehalmen frem som fine Straaler langs de buede Strøg og svajed, som hvæssed de deres ru og skarpe Straa mod den smygende Vind.

De naaed ud til Stranden og gik helt ned og fulgte.

Maanelyset stængtes inde bag Klitterne . . . Saa Brændingen strakte sig som et smalt, svagttonet Baand, der droges blødt om Landet og svandt bort derude, hvor Havet og Landet gik i Et.

Og det var, som søgte den selv at dæmpe sin dybe, skræmmende Røst.

Det blev saa stille, stille om Inger.

Hendes Sanser lytted ikke mer.

Hun lagde sig saa tungt i hans Arm.

Og han saa udover . . .

— De æ jo aasse for di Skyld, Inger, te æ taar ued, sagde han. Han havde længe vidst, at hun græd.

— Æ vil et tjien we do. Aa mi Faars Baad aa Redskaver duer et. De ka knap skaf wos te æ Føed, saa huen ska æ faa not aant fræ hærhjæm. Næh, æ maa ued, bette Inger, for di Skyld. Æ ska wies di Faar aa aal de suer Brøre te den fatte Knud Staag et æ saa hiel tumpe enda. — Nær æ saa haar tjient mæ saa møj te æ ka køw mæ en Paart i en Baad, kommer æ tebawes — et før Inger. Det sejer æ. Aa sku do da te den Tied haa mæ i di Taanker, bet Inger, saa . . .

Hun klemte sig ind til ham, saa han maatte stanse. Og hun gemte sit Ansigt ind mod hans Bryst.

Hans Læber spændte trodsig mod Graaden — kun et Par Taarer pressed sig ud.

Nær ved laa en Vragplanke som et sort Legeme paa den hvide Strand.

Han drog hende derhenimod.

— Jet we æ da, Inger. Hos mæ haar do et taaed not Skaaed. Di Uskyld haar æ lat dæ haa i Betrygte en aan, om de sku wæer.

Hun rækked sit Ansigt mod hans . . .

— Aah Knud, Knud, bad hun og græd. —

Han kendte, hvor hun sank tung og myg ind til ham.

Hans Mund bored sig ned til hendes. Hans Hænder strøg, tog . . . og kogled hendes bløde Lænder frem for hans Sanser.

Om dem slukked Natten hver Lysning, sletted hver Lyd . . .

Der steg som fra deres Legemer en mægtig tonende Brusen, vægtig som et Orgels, med Tusinder fine, dybe Toner, der stak som Naale i Blodet gløded det til Rus . . .

Da stønned det gennem Natten.

En ung Pige skreg sin første Elskovsklage derud. Og Sommernatten drak den ind med et Smil . . .

Da Morgenlysningen alt steg over Landet, gik Inger ene tilbage gennem Klitten.

Hendes Kinder var blege, hendes Øjne trætte og Fødderne bar, som kunde de ikke mer. Knud havde fulgt hende helt derop og hastet nu hjem langs Stranden. Den halve Mil.

Han kendte sig som en Kæmpe af Styrke og Mod. —

Inde i Udbyggerstedet var der et Par Øren, der

fanged Ingers Trin i Stigen. Hendes Fødder evned ikke at liste.

Trine rejste sig over Ende i Sengen, kasted et Blik til det gamle Stueur: Halv fire.

Og hun putted sig atter ned ved Siden af sin Ægtefælle, der trak Vejret, saa det var en Gru.

Æ „Stasuen“ *) holdt fremme for Døren.

Jens og Hans stod og spændte Hesten for, et lod-
dent, benet Bæst med brede, udtraadte Hove, tunge,
stærke Ben og en Bug som et trommesygt Hoved.

Man skulde afsted paa Tur til den store Plantage,
et Par Mil sønderpaa.

Paul og Trine stued Madkurven og Øldunken
ind under Agestolen.

Inger stod bag dem og bar.

Hun var i lysblaa glat Kjole med hvid Bærekrave
og havde et hvidt strikket Sjal kastet over Skul-
drene.

Trine havde for hendes Skyld paataget sig at skøtte
Huset den Dag, trods Pauls Indsigelser.

Inger havde jo været der før og kunde altid komme
der igen, mente han.

Men Trine holdt paa sit. Hun havde i de sidste
Dage gennemskuet Ingers stillebaarne Bekymring.

Derfor skulde hun ha Turen med.

Man begyndte at stige til Vogns. Inger og Hans
paa Bagsædet, og Jens ved Pauls Side. Paul vilde
køre selv.

*) En Vogn til Staskørsel.

— Saa foer do haa'et skjøn, Muer, sagde han og strammed Tømmen til.

Trofast glammed sin Glæde ud gennem Stilheden og op i Mulen paa Hesten, der resignerende kasted med Hovedet.

— Ja, ja, bette Baan, gue Fornywels da aa la mæ no see te I passer o et aa kam not te, svared hun og traadte tilside for Vognen.

— I sku følle æ Straan fræ æ Rædningshues. Dær plejr'et aa blyw gue Kjørsel, føjed hun til og keg til Hesten, der sent og sejt lagde sig i Tøjet. Paul smælded med Pisken og kørte frem om Huset. De vinked og smilte. Og Trofast dansed om Vognen og gøed, saa det svared fra Klitterne.

Trine blev staaende omme for Huset og vinked, til Hjulsporet løb ind under Klitterne og det første Sandstrøg skilte dem.

Saa gik hun tilbage og ind.

Men Smilet laa den hele Dag og lyste over hendes Ansigt.

Det var Stadskarle, hendes Sønner. Folk, der kunde og vilde. Deres Haandelag og Greb kendte hun. Det var stadig Pauls og sine egne, hun genfandt deri. Kun smerted det, at det var saa langt borte, de havde fæstet Bo, og deres Gerning var Andre Gammelfolk kunde da gæste deres Børn De kunde blot høre fra dem og om deres Virken Nu, naar Jens rejste, mon hun saa nogensinde mer fik ham at se? Det var alligevel haardt saadan at skilles

ved sine Børn, selvom man vidste, de havde det godt, hvor de var

Paul søgte ud til Redningsvejen. En bred Jævning, som er draget kystlangs mange, mange Mil, hvor farbar Vej ofte ligger milsvej inde. Det er ikke noget Vejanlæg i egentlig Forstand. Men et afmærket Strøg mellem Klitter og over Lyngsletter, hvor det er muligt at føre Regningsbaaden frem.

Som et bredt, tørret Flodleje gennem et vildsomt, bakket Ørkenstrøg smyger den sig frem, vigende for enhver Stigning. Kun hvor Dragene stænger vidt indover, er man bleven nødt til at bryde den Vej. Og der løfter den sig ofte højt op i Bakkerne, og dens brede Hjulspor skæres foddybe i det løse Sand, der dækkes med afhugget Lyng.

I Skridtgang gik det fremover, træls og langsommere end, hvis Vejen var gjort til Fods. Hvert Fodsbred maatte vindes i trælsomt Slæb. Trældyret tog det, som gjaldt det en Styrkeprøve paa sej, udholdende Kraft. Tøjet laa spændt om dets Bov. Og Hovene løftedes og stemtes dybt i Sandet, tunge og sindige. Ned over dem brandt Solen ned over det aabne, øde Land, der laa som stivnet i et Gisp efter Ugers lang Tørke. Over det spændte Luften som et Blaa, uden Trevl af Skyer. Som en vid aaben Port mod det endeløse Rum, hvor Øjets Sekraft taber sig i et bundløst Dyb — eller maaske ser op gennem Millioner af Mil.

Jens sad og saa sig vidtom.

Man var falden taalmodig til Hvile i de stive, fjederløse Agestole.

De havde talt om Tørken

Kom der ikke Regn en af Dagene, havde Paul hævdet, vilde Høsten kun bringe tynde Straa, og Aksene intet — eller Krøblinger af Korn.

Den hvidgraa Sandjord grined alt frem mellem Straaene.

I lang Tid havde man rolig ventet . . . Uge efter Uge, til Haabet den sidste Uge red alle som en Mare . . . steg som en Bøn fra hvert Hus langt, langt bort over det øde Land.

Paa Hestens Hals sprang Sveden frem, og fra Sele-tøjet bredte det sig ud over dens solsvedne Skind.

Jorden gløded under den stegende Sol. Som en hed, tør Aande steg Luften op fra Jorden.

Ikke et Pust drog Køling derover.

Det var ikke blot Menneskenes Bøn, som skreg gennem Tørken.

Men fra hver nok saa fattig Vækst, som havde fundet Rod herude i Landets yderste og ødeste Egne, steg en stønnende Tryglen: Regn! Regn!

Alt, hvad der ejed Liv, trygled for Livet — trods Fattigdommen.

Man faldt hen i tænksom Ro, hver for sig. Langsomheden og Varmen bandt Tankerne, mens Solen tørsved Huden.

Borte mellem Klitterne nød Trofast sin Frihed. Dens Halsen sprængte den lydløse Luft og rulled fra Drag til Drag.

Da man endelig naaed frem og tog strandlangs, strøg Havets friske Aande ind over dem og kvikked. Lige i Strandkanten kørte de. Den gamle Alfarvej herude.

Smaa gik Bølgeskvattene mod Stranden.

Men udover laa Havet som skinnende Krystal, der spejled Himlens Blaa i sit Dyb. Hist og her raged Vragstumper op . . . paa inderste Revle.

Ikke engang der tog det Braad, men laa som en Støbning derom.

Stranden var bred og flad. Den løfted sig vel knap to Fod over Havet. Derfor stod Klitterne ogsaa bratskaarne med Skred ved Skred. Blot lidt Uro, og det maatte bryde dermod.

Længere sønder blev Havklitterne højere og sværere. Der traadte et bredt, langt Madtørvsbælte frem i Brinken. En Snes Fod oppe laa det som et sortbrunt Muldlag mellem det hvide Sand.

Langs Stranden og ud i Havstokken laa der afbrudte, alenstore Tørveknolde. Havet havde ædt dybt der af det gamle Land.

Det var vel Bunden af en Havvig eller en Sø, det her havde blottet. Fladen af Landet, da det laa dækket under vældige Egeskove, og Havet gik mod en Kyst, hvor bløde Drag gav Grøde og Vækst.

Det var Landet før Ødelæggelsen før Sandflugten Landet fra den Tid, da Paradiset endnu var paa Jorden, og Menneskene sanked Føden i Skoven og paa Havet.

Nu brændte man Læs for Læs af det tabte Paradis, som vilde man slette selve Gøglebilledet derom.

Men naar Vintermørket kom og hæraged det aabne, værnløse Land, og Tørven gløded og gjorde Stuen lun, da sad der mangen Knøs og faldt i Drømme og stirred Øjnene hede dermod og gik paa Langfart med sin Fantasi . . .

Om ham toned Stormen sit vældige Sus gennem Skove. Mægtige Skove om smaa, blaadybe Søer.

Han, som maaske aldrig havde set Skov, droges af en urgammel Længsel dermod.

En Længsel, som Jens havde genfunden derude i den store Verden.

Et Kæmpefolk, klædt i Bjørnehuder og Hjorteskind, svang Spydets tunge Stenod eller spalted Egekæmper med deres Flintekiler . . .

Det Folk, der senere betvang de mægtige Skove og bygged Skibe af deres Stammer — og drog paa Færd over Havet.

Det samme Folk, som nu lever i de lave, fattige Hytter langs Stranden og drager Ploven over øde, sandede Sletter med samme gamle Kæmpekraft.

Oppe bag Havbakkerne sprang Plantagen frem. Den kunde ikke ses nede fra Stranden. Men søndenfor havde en lille Bæk ædt sig dybt nedgemmen og flød bred over Stranden som en Sølvstrime under Solen.

Dér bar Hjulsporene opover — lige ind mellem Fyrrene. Slugten stod klædt med Fyr, opover og ind-

over, Drag bag Drag, til de ude paa Sletten flød ud som en Vaarflom af friskgrønt over den sortsvedne Jord.

Der, hvor de stoppede op, skød Heden frem og fulgte rundt som en dunkel Mur.

Oppe gik Vejene brede mellem Fyrrene og ruded som Gaderne i en moderne By.

Fra Agestolene kunde man se ud over Toppene, som en Gartner over sine Bed. Ikke højere stod Skoven.

Ved Plantørboligen blev der spændt fra og drukket Kaffe og sludret løs en Timestid.

Det var ensomme Folk der.

Gæstfrie og glade tog de mod enhver, der kom.

Det blev noget af en Festdag for dem selv —

Manden fulgte med i Plantagen og fortalte Jens om Arbejdet. Han var den, som havde ledet Plantningen. Hvert Spadestik, der var gjort i den (5000 Tdr. Land) store Plantage, havde han røgtet og fulgt den i sin Vækst Aar efter Aar. I femten Aar havde han sysled der.

I hans Tale lød en Selvfølelse: Bevidstheden om, hvad han havde gjort, maatte være noget stort. En Gerning, som hørte Fremtiden til

Han og Paul Sande følte sig blandt vor hjemlige Hedekulturs første Pionerer. Noget af den hellige Ild lued i deres Blod. Og der laa en Verdenserobrer i deres Mod.

Jens gik og lytted til.

Han husked nok Begyndelsen, som var gjort før hans Rejse.

Nu stod der paa Sletten Stammer, som rakte godt to Alen. Og det kun, hvor Bakkerne gav Læ. Ellers laa de som krampvreden, hungerpint Buskværk plat ad Jorden. Bjærgfyrrens naaletunge Grene famled over den gule Al som en vanvittig Griben efter Livet en Strid for blot at leve.

Og Granerne laa som presset over af en vældig Haand.

Deres vækstranke Stammer stod som dirrende i en sidste Kraft, før de misted deres stræbsomme Vilje.

Oppe over Dragene eller vestenfor laa de som svedne efter en Brand med kun de sorte afribbede Grene ud mod Havet . . . hvorfra Betvingeren kom.

Han følte atter den trykkende Følelse over sine Fædres Størværk . . .

Her vilde de plante Skov, store Skove, som hans Fader hjemme ved sit Hus vilde skabe Rugmark paa en øde Jord.

Han kendte atter Stoltheden i sig over deres store Styrke.

Men hvad vilde det bringe?

Hvad vilde en Skov som denne kunne bringe?

Knapt Ved, der var værd at hugge til en Ovn.

Og han spurgte dem.

— Næj, de føst tyw Oer blywer de val et te not wijer. Men saa vil'et aasse begjøn aa gavn, svared Plantøren ham. Om en tyw Oer te!

35 Aars trælsomt Slid for at skaffe nogle usle Pinde til en Ovn!

Jens var bleven saa amerikaniseret, at han ikke

evned at værdsætte et saa halsstarigt Stræb, et saa patriotisk Storværk.

Selvom der virkelig efter 35 Aars Slid laa nogle usle forkrøblede Skove over disse øde Sletter
Hvad var saa det?

Han mindedes disse vældige Urskove derborte, hvor han havde bygget sit Hjem. De vældige Stammer, der ejede Tusind Aars Vækst!

Det tunge Sus, som her hviskede mellem de matte Naale, toned mod ham, lød som et klagende Suk
Skovens Storhed kommer aldrig over disse Skove dem plantede min Farfar og Farfars Far. Men de, der svandt, gjorde Naturens vældige Aand. De, der nu gror her, plantedes af fattige, trælbundne Menneskehænder.

Derfor faar disse Skove aldrig det store Sus . . .

Han bøjede sit Hoved for de gamles Tale. Kun af og til skottede han hen mod sin yngste Broder.

Skulde han gaa den samme trælbundne Vej?

Skulde hans unge Kraft og Mod drage den store Verden unyttig forbi?

Timer var gaaet, før de naaede tilbage.

Hans holdt sig den hele Vej nær sin Broder, som havde han noget paa Hjerte, men mægtede det ikke.

Først da man skulde spise, savnede man Inger.

Hun havde fulgt dem et Stykke og var saa gaaet for sig.

Oppe paa en bar Lyngplet havde hun smidt sig.

Der var Udsigt over Havet — og dog dækkede det lave Krat om hende.

Et Brev fra Knud havde meddelt, at han var faret til Søs og nu stævned han vel derude, hvor hun øjned de mange, hvide Sejl.

Paa Langfart drog han for hendes Skyld.

Hun vidste, hvor han elsked Havet. Hun skulde blot stole trygt paa ham og være glad Naar han kom tilbage, skulde de bygge Huset op derhjemme hos hans Fader.

Hendes store, blaa Øjne lyste i Solen som to smaa Søer.

Hendes Knud var den modige Knøs, hun maatte elske. Naar han kom tilbage, var han sikkert bleven ligesaa svær Karl, som hendes Brødre, og da skulde hendes Fader nok tie. —

Da hun naaed til Huset, spurgtes der, hvor hun havde været.

Hun havde haft ondt ved at finde tilbage, svared hun.

Men senere, da hun blev ene med Hans, maatte hun vise ham Knuds Brev.

De havde saa ofte haft Fortrolighed sammen.

Med store Øjne læste han det.

Og hun maatte svare ham paa mange Spørgsmaal. Saa blev han tavs tavsere end hun havde set ham før

Hele Vejen hjem flakked hans Blik ud over Havet eller over Dragene langt inde Der laa som en Havfugls Flugt deri under store, brede Vingeslag syntes det at bære bort . . . bort . . .

Regnen var kommen. Som et Slusebrud var den skyllet over Jorden, saa rigelig, at Vandet endnu stod i Lavningerne som smaa flade Søer.

Havet havde givet den.

En Nat rulled Torden ind over Landet langt, langt udefra.

Med Flodvandet kom den op. Et mægtigt Uvejr, der øste Ild og Vand over Jorden og sænked Skyerne i Havet.

Som en Flod gik Stormbygerne over Sletten og stod i fossende Hvin om hver Tue, hver Gavl, som en rasende Strøm over en Elvbunds Sten.

Til Lavvandet atter drog den til sig, og Solen risled over den forfriskede Egn.

I to Døgn vared den ved.

Flodvandet bar den ind med sig, holdt det lænket til sig i overmodig Styrke. En hel Dommedag ved en usynlig Haand.

I en vældig Hvirvel drog den over Kysten, stod dirrende derover og braged, som var det Bjærg, der brast.

Inde bag Bakkerne flammed i disse Nætter prægtige Baal, snart øster, snart sønder — Eller blot

Skæret lyste over de sorte, vældende Skyer i de bælgmørke Nætter.

Og der gik en Rædsel gennem Mennesker og Dyr. Det var, som om Guds Vrede var sluppen løs mod Landet.

Rundt om i Hytterne sad Folk klynget sammen og læste højt i Biblen og sang Salmer, de lange grifulde Nætter igennem.

Saa voldsomt kom det over. —

Men den fjerde Dag spændte Himlen atter høj og ren over Hav og Land. Hver skælvende Nerve var bragt til Ro.

Den tørstige Jord svælged i sig af det rigelige Væde, og Solen fanged Smil i hvert Straa.

Der steg en Jubel over Jorden. Hvert nedmejet Straa ranked sig og rakte mod Himlen. Hedens Blomster stod stærkere i Farve og med et vagt Smil af Overmod over sig.

Og Lærken svang sig atter højt over Bakkerne og jubled gennem den stille Luft.

Der toned en Lovsang fra selv det fattigste Liv.

Og Hededyrkerne gik deres Agre rundt og saa paa det altsammen og grunded mod Høst.

Ind til deres inderste Nerve var denne Gudsvelsignelse trængt.

Deres Øjne gled i rolig Dvælen over de spinkle Aks som ømme Hænder over spæde Børns Kinder.

Under Arbejdet dukked Visestumper frem. De sang dem ud i Jubel som Livet om dem. — I takbunden Lovsang for den store Naade.

Paul Sande gik bred og stovt omkring —

Den Regn loved en god Høst En Tanke skød frem til Beslutning hos ham

Han tog Børen og Spaden med ud i Heden. Nu skulde det være Alvor. En ny Ager vilde han lægge til.

Det Aar skulde ikke gaa til Ende uden nye Sten var føjet til hans Storværk.

Og han greb med Ungdomsiver om Spaden og sled den gennem den seje Jord.

Det var, som vilde han bringe et Offer for sin store Glæde —

Men hjemme bar Hans en Mast og Sejl ud af Loen.

Han havde sagt sig fri for at være med den Dag. —

Hans og Jens vilde paa Havet — ud at dørre Makrel.

Vejret var tilpas. En let, frisk Brise strøg indover og mildned Solens Brand over Jorden.

Trine og Inger kom frem i Døren, da Hans skød Masten paa Skuldren.

Hun vilde bare ønske dem god Fangst og sige, at de nok skulde vente med deres „Oen“*) til de kom hjem.

Sønnerne smilte og vinked til dem, da de gik nedover.

Ude i Heden kunde de lige øjne Paul. Han stod bøjet under Arbejdet op og ned svajed hans

*) Middagsmad.

Ryg for hvert Spadestik, han fik hugged gennem den filtrede Lyng.

De saa ham begge — men sagde intet.

Nede paa Stranden gjorde de Baaden klar. Den laa helt oppe under Klitten.

De stilled sig hver paa sin Side og jumped den nedover i smaa, korte Tag. En dyb Fure skar dens Køl i Sandet, og deres Fødder grøfted sig dybt langsmed.

Sveden drev af dem, før de havde den i Stranden.

— Æ foer val smied mi Hoser ejsen kan vi val et faa hinne ued, sagde Hans og haled et Par langskaftede hjemmestrikkede Uldhoser af.

Jens vilde det samme.

— De behøwes wes et, do, æ ka nok jen klaar'et.

Havet faldt endnu med tung Vægt mod Stranden som en Kæmpes Haand, der synker til Hvile efter overmodig Kamp.

I langstrakte, lave Dønninger gled det indover. Kun rislet af Brisens flygtige Pust og faldt brækket og brat som en bred, glidende Strøm, der falder ud over sit Leje.

Ogsaa paa inderste Banke tog det Brod.

Med Ryggen mod Baaden tjørned de den ud.

— Haa, haa, haahøj

Hans blev vasket til Skridtet. Han hængte sig over Rælingen, men for sent.

Jens slap Taget og veg tilbage Saa faldt de i igen sammen med Suget. Baaden hugged og den var flot.

Inden næste Sø sad Jens paa Toften og holdt igen med Aarerne.

Hans stod helt agter og skød ud. Da Søen atter fossed om Baaden, slap han Fæste og vælted sig op.

Først vel ude rejste de Mast og satte Sejl.

Blødt duved Baaden og tog Fart.

Hans sad til Rors og luffed den udover. Saa lod han falde af og holdt kystlangs. Jens stak Dørrelinerne ud — Hans fik ogsaa en agter.

Dønningerne gik rundere og dybere der.

Baaden gled let frem. Som en Søfugl, der lader sig vugge til Hvile paa Havet, fulgte den hver Bølge over det stormmætte Hav.

Kun for Boven klukked og hvæssed det som fra et Fugletræk højt oppe en sen Aften mod Høst. Og Dørrelinerne skar hvide, knivskarpe Strimer i det blaa Vand, hvis Dyb tabte sig i Blaat som Luften over dem.

De sad tavse begge. —

Jens' Øjne løfted sig langtsomt indover og ligesom haged sig fast til Landet

Nu var hans Rejse nærforestaaende.

Om en fjorten Dages Tid vilde han afsted. Adskillelsen tynged i hans Sind Naar mon han atter skulde gense den lave Kyst derinde? Det var, som han følte, hvor den store Verden drog i ham, som Storm over gammel Skov. Som skulde hans Rod slides løs af den fattige Jordbund og kastes vindfældet for den store Verdens Tag. Det var som en sagte rindende Blødning dybt i hans Bryst.

Han elsked Landet, elsked det, som hver dansk Mand, der er draget over Havet

Baadens vuggende Gliden lokked det frem i ham, som en dæmpet Leg over stille sitrende Streng.

Hvor laa det dog lavt og lidet. Som en gul, ringet Sandø i et mægtigt Hav. Klitterne kæded sig i en Række blege, blaagraa Tuer.

Landet saas slet ikke.

Blot en Mil eller to til Søs, og det vilde ikke anes.

Havet vilde som sænke det i sit Gem.

Han husked sin Ungdoms stolte Tanker om Havet og dets Rov mod Landet, husked, hvad han selv havde oplevet der og hørt fortælle om Kampe, der var bleven stridt Mennesker og Havet imellem der paa denne lave Kyst —

Hans sad saa stille, saa samlet, næsten med et knuget Drag om sin svære Mund.

Hans Øjne løfted sig kun Gang efter Gang og flakked Havet rundt.

— De lar te aa la vænt læng o sæ, sagde han, mens hans Fingre nervefint knytted sig om Snøren og fornemmed selv den vageste Vibreren.

— Ka vær vi sku wænd' og staa længer ud, svared Jens.

Han eftersaa Agnet paa sin Dørre

Da mærked Hans en kort Snært i sin.

Hans Fingre krummed sig og drog igen som var selve Snøren en Nervetraad i hans Haand

Saa fulgte der hastige, slidende Ryk. Han klemte

Rorpinden bag sig og haled langsomt, jævnt ind, som vilde han ret give Krogen Tid at fæstne sig i Fiskens Gab. Mens fik hans Ansigt Liv og Spænding. Han kendte, hvor der stredes imod i vilde, smertefyldte Kast. Snart kastedes der til Siden, snart stemtes derimod med hver Finne som i følesløs Raseri.

Helt oppe i Vandskorpen skød Fisken frem for Baaden, saa flere Alen Line laa slap.

Som en irret Malmød glinsed den under Vandet. Og før dens slanke Krop slap Havet, pisked dens Hale, slog om sig som i Dødsrædsel, saa der stod Sprøjt mod Baadens Sider.

Med et blødt, hurtigt Løb bragte han den ind over Rælingen.

Dens metalagtige, sammenglidende Farver spilled et Nu i Solen Saa et Par raa, behændige Kast med Snøren, og den laa sprællende paa Bunden med sønderreven Kæbe.

— De var en stor en, bemærked Jens.

— Ja, en gue Begjøndels, svared Hans.

Agnet paa hans Krog var tabt. Med sin Kniv skar han et Stykke ud af den fangede Fisk nær Halen. Den vred sig om hans Haand og Blodet farved Tof-ten, hvor han skar Saa kasted han den tilbage. Endnu nogle svagere Spræl. Dens Gab og Gæller spiledes op, stivnet i Krampe, og det brystned inde i de grønne Øjne . . .

De vendte og stod længere ud.

Det frisked mere, saa Baaden tog stærkere Fart. Og Fangsten gik livligere.

Æ trower de æ Kre Staags dær fræm, viste Hans.
Hans Øjne havde hele Tiden flakket rundtom.

— Haar do høt te Knued djæs æ taaed te Søs?
Inger wiest mæ foleen Brev fræ ham.

En Baad med røde, tunge Sejl gik forren for dem,
kystlangs som de.

— Saa er han det, svared Jens og iagttog sin
Broder.

Men denne sænked Blikket og sad som en stum,
der lige har mistet Mælet, med Læberne spændte
og dirrende uden at kunne faa Lyden frem.

— Æ ku aasse haa svær Løst te aa rejs ued,
brast det endelig frem.

Enten te Søs eller te Amerika som do.

Jens blev ikke overrasket ved sin Broders Til-
staaelse.

Dog gled hans Øjne ligesom undflyende bort.
Inde over Landet fandt de Fæste.

— Do ku ta mæ mæ øwer te dæ, Jens, eller
hjælp mæ te æ Rejs Æ æ blewen kyw a aa
blyw hær hjæm. Æ haar et Spuer Løst te Faars
Bedrøwt. Æ vil ued i æ Wærden som do aa Alfred
Alfred aa aal de anner ung Vil do et hjælp mæ,
saa ræjser æ sjæl. De haar æ bestemt mæ for, aasse
før do kam.

Jens tænkte paa deres Fader.

Drog Hans ud, saa sad han jo aldeles ene med
sine dyrkede Sandjorde. Havde ingen til at tage dem
i Arv, ingen til at dyrke dem, naar hans Kræfter ikke
mere evned det.

— Det vil gøre Faar og Muer ondt, svared han saa. Du har jo selv hørt deres Snakken om dig og din Fremtid Hvem skal saa ta Stedet efter dem. Det vil blive Faar en stor Sorg

— De ka æ da et la mæ binn a.

— Nej, vel det

Tavsheden lagde sig igen mellem dem. Stridende var de Tanker, som dukked frem. De forstod godt deres gamle Fader

I Baaden dyngedes Makrellerne sammen, et Par Snese. De drog dem op uden Ord, næsten som ænsed de ikke den gode Fangst.

— Vil do saa et hjælp mæ, Jens? spurgte Hans igen en Timestid efter.

— Jo, vel vil jæ det Men før til Foraaret ka det ikke nøt at rejse Da er det den bedst Tid, og Faar vil jo aasse bedst ku undvær dig da.

Hans indrømmede det rigtige deri og føjed sin Broder. Noget efter strøg de ind mod Land. Stranden aabned sig vid og venlig for dem. Baaden bares let over Dønningerne og lagdes som af nænsomme Hænder til Hvile paa Stranden. De talte ikke mere end nødigt under Arbejdet med at faa den halet op

Og da de gik hjemover, Hans med Fangsten i en Riskurv paa Ryggen, laa et tyngende Vemod og smerted i deres Bryst

Høsten drog sit tunge Læs over Landet.

Fra Ager til Ager klang Leens drøje Sværds slag, og Strygespaannen skar Luften i klingrende, hvæsende Skrig. Østerinde, hvor Landet laa tavlet i modne, vægtige Marker, toned det som en Korsang fra Gaard til Gaard, svared som Ekkoen fra Drag til Drag.

Bøjede stærke Skikkelser gik Ager op og Ager ned og mejed i lange Tag den høje Rug. Og brunlødede Høstpiger fulgte og bandt i Neg.

Der var Højtidsdagens Andagt over dette døgnlange Slid.

Naar Mørket endelig blødt og mildt listed sig over Landet, og den høstgyldne Sol tændte det sidste Blink i de blankslebne Leer, lød Sangen endnu fra Høstfolkene under deres Gang hjemover mod Gaarden. Men vesterude bredte Heden sig som et Øde om hver dyrket Plet.

Der døde Leens Klang bort over Mils vide Felter. Der kom Høsten springsk og stridbar Uger senere end der østerinde. — Der drog et stormfuldt Hav sit klamme, hærgende Pust indover.

Og Hededyrkerne sled sig dødtrætte inden Aften over vidtstrakte, magre Jorde.

Der dirred hver Muskel i Kapstræbet med en ustadig Høst.

Ude hos Paul Sandes var Dagen bleven en eneste jagende Travlhed. Man var i Marken fra Sol steg op, til den sank bag Havet.

De var paa Færde aarle som Lærken, der løfter sig fra Reden i Lyngen for at synge sine Toner mod den gryende Dag.

Trine bag Paul og Inger bag Hans, hver sin Ager op og ned, medens deres Hjøljer sang Morgenkvad til hinanden.

Arbejdsdagens Stræb havde gjort dem faamælet.

Naar Hvilen kom, sovned de ofte med den sidste Bid Brød i Munden. —

Det var en god Maaned, siden Jens var rejst.

Samtalen om ham var bleven sjældnere. Naar det skete, var det altid Trine, som førte an.

Siden Paul havde erfaret, at Hans ogsaa agted sig til Amerika, var han bleven paafaldende tavs om Sønerne.

Jens havde den Dag, da de fortalte ham det, set, hvor det skjælv i den gamle, stærke Krop Og Dage derefter havde Paul ikke haft et Ord til nogen af dem.

Nu de lange Høstdage gik han bøjet over Hjøljen og mod den mejede Rug.

De Gange, han stansed for at stryge og faa Pust,

var hans Blik ovre, hvor Hans gik med Hovedet fuldt af alle mulige Æventyrsyner

Og faa var ikke de Nætter, hvor han, trods Trætheden, laa Timer vaagen, medens de andre sov om ham.

Det blev ham saa meningsløst, saa oprørende alt-sammen. Da fyldte Skuffelsen og Modløsheden hans Bryst. Men den næste Dag syntes altid at finde ham lige sej.

Da Indkørslen begyndte, gik han og Sønnen Side om Side ved Arbejdet og læssed og kørte i Lade.

Høsten havde været god. Paul regned den for en af de bedste, de havde haft.

Til Hans kunde han lade falde Bemærkninger derom. Som var han bange for, at denne ikke bemærked de Læs af tynde Straa og fattige Aks, denne Hededyrkning havde skænket.

— Naa, Hans, hwa tøywes do saa om æ Høst i Oer? Æ'en saa hiel sølle enda? Hwa tøywes do? buste han ud en Aften, da de holdt paa med det sidste Læs.

— Næj, de ka æ da et sej, Faar de æ da den støst vi haar hat i de Oer, æ ka howsk.

Paul saa ikke paa ham, men stak Forken i Neget og langed ind uden Standsning.

— Dær æ manne, som vil ønsk sæ i di Stæj, Hans, sagde han saa noget efter. Aa æ æ ræj for, te do vil kam te aa kjen mi Ord for sann, nær do blywer æller De æ wes et aalle, som kommer dærøwer, aa finder sæ en Bedrøwt som di Brøre.

Hær haar do da di Føed aa di Fræmtied sekret, nær do sjæl vil, aa mer te, hwis do vil pas'et, som æ haar.

Hans svared kun med en ordløs Mumlen og en usikker Virren med Hovedet.

Han maatte over Havet, ud over det prægtige, vældige Hav udover — til den store Verden, hvor Æventyret laa og vinked og kaldte.

Hele Kysten ned længtes vel Ungdommen, som han. Sønner herfra har faret viden over Storhavene.

I mangan Hytter kystlangs sad der Gammelfolk, som kunde fortælle de vidunderligste Ting derudefra.

Hver Slægt havde sin eller sine, hvis Ungdom var levet derborte, Tusinder Mile fra deres fattige Hjem. Om dem flokked Ungfolkene sig. Fra Barn af paa Bedstefaders Knæ havde de fleste hørt fortælle om Landene derude bag Havet og det havde fostret Æventyrlysten, Udlængslen i deres Sind

Hans havde jo sine Brødre, som var draget derud.

Hvorfor skulde han saa være anderledes, ringere end de.

Han havde i disse Aar gaaet her som en havtaget ud, ud over Havet syded det gennem ham, som Vaaren gennem alt gærende Liv.

Det var en urgammel Længsel, som drog —

Om saa hans Faders Jord havde været rigere og

taknemmeligere at dyrke, han var vel draget derud, trods det —

I hans Hjerne laa det og kogled som i et rumløs Mørke over Havet.

Men maaske vendte han ogsaa engang tilbage, om fem, om ti Aar . . .

Han lod sin Fader forstaa dermed . . .

Men den gamle Mand blev kun tavsere og tavsere.

Den lange Vinter igennem laa der som et Tryk over det ensomme Hus.

Og jo længere Vintren skred, jo oftere fandtes Trine staaende bøjet over Ildstedet med Øjnene fulde af Taarer . . . i stille, moderbekymret Graad.

Saa skulde hun ogsaa undvære ham . . .

— — —

Det blev en tidlig Vaardag, da Adskillelsen kom.

Mellem tunge, sprængte Skydriver sived Sollyset blegt og spæd ned over de dunkle Sletter.

Paul havde sat Kufferten ud paa Vognen og stod og ventede, stiv og bøjet, med bortvendt Ansigt.

Hans Læber laa som krampeknugget under det tætte Skæg, og han lytted mod Døren.

Ingers og Trines Graad kunde høres ud — Saa kom de. Trofast med dem. Den stod og saa fra den ene til den anden med et Par store, kloge Øjne — og logred, men gæd ikke . . .

Hans gik frem til Vognen.

Det trak og skælved om hans Mund. Han evned

ikke at se mod sin Fader, saa nær trued Graaden. Og dog laa Kærligheden for ham og for dem alle derhjemme med blytung Vægt og tynged . . . tynged . . . nu, da han skulde ud.

— Far no val mæ Guj mi Baan, og ta di Muers Valsignels mæ, hørte han.

Han mærked hendes Haand famle om sin. Kraftsløs drog den ham til hende. Al hans Modstands-evne bristed, ebbet ud, saa han lod sig favne af hendes Arme, knuge til hendes Bryst som Flodvandet, der synker tilbage i Havets Dyb. Hendes store, grove Næver strøg over hans Kinder og om hans Nakke. Og hendes haarde, stive Læber trykkedes mod hans.

Inger vendte sig bort og dækked Ansigtet og græd højt . . .

Pauls Fingre skælved om Tømmen. Han fik et Par Taarer listed bort.

Saa steg han til Vogns og Trine slap sine Kærtegn.

Hans trykked sin Søsters Haand. De stod stive og generte for hinanden, trods deres Hengivenhed . . .

Og han satte sig ved Siden af sin Fader . . .

Langt bort over Sletten blev han ved at vinke tilbage mod de to, der stod omme for Huset og stirred og stirred og vinked og vinked til deres Arme sank af Træthed.

Den millange Vej faldt der ikke et Ord mellem Fader og Søn.

Og Ødelandet drog dem forbi, uden deres Øjne ændsed det.

En Byge dækked Solen og gav Vand

Da Lyset atter vælded frem, tindred hvert lille Straa som diamantsmykket. Som Tusinder vædede Øjne, der sendte ham det sidste Farvel, straaled det mod ham

Ved Kupédøren trykked Paul hans Haand.

Det vared noget, inden Ordene kom. Bag hvert skjultes en blødende Sjæl.

— Sku do no faa isinn engaang aa wæn tebawes hæerte, Hans, saa we do jo, te de wænter o dæ.

— Ja, Faar, de we æ.

— Lew saa val, mi Dræng aa hils dærøwer.

Døren blev smækket i . . . Deres Hænder trykked endnu engang hinanden, og Toget sattes i Bevægelse.

— Hils Muer og Inger, raabte Hans, aa lew val, Faar . . .

De saa begge i hinandens Øjne . . . Og hvad de saa, brændte sig fast i deres Sjæl . . . Den Dag blev den tungeste i deres Liv —

I Timer sad Hans der ene og græd, mens Toget rulled og rulled bort gennem Landet . . . Æventyrdrømmene var som drukned i en Dags Sorg . . .

— — —

Paa Vejen hjem over Heden, hvor Ensomheden laa i mildyb Tryghed, brast Pauls Smerte ud. Det var ham, som havde han sendt det meste af sit eget Liv bort. Alle hans Drømme, de lange slidfulde Aars

stille, dybe Drømme — Hans Arbejde havde rummet mer end blot Stræbet for Brødet.

Gennem Aarene, som det fuldbyrdedes om ham, som Ager for Ager blev til, havde Arbejdet ogsaa skudt Maalet frem — Maalet om et Bosted, et Hjem for hans Slægt

Men nu nu stod han ene, som da han begyndte, ene efter at have opfostret en kraftig, arbejdsdygtig Slægt . . . ene . . . men med graanet Haar og gamle Lemmer.

For sine Børn havde han stræbt nu var de draget ud, en efter en. Ene havde de ladet ham tilbage ene, ene, skreg det gennem ham og fra den Jord, han elsked, og som havde taget hans Kræfter

Og for hvert Aar, som herefter gik, lukked Forladtheden sig tættere om ham og hans gamle Kvinde. —

Der gik fem og ti Aar. Hans kom ikke hjem. En frodigere og taknemligere Jord havde røvet hans Styrke.

Han skrev blot sin Kærlighed hjem til de faa Tdr. Hedejord derude paa den øde Havkyst.

Pauls Erobringstog mod Heden var stanset. Det blev den sidste Stridsdag, den, da han i taknemlig Glæde over Regnen tog Børen og Spaden for at lægge en ny Ager til de øvrige.

For hvert Aar maatte han kæmpe haardere for ikke Lyngen atter skulde skyde ind og slette hans Livs Gerning.

Raad til nogen videre Hjælp var der ikke.

Og den Tid kom, kom over ham, som de graa Haars Haan, da han saa Lyngen Fod for Fod snige sig frem over de Marker, hans Kræfter ikke længer magted at røgte.

Den gamle Hededyrkers Stræb havde sprængt hans Alderdoms Fred, sprængt hans eget Livs Lykke

Et fattigt Menneskes Sturværk var som død i Spot!

Da den Dag endelig kom, Hans vendte tilbage for at gense sit Hjem, var de døde Kun Huset stod der forladt og forfaldent, hærget af Livets Trøstesløshed som af Havets Storme Og Lyng og Græs fejred Højtidsdage over de gamle Agre.

Inger fandt han som gift Kone oppe i Kre Stags Hus. Et Par sunde, kvikke Børn havde hun født. — Knud havde holdt Ord — endelig efter mange Aars Flakkenom var han vendt tilbage og havde bygget Stedet op.

Hos dem tilbragte Hans Tiden, han var hjemme.

Han havde som sine Brødre erhvervet sig Jord derovre.

En Maanedes Tid blev han der og rejste Egnen rundt og hilste paa gamle Bekendte

Men oftest faldt hans Vej over Heden til hans gamle Hjem. Der gik han halve Dage og trasked om ad de spinkle Stier, som nu Lyngen trued med at

slette, og ad de gamle Hjulspor, der laa som et bredt Bælte bort gennem Lyngen.

Af de fjorten Tdr. dyrket Land var der kun et spodsk Smil tilbage. Heden stod i Blomst overmodig og stærk Det var, som kendte han dens Stemning dybest hos sig selv.

Den havde befriet sig for en stædig Plovs afsindige Hærværk. Den havde ligesom talt et Alvorsord til de Mennesker, der søger, hvor intet er at finde.

Og hans Faders stræbsomme Liv blev et tungt Minde at bære et Minde, der gjorde bitter ikke mod Heden, for den var i sin Ret, da den viste, at den var stærkere end et forstokket Stræb men mod det lille Land, der saa ødselt øder sine Kræfter paa noget, som intet er værd

Han maatte tænke paa sin og sine Brødres frugtbare Jorder tænk, om Paul Sande havde brugt sine Kræfter der

Den brøstfældige Hytte gjorde ham ikke vemodig. Som den laa der, rede til at tage hver som helst under sit Tag, syntes den ham en Trusel.

Folk havde været hos ham for at handle om Stedet. Men han havde haardnakket sagt nej til ethvert Bud. — Den gamle havde testamenteret Inger og ham Jorden og Huset. Inger med kun en ringere Part, og den købte han ud

En skønne Dag saa man et gultluende Skær ude fra Heden. Og rundtom paa Bakkerne kom Egnens Folk frem.

Det var Heden, der brændte.

Som en Brand op af Jorden flammed det ude paa Sletten Som en vajende Fane af gyldent og purpur bar Vinden den hen over den tørrede Lyng Som fra et mægtigt Baal under Himlen flød dets kvulmende Aande ud og lagde sig over Jorden som en Nat i Dagen, og Havet blev sort vidt, vidt ud Som en enkel flammende Lue skred Branden fodvis frem, og lod den rygende Grund bag sig.

Som Vinden stod, maatte den stanse ved Havet. Men langtskuende Øjne saa, at Vejen faldt ad gamle Paul Sandes Hus, og man drog afsted med Skovle og Spader og et Par Plove læsset paa en Vogn.

Men inden man naaede nogen Vej med Slukningsarbejdet, var Ilden Folkene saa nær paa Livet, at de maatte fortrække.

Det gamle Straatag stod i Brand, før Ilden rækked frem.

Nu saa Egnen det gamle Udbyggersted lyse festligt over Kysten og Havet i den hældende Dag. Og mangan blev alvorlig Da Huset sank sammen i den rygende Tomt, var det dem, som et af Fremtidens himmelblaa Projekter styrted sammen.

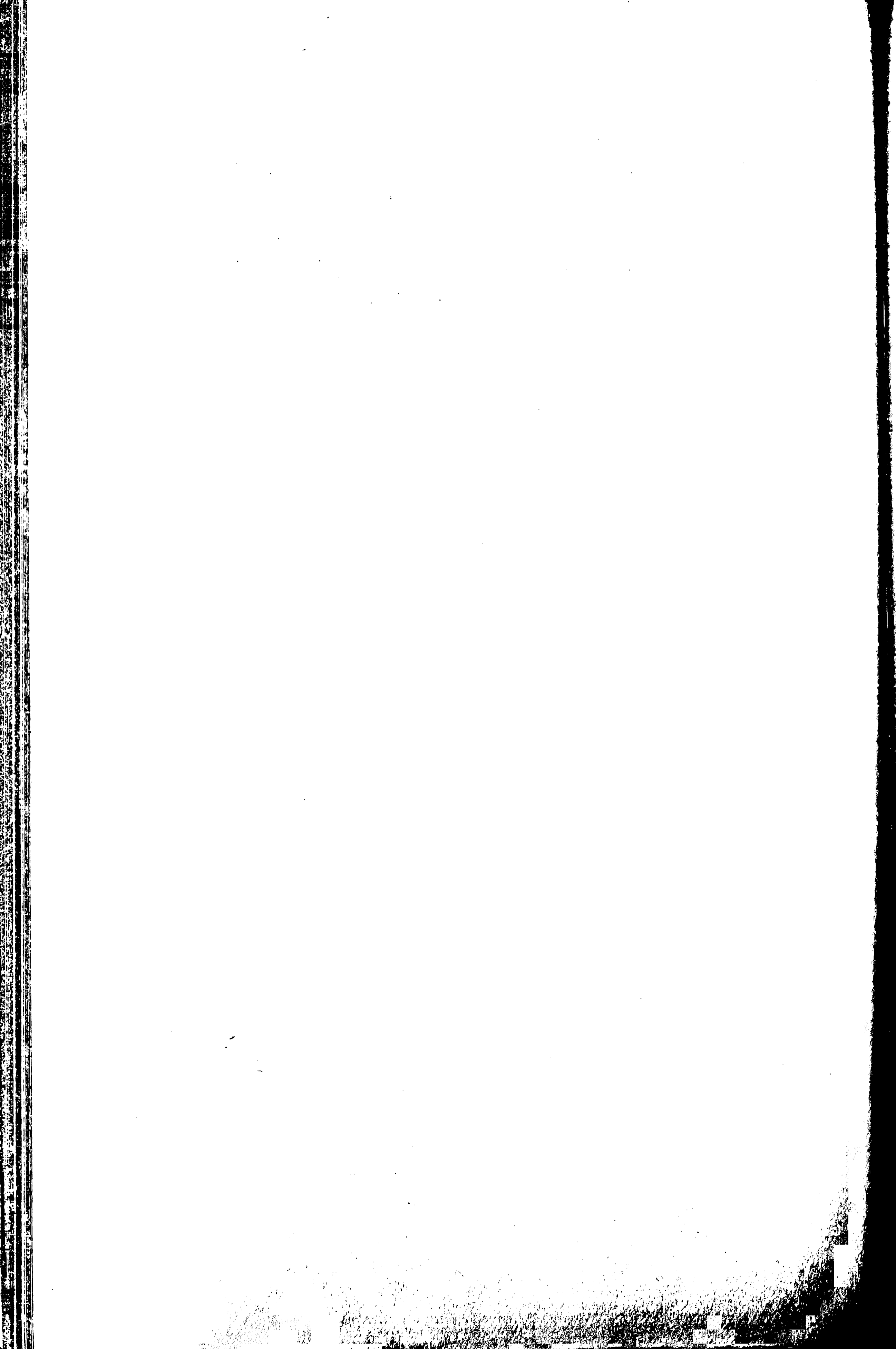
Blandt de samlede Folk var Inger og Knud Stag ogsaa kommen til. Hans var der, da man kom

Han stod bare og saa. Han havde været ved Stranden, da han mærked Røgen, fortalte han

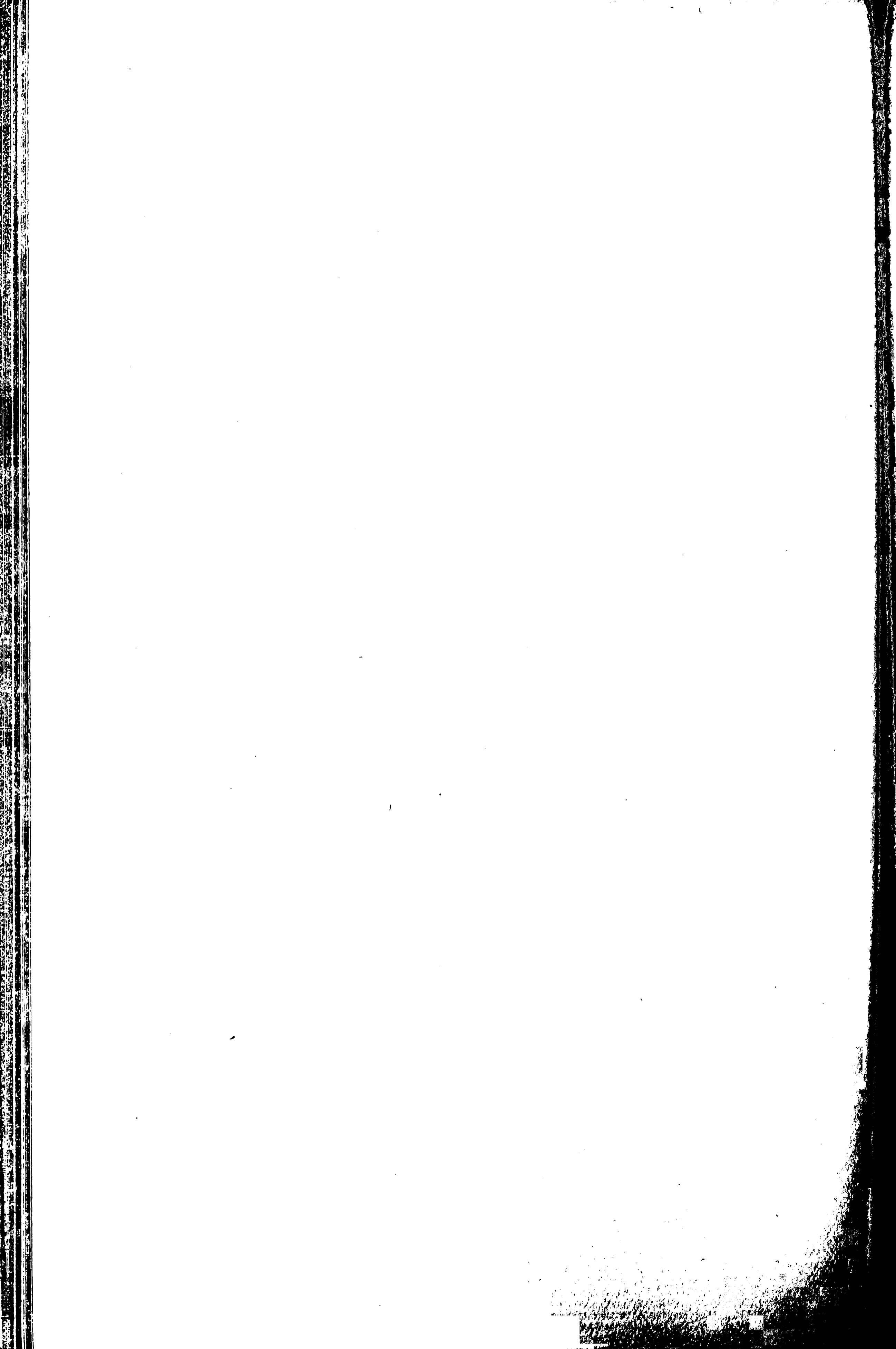
Inger derimod stod og græd inderlig over sit gamle Hjem og dets vemodige Minder.

Kort Tid efter rejste Hans tilbage til Amerika, og Egnen fik saadan sin egen Mening om ham

Men Et kunde enhver faa Vished om: Aarene sletted de sidste Spor af Paul Sandes Storværk, og Lyngen bredte sit sorte Tæppe derover.

UDEN FOR VEJENE

DER strøg en haard, skarp Vind ind over Sletten, vesterfra. Den bar Skumringskølingen med paa sin brede Ryg. Saa Lyngen stod og skælved for dens stridbare Bid. Som Brisen over en aftenfarvet Sø risled den hen over Lyngtoppenes jævne, vidt-aabne Flade.

Milsvej borte i Heden stod et ældgammelt Egekrat og krøb sammen. Som et gammelt, knoblet Dyr havde det smidt sig i en Lavning, kuldskær og uden Kraft til at komme videre.

Paa Afstand saa det ud, som et kæmpestort Kryb skød sig fremover.

Nærved laa det som det, det var: en Fortidsrest, et forvredent, krøblet Skovkrat, hvis Grene greb og slynged sig i hverandre som gribende Fingre i Dødskrampen.

Gennem det gik Vinden sønderskaaren af dets sammenfiltrede Værk, hviskende under dets tunge, støvgrønne Løv en underlig dæmpet, mangestemmig Klagen.

Solen stod lav i Vester, dragende Dagen tyndere og tyndere efter sig som en Komet sin Hale.

Ud over Lyngen flød Egekrattets Skygger lang-

strakte og lave. Hvor Lyset trængte igennem og Grenene gav sig for Vinden, laa de fantastisk vredne som et Bundt Orme kasted i Sol ellers tegned de en levende, sanseforvirrende Billedmystik, værre, jo mer man søgte.

Inde under Skyggen laa en Dreng og sov.

Et Par spidssnude Træsko med Zinkbaand stak op over Lyngen, der bar de graa, uldsokkede Ben. Kroppen derimod var sunken ned, saa Lyngen stod om som en fyldt Dyne.

Kølingen strøg med Vinden ind under Skyggerne og fik ham til at røre paa sig.

Inde i Krattet skratted en Fugls Vinger mod Løvet lige over ham. Han slog Øjnene op Den flagred videre over Grenene ind i Skjulet. Det lød som en famlende Haand over en Rude en mørk, tyst Nat.

Han saa den kommende Skumring over Sletten. Hans Sanser lytted mod Ødets Stilhed Vindens Puslen i Krattet og hørte den glide bort over Lyngen. De fine Toppe sitred som hans eget Legeme for den dugklamme Skygge.

Han rejste sig med sin Kæp i Haanden, en brudt og kroget Egegren.

Han saa, hvor der mørknedes inde under Krattet, som skulde Natten derfra flyde over Jorden som en Kilde fra en Klippe.

Saa gik han bort gennem Lyngen, der filtret og stærkt stængte for hans Skridt.

Han gik nordpaa mærkende, hvor Vinden gled mod ham, jævn og kølig som Strømmen i en Aa.

Han hørte sine Fødders mejende Tramp gennem Lyngen — og følte den mildsybe Stilhed om sig.

Af og til stansed han og keg tilbage

Det var de underlige Skygger og Skumringen under Krattet

Han husked paa alle de Fuglereder, han kendte der, og hvor der var tættest Skjul — Saa gled hans Tanker hen over en liden Stump Eventyr, han nys havde læst i Skolen, om Prinsen og Prinsessen og Dragen og Røverne

Saa hug han Kæppen i Lyngen, saa Toppene føg henover tju tju Han blev ved Vejen frem.

Det var Stilheden og den lange Vej hjem, nu Skumringen skred saa stærk.

Bag ham laa Krattet som en sort Tue, som en Gravhøj en Troldhøj fandt han ud.

Han keg skarpt frem. Blev han ved Stigningen over, kom han lige forbi den store Høj — Der boede Højmanden.

Om ham havde han hørt de mærkeligste Ting.

Uvilkaarligt gled hans Skridt østerover.

Han kom ind paa en Hulvej. Den bar ned mod Mosen. Derfra var der ikke langt til hans Faders Hus.

Han gik lige i Hjulsporet, i den røde Al, der løb som to skaarne Strimer bort gennem Lyngen.

Hans Sansers dirrende Lydhørhed hidsed hans Fantasi Nu sad Højmanden vel inde i Højen ved Stenbordet sammen med den stjaalne Birgitte

Naar Natten kom, plejed de at vandre over Heden eller sætte sig paa Højen og se paa Troldfolkenes Dans

Hans Muskler spændtes mere under Gangen, som var han lige paa Nippet til at sætte i Løb.

Han havde hørt om troldtagne Folk og om Højmandens mystiske Færd vidt om Egnen

I Lyngen mellem Sporene rasled det. Han stansed i et Sæt, sank i Knæene og stivned i Skræk, som havde han ventet at se et eller andet frygtvækkende bag sig —

Frem i Hjulsporet skød en alenstor Hugorm.

Han fik atter Vejret i et dybt, stærkt Drag. Instinktmæssig svang han sin Kæp til Slag.

Kun en Hugorm

Den skød langsomt frem i Sporet med Hovedet faa Tommer løftet over Gruset.

Han gik mod den Den slynged sig som en Spiral rede til Spring. Men ligesaa resolut faldt hans Slag og et til og et til hvert stærkere og vildere af Fryd. Den vælted sig rundt som en Bor — blødt bugtende gled Nervetrækningerne gennem dens Legeme De stansed ikke, før Solen var nede, vidste han.

Han fandt en Strik frem af sine Lommer, snæred den om dens Hoved. Han vilde have den med hjem — og slæbte den efter sig

Himlen tændtes i Brand vester. Skæret faldt som en Purpurregn over Sletten og langt inde over Landet farvedes de hvide Drivskyer.

Hans Gang blev febrilsk, snart i Løb, snart i Skridt — Hugormen slæbte efter, endnu med vibrende Nerver.

Nede ved Mosen stod Emmen som en mægtig Offerdamp mod Himlen. Som en Taagebanke gled den ud over Lyngen. Ingen Øjne saa hvor den slap. Den laa og hylled og spærred som en sænket Sky.

Han saa den paa lang Afstand —

Nu brygger Mosekonen, havde han hørt

Ind paa den Mur af Em stod Vinden, skar den i Stykker, flænsed den, som Træk endevender Dampen over en Gryde som to Æterer, der blandes.

Som ved en Haand, der strøg Støvet af en dunkel Plade, blottedes de yderste Tørvestakke. Som i et Blink og i fantastisk Form.

Da han kom nær, fæstnedes hans Øjne derved

Nede i Aadalen sønden for Mosen husered en stor, hovedløs Hest. Han havde baade hørt sin Fader og andre Folk fortælle derom —

Det sorte derinde i Taagen bragte ham til at tænke derpaa.

Vinden strøg og strøg Emmen bort over Tørvestakkene

Det var, som saa han noget galopere derinde

Det gøs gennem ham. Hans Øjne blev stive for at se Det kom igen igen igen.

Saa brød han pludselig af og satte i Rend ind over Heden vildere og vildere som stod Sletten i Brand bag ham, som hørte han al Naturmystikkens Væsen skringe sin Gru efter ham.

Hver Fiber betoges deraf. Han kunde have skreget som et Dyr i Rædsel, som et Barn i koglende Mørke.

Først da han saa Huset, stilnedes det i ham. Som et Muldvarpeskud paa Pløjejord laa det midt i Heden. Da han rækked frem, var han segnefærdig. Inde paa Bænken sank han ned. Hver Muskelkraft døde hen i Udmattelsen. Og Graaden kom.

Hedefolkene, to senede og knoklede Mennesker, stod forbavset om ham og spurgte.

— A haar sjæt den hoedløs Hæst nie we æ Mues, gisped han frem.

— Hwa haar do Knæjt, spurgte Manden.

Der gled et alvorligt, stumt Blik mellem de to.

— Hwa æ de' for not Praat.

Konen kom Drengen nærmere.

— Saan not ska do et gow aa forestil' dæ, sagde hun

Da han blev roligere, fortalte han med Overbevisning, hvad der var hændt.

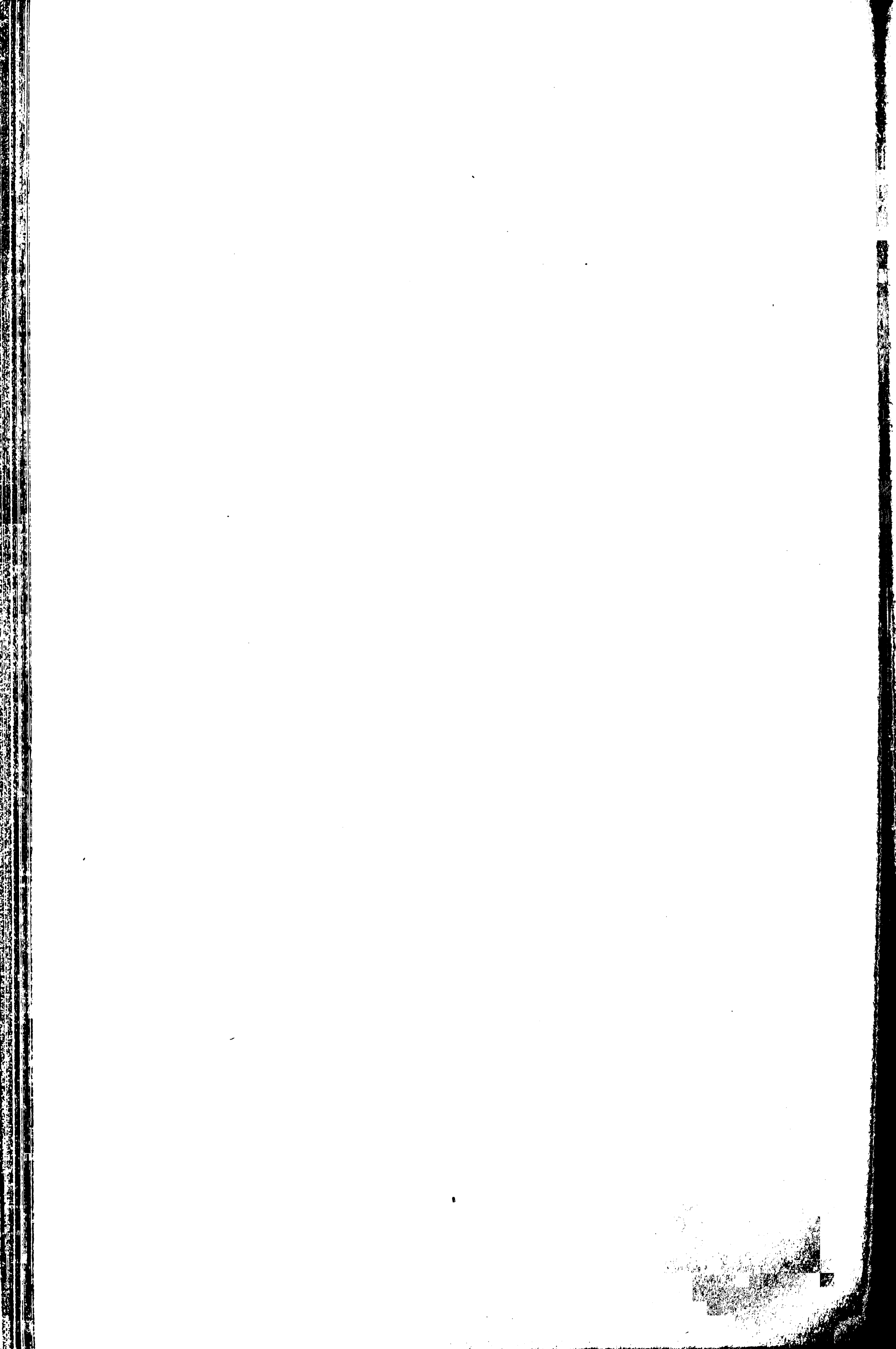
De sad tavse og hørte paa.

Ude paa Heden lukked Natten til. Bag Ruden laa den sort med alle Fortidens koglende Aander myldrende derinde. Da han var færdig, blev der saa lydt i Huset. De kunde høre Studens og de to Køers Tag i Tøjret

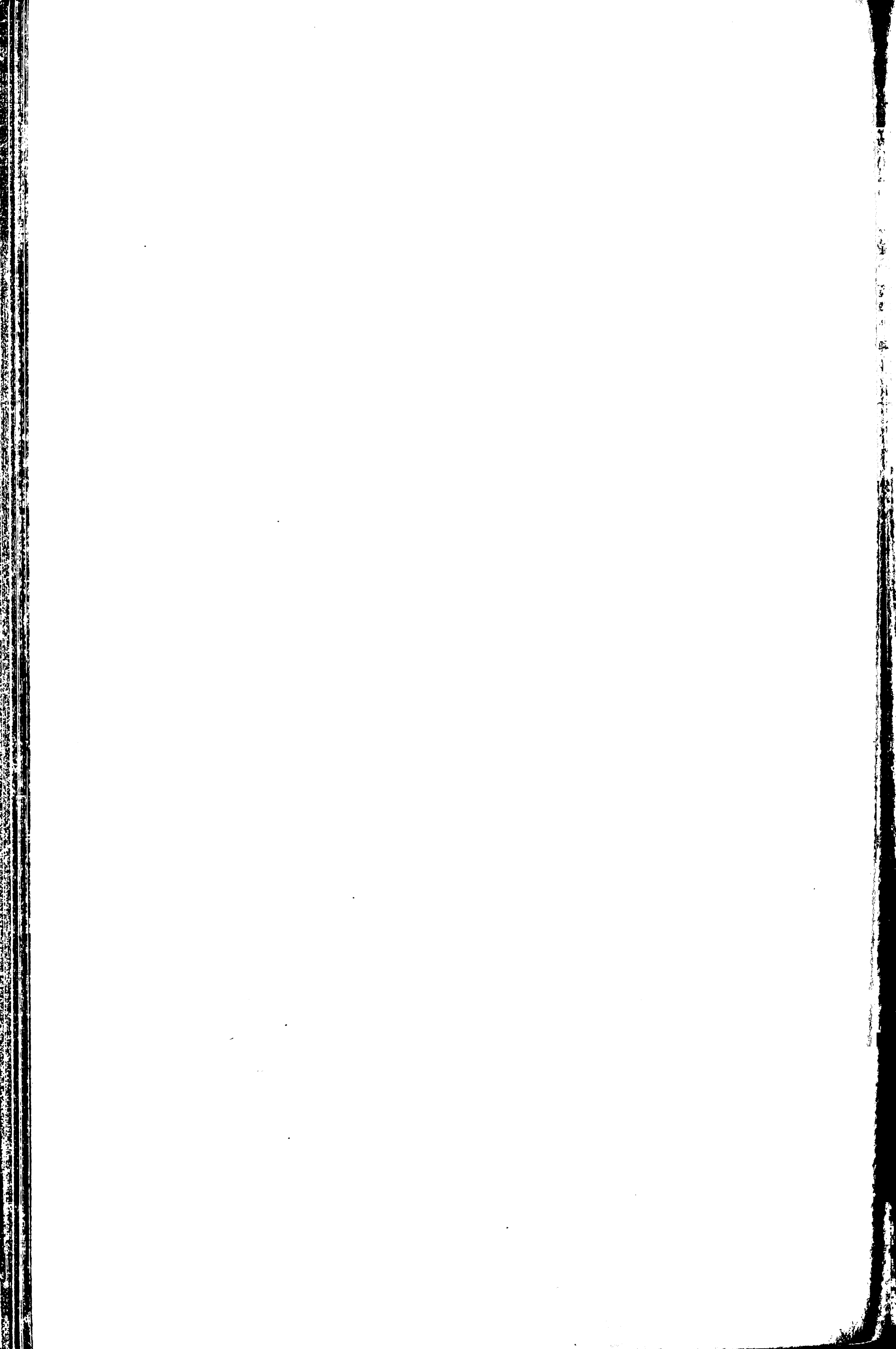
Manden vilde slaa det hen i Spøg. Men der vedblev at være tavst og lydt i Stuen. Han havde vel ogsaa Mindelser af den Slags.

Den vante Ensomhed blev dem ligesom mer følelig den Aften

Udenfor løb de to dybtskaarne Hjulspor om Huset og videre bort over Heden De bar til Mennesker — og mod Lyset

OVETRO OG HELLIGHED

DET gik i Skridt op over Bakken, langsomt, som kendte Hestene deres eget Værd. Sendrægtige men fast, satte de de svære Hove i den skærvede Vej. Og hang med Mulerne mod Jorden.

Store Knud lod dem gaa, som de vilde. Han sad som en spændt Iagttager, dybsindig stirrende ned over deres brede Rygge, som vilde han af deres Egenraadighed slutte sig til deres Kvalitet. —

Det var nye Heste, han havde faaet.

Og første Tur han havde gjort med dem til Købstaden.

Store Knud var en høj, bred Vestbo med et Ansigt, furet som en oppløjet Hede. Hans tætte Hageskæg var svagt isprængt graat, og i hans lyse, vandblaa Øjne laa en tung, godmodig Alvor.

Paa Agefjælet hos ham sad en lille tylandsk og stumpet Oplænding. Det var Fiskerlejets Købmand, der havde haft Kørsel med til Byen.

— Den høwer dær fraansker lidt paa de bager Bien, sagde han i blandet Dialekt.

— Ja, val — men et saa møj, te'en skaanker, svared store Knud.

Det havde i den sidste Timestid lagt Beslag paa hans Opmærksomhed.

— War'et et Lars Nielsen, som fik di Bruen?

— Jow, de war.

Købmanden lo.

— Aa, den kan val nok gjøer lie en Kjen eno te den Betaaling, han gaw.

— En Kow og fi's Krowner?

— Næj, halfjæs, retted Store Knud.

— Jæ tviler om'en ka tjæen si Æd Han faar ingen Slavter te aa gi haltres faa'en.

De var naaet op over Bakken.

Tilfreds saa Store Knud, at Hestene selv satte sig i Trav. Blot ved et lille Løft i Tømmen.

Det var første Gang, han var kørende med to.

Da han overtog Stedet efter sin Fader, stod der kun et Par Trækstude i Stalden.

For et Par Aar tilbage havde han byttet dem bort for en gammel Hest — til han endelig var bleven saa flot kørende som nu.

Vejen bar frem over et Højdedrag, der skraaned jævnt og lavbakket vesterover. Bag det faldt Landet dybt og stejlt og hæved sig igen indover i svære, bredryggede Banker. Mens Dalen søndenude aabned sig i et bredt og fladt Strøg, der blaaned bort bag en emmættet Sommerluft Kun sortblinkende Vandspejl fra dunkelrammede Moser lyste frem langt borte.

Der strøg en let kølig Luftning ind over Landet. Den eneste Mindelse om Havets Nærhed.

Købmanden svøbte sig tættere i sit Dækken.

Naar Solen først var i Vester, faldt Havluften som en klam Aande over det aabne Land.

— Jæ haar løst, te Thyland haar wæt jenne Skow, faldt han ind. Aa nu er hær knap Pind te æ Ovn.

De vil æ saa møj gjan trow. Hjæm i waa Mues haar æ saa tit sjæt hiel Gren aa Trærøer aa Blaad li'saa kjenle som ku de wæer folden siest i Høst, svared Store Knud.

Han saa ud over Landskabet med en tungsindig Dvælen i Blikket.

Saa vidt man kunde se, laa der Gaard ved Gaard over de lave, harveglattede Bakker.

Grønne, gule og mørke Agerfelter laa som linie-trukken over hver Plet.

Og helt borte i Blaanningen lyste et Kirketaarn udover.

Hvis det nu havde staaet dækket med Skov alt-sammen — med Havgusen smygende over sig, klam og graa hængende i hver Gren?

Nej, hans Blik var bleven vant til de store Vidder — fra Fædrenes ældgamle Færd over Havet.

Som Landet laa nu, aabent og frit, med Solen skinnende over hver Lavning og med Blink i hvert Vand, laa det jo som befriet.

Som et Tryk over Sindet maa Menneskene ha følt det, før de begyndte deres Kamp mod Skovene.

Lys vilde de ha! Lyset kaldt ned til deres Dale ... til deres Boliger.

Solens vældende Lys over deres Grave deroppe paa Højderne og de brede Drag.

Hvor laa Skovens Dunkelhed ikke denne Kystbo fjernt . . . Tusind Aar.

Og dog var det hans Fædre, der havde ryddet Skoven og lagt Landet aabent.

Vesterude begyndte Bjergene*) at højne sig over Landet. Blaadunkle og toppede veg de bort i Nord og Sønder.

Og saa man ret til, var Fiskerlejets nye Kirke-taarn alt synligt.

Noget fremme paa Vejen gik en enlig Vandrende. Som en glidende Skygge fulgte den Vejkanten.

Store Knud havde en Stund haft sit Blik der-fremme.

— Sku'et et wæer æ Traall dær fræm, bemærked han.

— De ka jæ et see . . . Men de er i aal Fald et Kvindfolk.

De kom nærmere. —

Omridset droges frem af dets Dunkelhed.

— De sku da val et wæer hinne?

Der blev saa urolig inden i den store Mand. Han ligesom søgte at drage sit skarpe Blik i Tvivl.

— Jow, je troer aasse, de er Sissel Mari.

— Tænkt æ de et val.

Han saa et Øjeblik ned paa sine nye Heste og bragte dem i Skridt, som havde han tænkt at stanse og vende om.

*) Saaledes kaldes Klitten af Kystens Beboere.

— De war da aasse skamle te æ li no sku træf hinne mæ mi nøy Hæest.

Købmanden smilte lunt, — skønt han kendte Grunden til den andens Ængstelse.

— Aa, hwa sku de ku gjør?

Store Knud sad lidt og stirred frem paa det gamle Kvindemenneske, som hastig tripped frem langs Vejkanten, foroverbøjet og støttet til sin Stok.

— Hinne vil æ da aallieval siest haa truffen a aal, sagde han saa og gav Hestene Tømmen og fik dem i rask Trav.

Hjemme havde han en Søn, der gik med en vissens Arm Pludselig var Lammelsen kommen. Forskellige Læger havde de søgt uden Resultat, til de endelig var tyet op til den Klogemand i Himmerland. —

Men han havde i dette Tilfælde aabent erklæret sin Magtesløshed, da det var en Kone hjemme i Byen, som havde forvoldt det. Ingen anden end hun kunde gøre det godt igen.

Og hvem anden kunde det vel være end Sissel Mari.

I skarp Trav gik det forbi.

Kun en kort Hilsen — og et flygtigt Glimt af et magert, rynket Ansigt.

Han havde selvfølgelig ikke Tanke om at byde hende Kørsel med. Det vilde for ham ha været det samme som at ha befordret Fanden selv.

Heller ikke Købmanden, trods sin overlegne Skeptik, følte nogen videre Lyst til saadant Selskab.

— Ær de sand, hwa der sies, te æ Pastor tog fra æ Bøj, da Sissel Mari flyttet te, spurgte han.

Store Knud sad saa underlig tavs.

— Jow val æ et de, svared han langsomt.

Han sku et ha not a aa haa Saatan te Nabo, saae han.

— De war møj.

Og den Præst var da en lærd Mand — missionsk, og var kendt og skattet langt ud over Sognet.

Der var mange Beviser for det gamle Fruentimmers Troldskab og Ondskab, saa der krævedes Modstandsevne for at bevare sin moderne Tvivl, selvom man var en daglig Læser af „Den stedlige Tidendes“ oplysende Skriverier af 1905.

De kørte op mod Byen.

Inde bag de lave, lyngklædte Toppe sprang Tagene frem, dunkle som Lyng- og Marehalmsdækket.

Den store forgyldte Hane paa Kirkespiret funkled i Solen som Stjernerne for Vismændene.

De kørte Vejen i noget trykket Tavshed. —

Ved Købmandsgaarden holdt de.

— Nu foer du Tak, Knud, for æ Kjørsel.

— Aa, Tak sjæl.

— Du vil et mæ ind aa ha en Swot?

— Næj, Tak da, et no.

Han tvang et Smil frem.

— Saa en Øll?

— Den foer æ haa te gue te en aan Gaang

Og han kørte hjem til sig. Et firelænget Sted paa et Par Hundrede Tdr. Land, Klit og Hede. Dog

havde Ploven gjort ryddeligt vidtom, hvor der var jævnt og læ.

Mange Slægtled havde syslet og stræbt derude. Nu laa Klitterne faste. Lyng og Tjørn havde trængt sig ind — saa der kunde ryddes Agre.

Hvert Aar lagde Store Knud en til de øvrige. Og det trods han selv havde Motorjolle paa Stranden og aldrig lod en Fiskerdag gaa tabt.

Han spændte Hestene fra og trak dem til Vandtruget, der stod midt i Gaarden ved en gammeldags Vippebrønd. Tankefuld stod han og glatted i Manken paa den ene, medens de drak.

Det var det hersens Assurancevæsen og saadant noget, han stod og tænkte paa.

For skulde der tilstøde dem noget, saa maatte han vel kunde faa dem erstattet, selvom det var „æ Hæks“, der havde forvoldt det. —

Inde i Stuen maatte han til Konen, en kantet Klitbo, gøre rede for, hvorledes de gik i Spand sammen og meget andet

Hun havde med ikke ringe Stolthed fulgt ham fra Vinduet, da han kørte bort med Piskesmæld og i Trav efter Købmanden og nu, da han kom tilbage. En Søndag med det første maatte han love at køre en Tur med hende.

Om Mødet med Sissel Mari talte han ikke.

Han kunde ikke saadan helt aabenlyst vedgaa sin Ængstelse. — For hvis der nu slæt ingenting skete

Men om Aftnen, da de begge laa inde i Alkoven,

varm og blød, og atter sludred om de ny Heste, trængte Begivenheden paany løs paa ham, saa han maatte betro sig til Konen.

— Jøsses da De war da fæl, brast hun ud.

— Ja, de æ jo et skjøn saan not Man kan jo aaller wiedz, hwa saan jen ka hit o.

Konen foranstaltet et lille Forhør

Hvad skulde de gøre?

— La wos bee te Waahærr, dær et maa skje wos not wont, slutted hun saa Han maatte da være stærkere end „æ Troll“. Og de folded deres Hænder under Dynen og bad stille — hver for sig — for „de ny Heste“ — med Overtroens barnlige Gru i deres Sind.

Der var to smaa, firfattede Ruder, som lyste ud i Natten — ud over Heden.

Den sorte Lyngbund ligefor fanged en smal Stribe deraf, ellers gled Lyset bort i Mørket derude.

Inde fra Heden saa det ud som to røde forvaagne Øjne, der var sløret af Træthed.

Men stod man langt borte, saa brast de som et døende Blik og gled bort i Natten.

Det var hos Boelsmanden, Laust Hede, Lyset brændte. En Udbygger norden for Byen.

Inde paa Slagbænken sad han selv. En lille mørk-musset Mand med en kroget Ryg og et Par lange, knoklede Arme.

Han sad og kæmped mod Søvn.

En hel Dags Slid tynged i hans Øjne. Men han maatte være vaagen

Der er Barsel i Huset. Hans So skulde ha Grise.

Hvert Øjeblik for han op af sin Døs og saa skræmt til det gamle Stueur, der dikked løs, som et Tælleapparat, der har faaet den Opgave at sønderlemme Evigheden i Sekunder.

Hensynsløst meldte det allerede to Timer over Midnat.

Han retted sig lidt og gned Øjnene.

Det var længe, det lod vente paa sig

Saa stopped han Piben og tændte Tællepraasen i Lygten, der stod for ham paa Bordet.

Og han rejste sig og gik ud af Stuen — gennem Frammerset ud i Stalden.

Det vil sige, det var samme Huslænge, som gjorde Fyldest for alle tre Dele.

Et Par blakkede Kør og en Trækstud drejed sig dvask mod Lyset.

Det var mindst femte Gang, de var blevet forstyrret i deres Nattero. Og en halv Snes Faar skræmtes op inde i det snævre Lukke, hvor de stod.

Han sænkede Lygten ned i Stien, hvor Patienten laa, paa friskstrøet Halm.

Men der var ingen Begyndelse endnu

Soen laa dampendehed og stønede af Smerte.

Musklerne spilled krampagtig over dens Bug og der gik stærke Veer gennem dens tunge Krop.

Han følte sig ikke rigtig rolig, saa længe det trak ud.

Sidste Gang var den knap en Time om seksten „velbaarne“ Grise.

Nu havde den ligget saadan siden Aften.

Han førte Lygten til dens Bagende og saa betænksom ud.

Skete her et Uheld, kunde det blive et Tab, som vilde føles Vinteren igennem. Skulde han kalde paa Ane? Hun kunde maaske hjælpe den. Det havde hun da gjort før

Da gjorde Soen pludselig et Par voldsomme Spjat en, to og den første lille nyfødte fløj hovedkulds ind i Verden, som fulgt til Dørs med et velment Spark.

Laust greb den gesvint, aabned dens Gab med et Par Fingre og transporteret den med et lille opmuntrende Tjat tilbage i Halmet, hvor den straks tog fat paa Livet med aabenlys Appetit.

Men knap havde den boret sig ned til en af de mælkefyldte Patter, før det syge Dyr med et vildt, smertefyldt Grynt bøjed sig sammen søndersled og aad sit eget Afkom. Laust stod som forstenet. Det gøs koldt gennem ham. Det var ham, som selve Fanden var faret i Soen, saa fælt saa det ud

Saa for han ind i Stuen.

— An, An, æ Sow vil æed si Gries, raabte han.

Der lød nogle forstyrrede Snøft inde bagved. Ane kom frem i Døren i Særk og bare Ben, der var tykke og saa malproppe, som havde hun mer end Ribbenene lig med Soen.

— Hærr Jesu da vil'en æed si Gries Hærr Jesu

Og hun fik Uldklokken om sig

Ane var troende. — Laust derimod ikke helt endnu.

Han naaed lige tidsnok tilbage at se den næste nyfødte blive ekspederet ud af Verden paa samme Maade. Han folded sine Hænder. Den fattige Hedebo fik Vand i Øjnene.

Skulde det Tillæg virkelig slaa fejl?

Saa kom Ane i Træsko, et Par Skjorter og et Uldentklæde svøbt om sit slattede Bryst, der hang i Særken som et Par ti Punds Lodder.

— No haar 'en taaed jen te, oplyste han.

— Kjære Jesu da, bad hun.

De fandt et Løb*) frem, og Laust jomped over i Stien rede til at tage mod de næste, der kom, og han befordred dem videre til Ane, der varsomt lagde de smaa uheldige Verdensborgere tilrette.

Over en Time sad de der, til Trællepraasen i Lygten brændte ned, tvivlraadige om, hvad der var at gøre,

Nu havde de haft Soen i flere Aar, og mange gode Kuld Grise havde den skænket dem.

Aldrig havde den haft det som nu.

Der skulde vel ikke være gjort den ondt?

Dette Spørgsmaal laa straks rede for dem begge, men det vared noget, inden de gensidig betroed hinanden det.

Da klared det med Et for Ane.

— Æ Troll war hær foleen Daw aa vil laaen en Drip Mælk.

Men æ haaed 'et et, forklared hun.

Laust sad lidt og grunded. —

— Wiest hun da not te waa Sow?

— De we æ et men hun kjeg sæ saa fæl om, da hun gik.

De sad begge en god Stund, tænksomme og grunded paa det.

*) En Kurv flettet af Halm.

Var det „æ Troll“, der havde forgjort den, saa var det jo selve den Onde, som var faret i Soen.

— Trower do et, te vi sku hænt æ Klogmand? spurgte Ane.

— Æ hõt iawtes i æ Hues*), te han for nowen Daw sien war hænt te Wolle Hansens Hæst og fik'et maaned nied.

Laust betænkte sig lidt endnu.

Det var jo en kendt Sag paa Egnen, at den Klogemand kunde mane det Onde ned ofte blev han brugt der, hvor det mentes, at Sissel Mari havde sine Fingre ude.

— De ka gjan wæer te æ sku hænt ham. Saa maa do sæt dæ hærøwer. — De ka wæer, te de et haar Æn eno.

Han fik Ane over i Stien med Løbet, der alt indeholdt en Halvsnes Grise.

Og han satte afsted ind over Heden, der endnu laa hyllet i Natten med kun en svag Lystone inde over Landet

En god Timestid senere vendte han tilbage med den Klogemand.

Det var en lille, klein Pusling med langt, tyndt, graat Haar og Skæg og med et Par smaa, stikkende Øjne.

— Naa den Ond æ faared i jer Sow, sagde han til Ane, der endnu sad i Stien.

Laust havde underrettet ham undervejs.

— Ja, aak ja, klaged hun og snøfted til.

*) Missionshuset.

Hun vilde have brugt nogle hellige Ord, men det glipped for hende. Saa fik de hende op af Stien og den Klogemand begyndte sine Forberedelser.

Han bad hende med højtidelig Røst tage Lygten bort, saa der blev mørkt hos Soen.

Dernæst bøjed han sig frem over den, gjorde hemmelige Tegn og mumled dybt og uforstaaeligt.

Laust og Ane stod bag ham grebne af Spændingen — Ane lige paa Nippet til at falde paa Knæ.

Saa tog han en af Grisene, korsed over den og lagde den ned til Soen.

— Taar do den, saa taar do et flier, føjed han til med manende Røst.

Men det Onde stak dybere i det forpinte Dyr.

I et Nu var den ekspederet derhen, hvor den nys var kommet fra.

Rask greb Manden en frisk.

— Taar do den, saa taar do et flier, gentog han endnu mere indtrængende.

Men ak, den gik samme Vej.

Laust rykked ham betænkelig nærmere.

Det var nu fire, der var gaaet denne Vej.

Han keg hjælpeløs til Løbet, der var som en myldrende Verden af bitte smaa forurettede.

Men den Klogemand syntes ufortrøden

— Ak, kjære Jesu ak, kjære Jesu waa smo Gris, snøfted Ane højt.

Ogsaa Laust's Øjne var fugtige.

— Taar do den, saa taar do et flier, lød det atter.

Denne Gang med imponerende Patos.

Men ligemeget hjalp det. Fanden var faret i Soen.

Uddriveren bemærked noget om, at Folkeslagene i gamle Dage aldrig spiste Svinekød, fordi Satan paa den Tid altid holdt til der. Derfor var det her ikke saa lige til. Laust var kommen helt hen til ham. Han kunde ikke længer holde ud at se, alle hans dejlige Grise saadan lige skulde smides i Gabet paa Soen.

— War'et et bejst aa wænt en Kjen, fik han med Besvær indvendt. Hu ku maaskje træng te not Roe An, do ku go in aa sæt æ Kjeel o.

Skulde han miste sine Grise, havde det da ikke saadan et Jag, fandt han.

Den Klogemand saa lidt betænkelig til ham.

Men der var ikke Tvivl at spore hos Laust, og han indvilged.

— Æ haar aalt maaned 'en saa møj, te de sjæl for den Leed maa væer en møj led Sted, forklared han.

— — —

Noget efter slap Laust ene ud i Stalden og fik Patienten til at spise en ekstra godt tillavet Grutning. Imedens kløed han den her og der og snakked godt for den

Og da den lagde sig, var det synligt, at den befandt sig langt bedre.

Han fik Lyst selv at forsøge.

Forsigtig tog han en af Grisene, der lavede en Koncert og væltede sig i et Mylder for at komme øverst i det trange Løb. De skreg af Sult og Fortørnelse, over den Modtagelse, som denne Verden havde vist dem. Øf, Øf — gryntede Soen og lettede lidt paa Hovedet ved den graadige Berøring, men lagde sig kort efter til rette paa Siden for at bringe de fyldte Patter i Leje.

Laust' Mund aabned sig af Forbavselse. Dette gik over hans Forstand.

Saa tog han en efter en til de alle laa, hver med sin Pat og knyttede Krøller paa Halen af Velvære. Hans Ansigt blev et aabent Grin saa fik han da beholde de ni.

Han for ind i Stuen og kaldte den Klogemand og Ane ud at se

— Aa kjære Jesu — aa, kjære Jesu, vedblev Ane. Denne Gang af Henrykkelse.

Andet kunde hun ikke faa frem. De Ord var blevet hende saa vante, at hun evig og altid gentog dem.

— Ja, hwa saa æ te æ aalt haaed maaned et' nie, forklared den Klogemand. Æ taaw aasse de stærkest æ haaed.

Ane huskede hans Røst.

Da han havde faaet sit Vederlag, som Laust just ikke med nogen stor Begejstring maatte ud med, sjokkede han af

— — —

Den følgende Dag fortalte Ane til alle sine Venner i Missionshuset, at „æ Troll“ havde forgjort deres So, men at „æ Klogmand“ havde faaet det Onde manet ned igen.

Og denne Begivenhed fløj Egnen rundt.

De satte af fra Vejen og fulgte en Sti indover. En Genvej var den, trods den vred sig som en Orm gennem hver Lavning for ikke at komme op over de ofte kun faa Fod svære Klittedrag, der laa i vidtstrakt Øde milsvej indover.

Det var Stien, der førte til den syge Kjæsten, ogsaa kaldet Helligkjæsten. Strandfoged Kre Wollesens Kone, der havde været sengeliggende de sidste seks, syv Aar.

De, der fulgte den, var to Koner fra det nordre Fiskerleje. To troende, der skulde til Bønnemøde hos Kjæsten.

Til Trods for, det var en mild, stille Septemberdag, var de begge svøbt i Sjaler med kun et begrænset Stykke af Ansigtet frit. Et Par gammeldags svære Sølvnaale fæstned det under Hagen paa den ene, Gine. En større Fiskerbondes Kone, der var en af Menighedens første troende der paa Egnen.

Medens den anden, Maren, kun var en almindelig Klitbokone, hvis Ægtefælle var med i Gines Mands store nye Motorjolle.

Hun var nyvakt. Kun et Par Maaneder fæstnet i Troen og Gines sidste missionske Ydelse.

De traadte sejt og tungt i al deres vejstjyske Drægtighed.

Gine dog med en vis gudfrygtig Holdning og med Blikket sænket passende mod Jorden. Hun havde set saa mange fromme Lægprædikanter vandre deres fromme Gang.

Men Maren havde intet af det faaet lært endnu.

Hun gik der med sin store, nyvakte Bekymring, saa naiv, saa lidet selvsikker som nogen. Og det ad en Sti, der var blevet traadt af saa mange troendes Fødder.

For nogle Aar tilbage, husked hun, havde hun staaet hjemme en Aften og set de hellige drage syngende ad Vejen, herind bag Klitterne, medens Sangen lød udover, tilbage mod hende og de mange, der undrende havde set til — til den fjernt og stille var død bort derinde bag Bakkerne.

Det havde været en Stortid da. — Hver Gang man gik Stien nu, maatte man mindes den.

Til Bøn for den syge drog man herud. Ofte hele Menigheden med den fremmede Forkynder forrest. For med samlet Styrke at bede Herren gøre Vidunderet: rejse den syge af sin Seng og fri hende for det Onde, saa alle maatte blive slaaet af hans Magt og følge dem. Thi det var en kendt Sag langt ud over Egnen, at den syge Kjæstens Lamhed var forvoldt af selve den Onde.

Sissel Mari havde engang for mange Aar siden været Nabo til Kre Wollesen. Oppe under Bakkerne havde hendes Hus ligget. Og Historien vilde da, at

der var opstaaet en Strid mellem hende og Kresten om nogle Faar, hun lod græsse paa hans Jord. Han havde tvunget hende til at holde dem paa sit —

Og hun havde til Gengæld hævnnet sig ved at ramme Kjæsten med Lamhed. Ja, endog en Søster til hende skulde hun have forvoldt samme Fortræd.

Men nogen Tid efter var hendes gamle Hus blæst ned, og saa flytted hun nordpaa til Fiskerlejet, hvor hun nu boed.

Herren var forbleven døv for alle Bønnerne, og det store Sceneri døde efterhaanden hen, til de enkelte Bønnemøder nu var en sidste Rest deraf.

Dog havde den stærke Tro og det ukendte Rørgjort Stedet til et af de stærkest vakte paa Kysten.

Gine havde ogsaa Mindelser fra den Tid. Hun var blandt de forreste i Skaren, saa nær muligt den fremmede Prædikant. — Hun og alle hendes troende Søstre havde været saa betagne af ham, og flokkedes om ham med samme Nidkærhed som Martha og Maria om Frelseren.

Hun bragte en Nyhed med sig til den Syge, som ledte hendes Tanker tilbage paa denne skønne Tid . . .

Inde paa en jævn, tæt lukket Slette laa Strandfogedgaarden. Først hvor Stien bar ud, blev den synlig.

Den var en af de gamle Klitgaarde, hvis frugtbare Muldjorde Sandflugten har dækket for stedse. Dens Marker var nu kun opbrudt Hede, der ogsaa har evnet at trænge sig ind i dette Øde.

Kjæstens Seng stod, saa hun havde vid Udsigt over Sletten og Klitterne. Netop der, hvor Stien slap ud.

— Dær kommer wes Gine, bemærked hun.

Hun laa og stirred ud i den lyse Luft med et Par blanke, fjerne Øjne, i hvis Dyb lange Aars Længsel syntes at være sunken til Ro.

— Jow, aa Maaren mæ, tilføjed en af de tre troende Søstre, som alt havde taget Plads om Sengen. Det var midaldrende Koner i uldne Kjoler, glatkæmmed Haar og med tunge, hvileløse Miner. Hver med en Salmebog i Skødet mellem røde, grove Fingre foldet over det sorte Bind.

— Huer æ glæer mæ te aa tael mæ Gien. De æ saa læng sien hun haar wæt hær, sagde Kjæsten.

Gine og hun var gammelkendt. Som Ungkoner havde de syslet sammen, før Sygdommen og Vækkelsen kom.

En lille fed Kone, Stine, vred sine foldede Hænder, rokked sig fremover, og fik Vand i Øjnene, før Ordene kom.

— Ja, Gien . . . de æ mæ aaltied saan som hun haar Følle mæ Hærren, nær hun kommer.

Hendes Stemme var ynkelig og slæbende, og Trækkene hang slappe om hendes Mund, smertetrukne af overspændt Bekymring.

— Hun haar sekert faat hiel Fræd mæ Hærren, svared en anden, der var høj og før.

— Aah ja, sukked Stine.

Hendes enfoldige Sjæl var endnu langt fra at

være naaet til denne forklarede Tilstand, hvori Gine syntes at befinde sig, men befandt sig stedse i Uro og Ængstelse —

— Haar do 'et da saa wont eno, Stine? spurgte den Syge blidt og strakte sin Arm mat mod hende.

— Aah ja . . . aah ja. Hun bøjed sig sammen i Graad — Æ haar sjæt ham ijen, hulked hun.

— Hwa haar æ da gjot, hwa haar æ da gjot, arm Sønder, sien æ et ka faa Fræd for ham . . .

De folded endnu fastere deres Hænder — Stines Hellighed paa dens nuværende Stadium var resulteret i en Satansforfølgelse. I sine Drømme stred hun med ham, fortvivlet, saa Drøm og Virkelighed blandedes i et sindsforvirret Kaos.

— Æ drømt inæt te æ døed aa Saatan kam aa taaw mæ under si swot Vinger aa fløw li forbi waa kjære Jesu aa nie i æ leest Dyw mæ mæ . . . huer dær myldred mæ Worm aa aal Slaws Krøwel, der gaaved sæ ind i nowen sølle, sølle Minesker, der wred sæ saa ønkle i Smærter.

Hun kasted sig paa Knæ og bored Ansigtet ned i sine Hænder.

— Staakkels Baan da Kjæsten forsøgte at naa hende, men hendes Arme mangled Kræfterne. De andre Kvinders Øjne blev store og skræmte.

— Hwa haar æ da gjot, vedblev hun og lagde sig frem over Stolen. — Sjæt æ sku dø no . . . aa Saatan kam ætter mæ —

Der kom en Vanvittigs Rædsel i hendes Stemme. — Næj, næj; kjære Jesu, do maa et laa mæ dø no

— for han wænter o mæ do maa føst gi mæ Fræd . . .

— Saa, saa, staakkels Stin, blyw no rolle. No kommer Gien, saa ska vi aal bee for dæ, saa gjir han dæ nok Row, trøsted Kjæsten igen.

Gine og Maren traadte ind.

Med et Blik overskued Gine Situationen — og folded sine Hænder.

Hun kendte Stines sjælelige Anfægtelser. Men Maren saa forundret Kresen rundt. Saa langt var hun endnu ikke naaet i sin indremissionske Opbygelse.

— Do foer hjælp wos aa bee, Gien, sagde den Syge. Stien haar ijen hat si won Drøm. — Gine gik roligt hen til den fortvivlede.

— Haar do et eno faat Fræd mæ Hærren, sagde hun, og lagde sin Haand paa hendes Hoved.

— Æ haar 'et saa wont, saa wont, jamred Staklen sig.

— Ja, di Vej æ laang te aa finnes værdis te hans Naae. Vi maa aal lied for waa Sønder, te han hør wos.

Det lød saa selvsikkert, som var hun ikke i Tvivl om selv at have klaret Vejen tilfredsstillende.

Og hun knæled ned tæt ved Stines Side. — De øvrige fulgte Eksemplet.

Maren var bleven staaende ved Døren. Hun var lidt længe om at finde Stilling og sænked sine Øjne, som for at skjule en Undseelse — uvant som hun var.

Der blev en Klagen og Græden med et Utal af: kjære Jesus — kjære Herre, kjære Frelser o. s. v. — slæbende og ynkeligt, saa blot Ordet „Kjære“ tog et helt Aandedrag.

Gines Stemme førte an i det flerstemmige Kor.

Saa tav de, og der lød en stærk Snøften, saa Maren lod sig smitte deraf.

Den Syge laa stille med Hænderne folded og saa mod de hvide Skyer, der kom og kom . . . ind fra Havet . . . Ja, Havet — der kom et Suk af Længsel fra hendes Bryst.

Hendes Bøn var stille. De tynde Læber bevægedes knapt. Men et Par Taarer trængte sig ud over hendes lange, brune Vipper.

Saa hjalp man Stine op. Hun var slap og krafteløs og hendes Ansigt var en eneste smertetrukken Graad.

Man begyndte at synge Salmer — hele tre.

Kjæstens Haand havde naaet Gines. Matte spændte hendes tynde Fingre om den røde, stærke Haand.

Da de var færdige, sagde hun:

— Æ haar længtes saa møj ætter dæ, Gien. Do haar jo et wæt hos mæ saa læng.

Æ haar wæt saa optawen a waa Gjærning, Kjæsten. —

Hun fremviste Maren, som maatte hen og kysse den syge Søster.

— Man skjøller jo Hærren aal si Tied, forklared hun.

Døren blev aabnet stille.

Det var Kjæstens Mand.

Han var høj, lysblaaøjet, skulderbred. Blikket var næsten tungsindigt, blødgjort og stred mod hans stærke Skikkelse.

Konens Sygdom havde gravet deri.

De stod i deres bedste Alder dengang . . .

Nær Gaarden laa Heden og ventede paa Ploven — der, hvor hans Fader havde sluppet den sidst. Plovfugerne skulde drages videre over Sletten. Unge, stærke var de begyndt — til Sygdommen kom.

Da stod han ene . . .

Kun fra Vinduet kunde hun følge ham, naar han drog forbi . . . Fure op og Fure ned.

Men han havde stædig stridt sig igennem. Nu laa Sletten snart ryddet . . . kun borte under Klitterne laa Heden mørk om de blaanende Drag.

Gine lod sig ikke forstyrre.

— Æ haar not skjøn aa ku fotæl jes . . . ret en Hærrens Tidende, sagde hun og saa sig gudhengiven rundt i Kresen. — Waa kjære Jesu haar ijen giet wos Krævter te aa strie hans gue Saag hær i waa Menihej.

Der blev sukket af Spænding omkring.

— Æ we et om I howsker, hwa waa kjære Broer saa te wos, da han siest Gaang taalt hærUED.

Kjæstens Øjne løfted sig lyttende og store.

— Aah jow, den skjønne, skjønne Tied, da han

war hær blandt vos . . . Mi Gaang hærved i Daw war jen jenneste Minnels.

Hun blev bevæget . . . og Stine lod befrygte et nyt Anfald . . .

— Den Daw I brenger Sissel Mari unner Hærrens Taag, saa han — og foer hin bøjet te Bøn og Ydmygels, da vil han nok aasse hør waa Bøn aa gi dem a vos, hun haar fovoldt Fotræd, Lægedom for djær Wonner — — Aa, kjære Søstre, la vos glæ vos — — for no trower æ, æ ka sej, te den Tied æ nar, da de vil skje — — aa hun de staakkels Minnisk kom te waa Hues aa la vos bee for sæ.

Kjæstens Øjne dvæled ude over Bakkerne i straalende Glans.

Langt derovre, hvor Stien slap ud, saa hun dem komme frem over Sletten, nedover . . . dunkelt i Skumringen.

Deres Sang lød vidt ud . . . og ind gennem de aabne Vinduer til hende i den lydhøre Sommeraften.

Hun syntes at glemme alle om sig.

Sangen løfted sig i Styrke jo nærmere de kom, toned ind over hende som et Brus derudefra — som et Bud fra de hundrede Mennesker. Hun øjned den høje Mand med de blanke Øjne og den levende, vege Mund.

Forrest i Skaren kom han

Saa stansed de derude, stænged helt for Udsigten, lukked sig om ham, medens han talte . . . De knæ-

jed. Langt udover Markerne laa de paa deres Knæ, Mænd og Kvinder, unge og gamle i Bøn for hende — haabende paa Miraklet.

Hendes Øjne fyldtes af Taarer. Hun græd stille, stille.

Hendes Mand kom nærmere Sengen.

Han var ogsaa af dem, der var blevet grebet den Gang og maatte bøje Knæ med de mange.

Han kendte sin Kones fromme Tro og troed at læse hendes Haab i det fyldte Blik.

Selv havde han ikke evnet at følge hende saa vidt. En vestjysk Fornuft laa stridbar paa Bunden af hans Sjæl og holdt nøgtern igen, naar hun vilde drage ham med sig.

Men med en knugende, angerfuld Vægt følte han den.

Han saa ned paa hende trofast og deltagende. Men hun saa ham ikke. Hendes Øjne saa fjernt og lyttende.

— Vi haar taalt mæ hinne forklared Gine. Æ Skuellære aa æ haar wæt hos hinne flier Gaang i den siest Tied aa taalt Hærrens Ord — Aa hun haar laawet wos aa kom i æ Hues o Sönda, saa vi aal ka hjælp hinne aa bee.

— Æ'et værkle mulle, slap det ud af den føre, te æ Troll kommer i æ Missionshues. — — Aa, kjære Baan da, sikken Hærrens Glæe.

Og der lød Forundringsudbrud Kresen rundt. Stine hulked paany.

Hun havde saa ofte under sine Anfald troed sig

besat af Satan selv, og at Sissel Mari havde en Finger med — — Blev hun nu omvendt, saa maatte vel alt det Onde, hun havde forvoldt, tabe sin Magt . . . De syge blive raske — og hun selv endelig faa Fred med Herren.

I Kjæstens Øjne tændtes atter det store Haab. Da maatte jo Miraklet ske, hvorum de alle havde bedt og tryglet, og hun erkende Guds Naade.

Maren hørte til med villige Øren. Hun blev næsten fortumled i sit Hoved af al den Græden og Beden. Paa „æ Troll“ troed hun ligesaa fast som de andre og fandt Meddelelsen ligesaa overraskende. Hvilken Begivenhed, Sissel Mari skulde i Missionshuset. Og maaske for at bevidne sin Deltagelse, bemærked hun:

— De war da skjøn de, saa kan vi maaskje no faa Fræd for aal hinnes Uwæsen — — An Hied fotaalt iawtes i æ Hues, te hun haaed fogjot djæ Sow forleen Daw, da den sku haa Gries, saa de maat ætter æ Klogmand.

Gine saa skarpt til hende — og Stine sukked:
Aah ja, aah ja . . .

Ellers intet Svar.

Maren blev blussende rød. Vel havde hendes Mand let af hende saa det klukked, da hun kom hjem og fortalte det, men han var jo heller ikke omvendt, havde hun tænkt. Men her var de da alle troende —

Saa foreslog Gine at takke Herren og bede om hans Bistand —

Derpaa sang de Salmer et Par Timer, medens
Maren urolig fulgte Tiden.

Det var paa det Lag, hun ventede sin Mand hjem
. . . og Huset stod tomt og forsømt.

Gine var kommen uventet og havde faaet hende
med.

Det stod strid med Regn og Storm af S. V. den Dag, da Sissel Mari ventedes til Missionshuset.

Vejen laa i Ælte og de dybe Hjulspor inde i Heden under Vand og i Uføre. Og dog kom der Folk fra de fjerneste Udbyggere, milsvej borte. Paa deres smaa, lavhjulede, fjederløse Vogne kom de agende udefter mod Fiskerlejet.

I Sjaler og Kavaj sad de tullet som Tøjbylter i den gamle, svejryggede Agestol og lod sig gennembløde Lag for Lag. Medens de kantede, knokkelstærke Klitboheste slæbte dem frem i Skridt gennem Uføret — nøje følgende Hjulsporenes forrykte Vridninger mellem Bakkerne.

Som spændte Trommehuder daskedes deres hørstoppede Vom af de trange Vognstænger under Slæbet fremover. Andre kom gaaende inde fra Heden ad knap fodsbrede Stier, der laa som musgraa Bændler trukne over det blaanende Dunkel.

De traadte i tunge Støvler og bar tykke dybblaa Vadmelskofter, der kunde tage Vand i Spander.

Deres Kvindfolk havde Skørterne opkiltret til Knæene. De traadte frit og sejt som Mandfolkene og havde Lægge som vattersotige.

Blandt dem var Ane og Laust Hede.

I Stastøjet gik de duvende mod Stormen og Regnen. Deres Tanker var en eneste stor Forventning; Æ Troll i Missionshuset.

Sølle Stine kom ogsaa opover mod Byen. Siden Bønnemødet havde hun ikke havt Søvn eller Ro i sit Sind. Hun havde knyttet alt sit Haab til Udfaldet af denne store Begivenhed.

Ogsaa Maren kom ved Siden af sin Mand. Fra hendes Øjne stirred Forundringen mod de mange Mennesker, der allevegne dukked frem fra Heden og Bakkerne, ud paa Vejen og slutted Følge med dem.

Medens hendes Mand, der jo hørte blandt de vantro, søgte sine i Skaren.

Store Knud og hans Kone havde deres Søn med. Trods alt Forbehold laa der dog en Gnist af Tro i deres Sind: Gav Sissel Mari efter, maatte vel ogsaa alle hendes Ugerninger gøres gode igen — og deres Søn atter faa Brugen af sin Arm. Hos selv den stærkeste Tvivler, vel Købmanden, var der Uro — og han var ogsaa i Følget.

— — —

Helt vester i Byen, borte fra Vejen, laa Sissel Mari's Hus.

Tagdækket var nyt, men Murværket gammelt og Ruderne smaa. Der var en tæt hegnet Have søndenom. Kun tilgængelig inde fra Huset. Svære Bjærgfyrgrene stod i et falmet Hegn derom og dækked for Vestenvinden og Blikkene udefra.

Man vidste dog, at derinde stod alt frodigere end

almindelig var i de smaa Haveforsøg, som gjordes herude.

Fra Huset førte ingen Sti. Det tynde Jordsmon har bredt sig derover, som havde Stedet været ubeboet i Aare.

Sissel Mari tog Retning lige paa —

Hendes krogede Krop haged sig ligesom frem mod Stormen. Og Fødderne skridted hastige og energiske i gammel sej Rørighed. Inde under det tykke Sjal var en Salmebog gemt. I mange Aar havde denne gamle Kone kun saa som saa været i Berøring med sine Bysbørn og ikke i Mandsminde til nogen Guds-tjeneste.

De Mænd, som havde søgt hende, talte saa meget om Kærlighed — og hun havde jo levet det meste af sit Liv som en Udskudt blandt dem — derfor gik hun nu til Mødet, for at søge, hvad hun i sit lange Liv endnu ikke havde fundet.

Gift havde hun været.

Manden var en drikkældig Fyr, der drev det til Forbedringshuset for Strandtyveri. Ogsaa hans Død havde Folkesnakken givet hende Part i.

Siden da havde hun levet ene med sin Søn, en sølle, halvfjøllet, menneskesky Stakkel, som Folk havde givet Navnet „æ Døwel“.

Han var haltende og vissen i venstre Side — og viste sig sjælden ude ved Dag.

Han stod inde bag et af Vinduerne og stirred undrende efter Sissel Mari, da hun gik.

I al hans Tid havde de jo levet som nu. Ikke en

Gnist af Kærlighed havde naaet dem udefra. Altid følt sig begloet og mistænkt af deres Medmennesker, haanet og forurettet af deres Snak. Derfor ulmed der bag det sløve, aandssvage Blik noget baade frygt-somt og hadblandet, der skræmte dem, som fik se derind . . .

Trods Regnen var der stanset Folk uden for Mis-sionshuset. Tiden var inde, da man plejed at be-gynde. Man sad tæt bænket, flere end Huset før havde rummet. Mange sad der for første Gang, lok-ke-d hid af den store Begivenhed.

De sad stive og saa sig om.

Væggen bag Prædikestolen optoges af en større Gibsafstøbning af Jesus som Forkynder.

Og derover pranged gyldne, hebræiske Kruseduller, som kun Skolelæreren, Menighedens mest skattede Talsmand, evned at tyde, og som han højtidelig be-troed enhver ny omvendt. For en Sikkerheds Skyld havde han det opskrevet i sin Lommebog for ikke at glemme Oversættelsen. Yderligere hang der paa hver Side et Billede af Morten Luther og Vilhelm Beck. Et talende Vidnesbyrd om den missionske Dybsindighed. —

Man begyndte at blive urolig oppe ved Prædike-stolen, hvor de ledende sad og bladed Salmebøgerne igennem for at finde de mest passende for Dagen. Man havde sendt en Mand til Døren, som skulde varske, naar hun kom, saa Sangen højtidelig kunde tone hende i Møde.

Men hun var ikke at se ad Vejen.

Der var Folk derude, som ikke vilde ind, hvis hun ikke kom. De havde allerede det lune, villige vestjyske Smil.

Bag Huset løb et lavt Klitstrøg bortover. Bag dette kom Sissel Mari ubemærket. Vel ogsaa Grunden for, at hun havde valgt denne Vej.

Først fremme ved Hjørnet blev man hende var.

Det gav et Sæt i Mændene, da de saa uventet saa hende lige ved. Hun saa paa dem. Hendes Øjne var smaa, klare og kloge. Blikket søgende og forventningsfuldt.

Hun kendte dem saa godt som alle. De blot flytted sig lidt, stive og nølende i deres Hilsen.

Hun gik ind til venstre, hvor Kvinderne sad. - Mænd og Kvinder sad nemlig adskilte, hver paa sin Side, som det endnu er Skik i de fleste Kirker herude.

Det blev en Overrumpling. En højlydt Hvisken lød fra Forsamlingen. Man hørte dem dreje sig i Sædet. Hun vilde have sat sig paa en af de nederste Bænke, men de var fulde. Hun maatte et Stykke frem over Gulvet.

Hendes Blik var dristigt. Hun saa over mod dem. Ikke et Hoved bøjed sig til Hilsen.

Hun fandt et Sted midt i Rækken, men kun modstræbende gav man Plads. Kvinderne dér fik Hjærtet op i Halsen af Angst.

Saa blev der roligere igen. Men alle Øjne havde Retning mod, hvor hun sad.

Man begyndte at synge.

Slæbende gik det. Først ved sidste Vers dukked

enkelte Kvindestemmer op. Mændene brummed lavmælt og dybt. Ingen vilde højere end Sidemanden. Man vogted vel paa sin Ydelse, som frygted man indbyrdes at svække sin Værdighed.

Ved anden Salme var der en enkelt Kvinderøst, som helt dominered. Skingrende, selvbevidst steg den over Koret og slæbte det efter sig i et Tempo — ak ve!

Saa fulgte en længere Pavse.

Mændene ved Prædikestolen bøjed Hovederne, som de bad. Og andre rundtom gjorde ligesaa.

Sissel Mari sad stille og saa og lytted. Først ved anden Salme havde hun aabnet Bogen og læst Teksten med.

Stilheden gik som en Gysen gennem hende. Hun var blevet træt af de mange Øjne, og lod dem nu se, som de vilde.

Det var, som følte hun, hvorledes hendes Nærværelse fyldte alles Sind.

Endelig rejste en Mand sig og gik frem for Prædikestolen.

Han søgte at gøre sin kraftige Ryg saa ydmyg som muligt. Hænderne vredes fortvivlet i hinanden, og det friske, vejrbidte Ansigt bøjedes brødetynget mod Jorden.

Det var tydeligt, han stred for at tvinge sin robuste Mandighed ind under et eller andet Vrangbillede af Begrebet: Fromhed.

Men hans fysiske Sundhed overgik langt hans Forvandlingsevne.

Der var Folk nede i Forsamlingen, som formelig strakte Hals. De vantro.

„Var det virkelig Niels Møller, der kunde stille sig saa ynkelig an?“

Han begyndte at bede. Ogsaa for ham havde de mange forskellige Prædikanter været Forbillede.

Hans haarde, kraftige Røst blev brægende under den Tortur. Hans Bøn blev en stadig Gentagelse af Ordene „kjære Herre — kjære Jesum — kjære Frelser — kjære Fader“ o. l. De vredes ud, grædende og drævende, saa enkelte forhærdede ikke kunde dy sig for et stille Puf i Sidemandens Ribben. Ogsaa Sissel Mari sad som fortabt i Forbavselse.

Hans Beden var en evindelig Takken for den store Naade, at Gud havde ladet dem samles her denne Dag.

Bag hans uklare Udtryk fornemmedes en mørk og knugende Gru. Livet havde tabt sin Tillokkelse. Verden var en Jammerdal fuld af Synd og Anfægtelser.

— Gid du kære Fader snart vil gøre op for os hernede og føre os hjem til din lyse Himmel, til Abraham, Isak og Jakobs Skød.

At Manden ejed et blødt Sind, der ikke magted de tunge Tanker, røbed de Taarer, der fyldte hans Øjne. Hvor Bevægelsen overvælded ham, lykkedes det ham ikke at gennemføre sin ynkelige Brægen, men hans Stemme trængte naturlig igennem i hans brede rullende Maal.

Da han var færdig, sang man atter et Par Salmer. Og en ny traadte frem.

Det var Skolelæreren. En kraftig, lavstammet

Mand, vejrbidt, som havde han røgtet Havet istedet for Skolestuen. Han var af gammel kendt Slægt — søndenfra — og sysled selv med Fiskeriet og Jorddyrkningen sammen med Bogen. — Han stilled sig med løftet Blik, og de brede Hænder foldet fast og stærkt. En god Stund stod han, som han bad. Stilheden slutted sig tæt om ham. Der var en vis myndig Styrke i hans Ro. Hver vidste, han var dem jævnbyrdig i deres Idræt —

Saa tog han et tykt, sort Bind af Vilhelm Becks Prækener ned fra Stolen.

Disse agitatoriske Vidundere bliver brugt rundt om i Missionshusene som en Visdomskilde for alle søgende.

Selvsikker gav han sin Stemme den passende Til sætning af Ydmyghed og Højtidelighed. Han havde valgt Prækenen: Hvordan skal man blive ren?*) Roligt og klart læste han Indledningen op (Matth. 8, 1—13): „Da Jesus gik ned af Bjærgtet fulgte ham meget Folk. Og se en Spedalsk kom, faldt ned for ham og sagde: Herre, om du vil, saa kan du rense mig. Og Jesus udstrakte Haanden“ o. s. v.

Efter som han læste, lød Ordene som hans egne. — „Og se, her er jo ogsaa meget Folk, som følger Frelseren — men midt i det meget Folk, som her er samlet i Dag, er der En, saadant et rigtig, stakels Menneske, et rigtig urent og besmittet og for-

*) For ikke at trætte, skal jeg kun fremdrage det som er nødvendigst og overlade til Læserne efter Behag selv at gøre Bekendtskab med Beck's Skrifter. Nyt og Gammelt.

tabt. En, som der ikke er det allermindste godt ved — hvem mon det er?“ —

Mange Ansigter vendte sig uvilkaarligt mod Sissel Mari. Der steg en hed Blodstrøm op gennem hende. Hendes tynde, gule Kinder fyldtes af Blod . . . Saa blev hun ligbleg. Hendes knoklede Fingre skælved om Salmebogen og de klare, kloge Øjne flammede som Is, der fanger Sol.

— Det kan være, at der er mange saadanne iblandt dem, kan være de er det allesammen, men det kommer ikke dig ved, se paa dig selv og der har du ham, der har du ham, dig er det stakkels Menneske, du urene, besmittede Synder, du fortabte Sjæl, dig er det, som der tales om. —

Denne Vending syntes at blive overhørt. Det var, som alle saa helt havde gjort hende til det eneste Objekt. Hvert Ord forekom dem direkte rettet mod hende. Hun var da aabenlyst for alle en stor Synder — en Spedalsk.

Den gamle Kone maatte bøje sit Hoved dybt for alle disse Blikke.

Hun var gaaet derhen i Tillid til denne Mands Tale om Kærlighed. Og nu stod han der og slyngede Sten mod hende, rede, som de andre til Fordømmelse og Løgn. Erindringen om al den Bitterhed og Forladthed, de havde forvoldt hende, skød frem.

Godt at ingen saa hendes Øjne, som hun sad der — sønderlemmet under Stemningen og ønskende sig langt derfra — af en saa ond og trodsig Kulde fyldtes de.

Han var naaet vidt i Prækenen, før hun atter fanged nogle Ord. — „Vil du blive ren, saa maa du ydmyge dig, ydmyge dig saa dybt, som et Menneske kan ydmyge sig og bekende. Jeg er uren fra øverst til nederst og jeg kan ikke gøre mig selv ren! Og du maa tro, ja tro fuldt og fast, at Jesus kan, at Jesus er den eneste, som kan gøre dig ren. —

Vreden lod hende føle, hvor dybt hun alt havde ydmyget sig for disse Mennesker.

Med hævet Røst vedblev han, saa det skar gennem alles Tanker: Og er her en enkelt Sjæl, som sidder her midt iblandt det meget Folk og siger: Jo, jeg kan tro paa min Daabs Naade — dog jeg er saa værkbrudden derhjemme, mit Liv er dog saa urent derhjemme; — vil du begynde alvorligt og dagligt at gaa til din Frelser i ydmyg Bøn, da siger Frelseren: Det ske efter din Tro . . . Og han sluttede af: O, hør det! tro det! gør det! saa skal du ikke udkastes i Helvedes Mørket, men blive iblandt Rigets Børn og engang sidde til Bords i Himmeriges Rige. Amen!

— Nu maatte den ske, den store Begivenhed.

Alles Forventning rettedes mod Skolelæreren, der med tilvant Færdighed i en Fart hitted paa en Form: — Hvis der var En eller flere saadanne stakkels urene her iblandt det meget Folk, som trods deres Ydmyghed endnu ikke havde faaet Fred med Herren, da kunde de ydmygt træde frem og knæle, og de skulde alle hjælpe dem at bede.

Der gik en Engel gennem Huset. —

Saa blev der Røre ovre hos Kvinderne.

Stine var den første, som rejste sig. Hun havde længe snøftet højt. Da hun kom frem for Prædikestolen og knæled ned, klaged hun sig som besat.

Saa kom Ane. Hun var saa stille, saa tung i sine Bevægelser, da hun skred frem, som var alt stanset i hende.

Endnu et Par alvorligt angrebne fulgte efter. Men Sissel Mari bød en Stund. Alles Øjne vendtes aabent lyst spørgende mod hende.

Hun stred med et helt Livs Bitterhed mod disse Mennesker.

Hun var kommen for at faa Fred med dem.

Og hun kendte sig i dette Øjeblik som den gamle, forskudte Kvinde, hun var. Alderdommens Ensomhed brød hendes stejle Trods, og hun rejste sig og gik opover.

Som Stene ramte alle disse haarde, dømmende Blikke hende, som hun skred frem.

Hun stilled sig bag de andre, der knæled Side om Side. Maaske var hendes gamle Lemmer for stive, eller det faldt hende saa uvant at knæle . . .

Hun folded sine Hænder og sænked Blikket.

Rundtom rejste man sig.

Der var saa megen Stilhed og Højtidelighed i disse tavse Skikkelser. Det blev saa lydt om en som en Midsommerdag paa Heden.

— De æ da aasse o Tied, te do faar di Synd folat Sissel Mari, lod Skolelæreren sig friste til at bemærke, da hun stilled sig ligeover for ham.

— Men glæj dæ, te dær blywer større Glæed i Himmerig øwer jen. fotawt Sønder, som omvæner sæ, end øwer ti trowende.

Der gik som elektriske Stød gennem den gamle Krop. Hendes Øjne bored sig som onde Spir ind i hans.

Ikke et Ord af deres Bønner hørte hun. Stærkere end nogensinde følte hun, hvor hun haded disse Mennesker.

Havde hun ikke ydmyget sig nok, taalt deres Blikke, kendt sig som en udskudt mellem dem.

Og nu slyngedes alle deres Beskyldninger aabenlyst mod hende . . . selv paa dette Sted . . .

Det gnistred ondt fra de gamle Øjne.

Selvom hun havde gjort saadan et og andet, saa var det dog intet mod, hvad de havde gjort hende.

Til Bønnen var færdig, blev hun staaende stiv og rokkende, mens de andre endnu knælede, og man begyndte at synge. Saa vendte hun sig og gik langsomt ned over Gulvet og ud af Huset.

Det var, som man ikke straks fattede, hvad der skete. Sangen var lige ved at gaa i staa.

Saa husked de nærmestsiddende Skolelærerens Ord. Og han selv hendes Øjne.

Og ret ynkelig slutted denne aparte Begivenhed.

Udenfor stod Vejret stridt og vaadt endnu. Stormen peb hen over de lave Sandhøjder, der tabte sig i Regntykningen langt borte i et blaagraat Dunkel.

Der var Folk, som holdt Følge hjemefter saa længe som muligt.

Blandt dem faldt mangan drøj vestjysk Drønert om de helliges mislykkede Kup.

— En Troll æ sku et saan li te aa baks, der sku sgu mer te, lo de. Ejsen haaed Saatan nok for længst væt ued a æ Wærden.

Men for dem, der virkelig havde troet, blev Dagen en stor Skuffelse.

De gik ene ad de ensomme Stier, der ude i Ødet — med et stort Haab bristet i deres Hjærter.

De følgende Nætter holdt Stormen paa. Som en Bælg laa Natten over Landet og Havet. Kun den enkelte Vagt tog sin Tørn strandlangs — ellers ikke en Sjæl uden Døre.

Sissel Maris Hus og de øvrige Huse i Byen laa gravet ind i Mørket, der lukked sig tæt som Favne af gravsort Muld.

Men kunde man lytte sig gennem Stormen, vilde man ha sporet et Par travle Mennesker inde bag Fyrregrenene, som hegned Sissel Maris Have — og en Lyd, som gravedes der og brødes Planter. Trods der ikke var Lys at se i Huset.

Senere lød det, som en Dør aabnedes ud mod Heden, og det kendtes, som en Skikkelse gled bort over som en Fortsættelse af Mørket lydløs under Stormen.

Tre Dage efter Missionsmødet kendtes det hele Egnen over, at Skolelæreren havde mistet en Ko, et Svin og tolv Høns. I Løbet af et Par Dage var de døde, stille uden videre foruroligende Symptomer Da tav al Latter

Den samme mystiske Lod kunde jo træffe enhver

Men senere var der ingen, der fortav sin Mening om denne Sag.

Det var „æ Troll“, som havde hævnnet sig

Og aldrig havde hendes Magt blandt Folk været større end fra da —

Om hendes Hus blev det endnu mere stille. Man skød Omvej for ikke at komme der forbi.

Og gamle Sissel Mari viste sig ogsaa sjældnere end før.

De faa, som fik seet ind i hendes Øjne, kunde fortælle, hvor ondt de saa, men ogsaa, at hun var bleven svært gammel at se til og daarligere til Bens.

Men Folkesnakken tav ikke. Der var altid et og andet mystisk, der hændte — og hun var straks i alles Tanker.

Et Aar efter denne Begivenhed døde hellig Kjæsten. At hun var bleven skuffet saa dybt i sit store Haab, havde røvet hendes lyse Tro.

Hun var bleven mere tavs og stille — til Stilheden endelig tog Døden i Følge.

Hendes Mand havde hørt hende græde Nætter igennem — pint af Tvivlens gnavende Orm i sin Sjæl.

En sen Sommerdag blev hun gravet ned. Mange Blomster blev plantet paa hendes Grav. Men den golde Sandjord ejed ikke Næring for al den Prag.

Et halvt Aar senere igen bragtes sølle Stine af Byen. Hendes Mand og en anden holdt hende fast i Agstolen, da de kørte bort.

Hendes Ufred med Herren havde endelig helt faaet Bugt med hendes Forstand. Satansrædslen havde baaret en af sine skønne Frugter.

Et Par Gange havde Staklen søgt Døden i Mosen inde paa Heden

Nu sendte Sognet hende bort —

Hendes Mand havde søgt om dets Hjælp, da hun blev aldeles uregerlig.

Satan var i Et efter hende og det ofte i Skikkelse som gamle Sissel Mari —

Ude hos Laust Hede gik Ane om tavs og mere indesluttet.

Hendes Øjne havde faaet den hvileløse Grublen — og hendes tunge Tankeevne droges alt i det religiøse Uføre.

Laust saa med dyb Bekymring, hvorledes hun Dag for Dag gled bort fra Arbejdet ud i Uføret

Men inde hos Skolelærerens holdtes der en Dag Raad.

Der sad han selv bred og selvsikker. Ligeledes Gine og andre udvalgte, der følte sig i den skønneste Forstaaelse med Herren. Bordet laa fuldt af Salmebøger, Bønnebøger, Bibler og beckske Prækener og Forklaringer. Alt havde disse formaaet at fordøje, uden saa meget som at tabe det mindste af deres Kinders Sundhed

Det var om Missionshusets aarlige Reparationer,

de holdt Møde. Der skulde kalkes og males derinde. De gyldne Inskriptioner og Korset over Døren pudses op.

Korset skulde lyse i Solen

Det hellige Kors over det hellige Hus —

Blikket skulde det fange milsvej borte og konkurrere med Hanen paa den ny Kirke.

Forkyndelsen skulde den tale ud over Egnen: Denne menneskefordømmende Forkyndelse.

EN STOR BEGIVENHED

DET var paa tredje Dagen Stormen havde staaet.
En jævn, haard Piber fra N. V. med enkelte orkanagtige Byger vekslende med Hagel og Sne.

Saa Søen bar høj og svær paa Land.

Forstranden laa under for Havets taarnende Brod. Skodvandet skar som en fossende Flod opover og dyngede alenhøje Skumflager sammen ved Foden af Klitterne eller om Jollerne, som laa fortøjet helt oppe.

Kun af og til kom der Folk frem fra Vejen eller op bag Klitterne. En Stormvejrsmorgen ligger Stranden øde.

Fra Mørket falder paa, har kun Strandvagten sin Gang der eller en og anden gammel Strandfoged, hvem Uvejret bringer søvnløse Nætter med Mindelser om Ulykker og Forlis.

Stormvejrsmorgenene har fra gammel Tid været Hviledage herude paa Kysten. De eneste, paa hvilke man undte sig Hvile.

Erfaringen har lært ikke at lade en af de kostbare Dage gaa tabt. Der gaves altid Lejlighed til at holde Hviledag.

Saaledes havde Stenbjerg Fiskerleje holdt tre Søndage i Slutningen af Marts 1897.

Lidt før Skumring blev Byen pludselig revet ud af sin Ro.

Fra Stranden til de fjerneste Udhuse lød det fra Hus til Hus, som var det selve Stormen, der var Budbringeren:

— Dær æ en Skiw, dær vil straan!

Fra Opsynsmanden udgik Alarmeringsordre til Redningsmandskabet.

Høverdrenge*), en fjortenaars, ranglet Knægt, halsed af Sted med Mandens to Pigebørn efter sig.

Hu, høj, gik det over Grøft og Mark, fra Sted til Sted. Hvor der var Knægte eller Piger hjemme, stjal de sig med.

— Dær æ en Skiw dær vil straan, lød det over alt, hvor de ivrige Alarmeringsfolk blot fik Færden af et Menneske Selv om Afstanden og Stormen slugte deres Raaben, saa talte deres Fagter og al den Renden.

Naar de hæsblæsende rev Døren op og raabte:

— Æ sku sej, dær æ en Skiw, dær vil straan, stod Manden ofte halvfærdig eller sad og mased med de svære Støvler. Gennem Vinduet havde man observeret Knægtene.

Hjemme hos Strandfoged Kre Sørensen var der paa det Lag budt til Kaffe.

Man sad i Forstuen ved det lange, voksdugdækkede Bord og slapred løs.

*) Kodrengen.

Kresten midt for med begge Arme vidtud fra sig, saa han lige kunde faa Kaffen og Brødet løftet i Højde med Munden og med Blikket sænket gran-skende i sin Kop.

Han var en Mand omkring de tres, med noget slappe Træk og helt graasprængt.

Paa Bænken et Par Alen fra ham sad den yngste af hans to Sønner, Kresten. En slank, bredskuldret Fyr, der trods sine nitten Aar stunded kraftig til, og som alt længe havde været Fisker i fuld Aktivitet.

Den ældste, Ole, var nordenude i Klitten og pløje en Stump Hedlod op. —

Han havde, lige fra han kunde begynde at skelne mellem Fiskeri og Landbrug, vist en udpræget Tilbøjelighed for det sidste.

Bag Ploven havde han fundet et passende Tempo for sin Energi. Og paa Agefjælet, naar det sendrægtig gik ad de dybsporede Hjulveje gennem Klit, over Heder, var der Stunder nok for hans træge, uflyt-somme Tanker.

Han var et født Strandfogedemne, rendyrket gennem fem Slægtled — og blev vel ogsaa selv det sjette.

Lige ved Bordenden nær Frammerset sad Konen.

Trods hendes Fyldighed var der noget, som mindede om den yngstes friske og livfulde Træk.

Hun var en jævnstillet Fiskerdatter nordenfra.

Og havde disse Kvinders utrættelige Udholdenhed og Virkelyst, der ofte langt overgaar Mandfolkenes

herude, og som i dette Tilfælde sporedes i de fleste af Husets Anliggender.

Det var paa det Slet, Kresten plejed at tage sin sidste Tur ad Stranden.

— Dær war en svær Howen Plaanker i æ Haw, da æ war dærnies, havde Sønnen bemærket.

— War de nøy, spurgte Kresten, kun ganske svagt røbende, at det var noget, der vedrørte ham.

— Do sku goe nie aa see ætter, faldt Karen ind.

— Æ ka jo et kjøer dærnies.

— Næj, de ka do val et, svared hun. Men do ku da faa'et slæwt op, saa do haaed'et.

Han løfted Blikket fra Koppen mod Vinduet. Som ønsked han at se, hvor fælt Vejret var, før han gav sit Svar.

Da fik han Øje paa Knægtene, som kom besende tværs over Mark og Pløjejord lige ret mod Huset.

— Hwa æ de, dær kommer et Par Knæjt rænen, fik han frem lidt rappere end før.

Karen og Sønnen saa ud.

— Æ de et Jørgens Høverdræng, den føest, bemærked Kresten.

— Jow, de æ 'et saa sann aasse, bekræfted Karen efter et prøvende Blik. — Saa æ dær val en Straaning.

Baade hun og Sønnen kom op og ud til Døren før Drengene naaed frem.

— Æ dær en Straaning, spurgte hun endnu før de var fremme.

— Ja, æ sku sej, begyndte den forpustede Knægt.

Kre Sørensen fik sig ogsaa rejst og kom frem i Frammerset.

— Saa foer vi haa Buj ætter æ Bæster, sagde han dybsindig.

— Ka do et rænen hær norren i æ Klit aa sej te Wolle om aa kom mæ 'em.

— Æ sku aasse te Niels Nielsen aa sej te dær.

— De ska æ nok paataa mæ, hjalp Sønnen og fik villig fat i Luen og satte i Rend norden om Huset....

Kresten gik rolig tilbage og drak sin Kaffe.

— Do foer da kom teen no, Faar, skyndte Karen paa. De staakkels Folkens i saan Wæjle.

— Ja, ja bette Muer, den blywer nok, huer den kommer, svared han og begyndte at trække i Støvlerne og Stortrøjen.

— De war ejsen et saa sølle aa faa en Straaning no, saa ku vi daval faa byged den hær Laedskuer, som Wolle praatter saa møj om.

Jo videre han kom i Paaklædningen, jo mere interesseret syntes han at blive.

— Skjøn vil 'et ejsen wæer, om 'en vil kom o waa Lien, filosofered han saa smaat. For de haar wæt en farle sølle Oer mæ Gos.

Karen stak ham hans Vanter og Skindhuen.

— Taal da et saan Kresten, afbrød hun. Men tænk o de staakels Minnesker. Blaaf Wohærre vil hjælp 'em val i Land.

Og hun fik ham sendt afsted.

Der var Folk langt forud for Redningsvæsnet. Paa

alle Bakketoppe dukked de frem. Blot for at faa Kig ud og saa videre Ungdommen i Løb.

Om den peb Stormen.

I hver Fold fanged den Modstand og snæred Skørterne om Kvindfolkenes Ben, saa de ofte kun magted at række frem i korte, seje Skridt.

Det drog mod Skumring.

Indeover skred Mørket frem. De lave mulmende Skyer sænked sig til Nat over Jorden.

Men udeover blaaned det endnu hist og her med Dag mellem mægtige Driver af Uvejrsbygerne, der som ond Aande fra et Svælg et Steds langt ude vælded frem i tung, tung Hvælven. Som skovbart Fjæld spejlet i en sortnende Sø hang de over Dybet, der trak sig sortgrønt, ondt mellem hvide, fraadende Søer.

Med Bredsiden i Søen kom Skibet drivende frem under Bygerne.

Under dets Raa hang sønderblæste Sejl. Selv naar Bølgedybet drog det ned, kaldte det milevidt om Hjælp.

Hver Vilje syntes prigsivet det overmægtige Hav, der i kaad Leg kasted det fra Bølge til Bølge. Ind mod Revlerne, der slynged sig hvide langs Land, langt bort under Skumringen.

Inde paa Stranden var der Storstævne af Folk.

Man stod der stovte og stille i Smaaklynger, medens flere og flere naaed frem.

Der laa tung Alvor i hvert Blik.

Med det Hav, som brøled for deres Fødder, var det tvivlsomt, om Hjælp var muligt.

Forlængst havde man afgjort, at det var en Brig, og at den var trælastet og rimeligvis flød paa Lasten.

Hvad det gjaldt om var, hvor langt det vilde naa ind. Om det klared Revlerne, eller om det hugged sig fast derude.

Borte paa Vejen naaed Redningsbaaden frem. De seks Spand Heste lagdes stramt i Selen, holdt til af Kuskene, der gik ved Siden og drev hvert sit Spand.

Nogle af Mandskabet fulgte. I deres tunge Støvler, der naaed dem til Skridtet, vaded de frem.

Andre var forud med Raketapparaterne.

Som de svinged ud paa Stranden, laa Skibet ret for yderste Revle.

Som naglet af Spænding stansed Folk og Heste.

Skumringen havde draget sig tættere over Havet, saa Skroget kun var synligt som et sortnende Felt. Det løftedes højt fra Dybet. Baaret som et Dun af Stormvind skød det opover i den dunkle Lysning, rækkende sine Master, som en nødstedt sine Hænder mod Himlen. Saa sank det

Som et Slusebrud brød Brodsøerne ind over det og graved det ned i Dybet.

Men kun et Øjeblik, saa rejste det sig atter og ligesom vred sig fri for det rasende Greb med en sidste Kraft

Det laa klar af Revlen.

Der lød et Lettelsens Suk fra alle.

Nu kunde det rækkes med Raket, om det skulde blive paa næste

Hvor Vejen bar ud, stod Kre Sørensen indtullet i

Uld og Vadmæl, saa han i Omfang ligned en af Fortidens Sagnhelte. Noget fra ham en mindre Ditto med et smalt guligbrunt Ansigt.

— Haar do sjæt nowen Folkens, raabte denne over til Kresten. I æ Tovværk æ dær ingen.

— Næj, æ haar et, svarede han.

— Kan wæer de sidder ind i æ Lukav. Aa æ møj fokommen.

Kre Sørensen havde intet Svar dertil.

Det var begge Strandfogederne, som her var standsed ganske nær Grænselinjen for deres Len.

Skibet laa næsten ret udfor. Saa det kunde blive, til hvilken Side det skulde være. Løjed Stormen en Kende, vilde Strømmen sikkert sætte det nordefter, forbi Kre Sørensens Len.

Der var noget af en Spillers Gridskhed i den mindstes Blik. Skulde Skibet komme paa hans Len, maatte det vise sig nu, mens det drev der i Thjilen*). Af Spænding folded han sine Hænder.

— Hærre — Hærre Jesu, mumled han. Æ trænger mjest.

Hans Øjne haged sig til det dunkle Omrids derude i Mørket.

— Æ dær Folkens ombord tøywes æ, de ku lyssen no, raabte han over. For sæt der ingen var — hvilken Forøgelse af Udbyttet.

— Ka gjan wæer, svarede Kresten i sindig Ro, De vil nok wies sæ.

Ogsaa han gjorde sine Betragtninger. Skulde den

*) Vandet mellem Revlerne.

støde saa nordlig og gaa Vrag, kunde han se, hvor-
meget han selv fik af Ladningen.

Men han rokked sig ikke af Stedet, bare keg ud.

Det syntes ham at blive saa sort derude.

— Foer vi no et en Bøy, spurgte han saa.

Den anden tripped af Spænding.

Han gav intet Svar.

Ja, vel var det en Byge, der kom.

Det var Kresten, som sank han lige ned i den gamle
Konestol hjemme i Storstuen, af bare Lettelse.

Saa var der ingen Tvivl mer. —

Paa Stranden havde man faaet Raketapparatet stil-
let op i en lille Hulning i Klitten, da Skodvandet
tog hele Forstranden.

Man vented kun paa, det skulde støde.

Da kom Bygen, som sluppen ud af en Pose. Som
en bælgsort Nat hylled den Hav og Himmel og
Skibet var ikke at øjne.

Noget borte var Redningsbaaden kørt fast. Strand-
langs var det ikke muligt at sikre Hestene Fæste, da
Sprøjtet slog dem mod Bugen.

Saa man bied for at se

Hver Mand stod tavs, med Hovedet ludende mod
Stormen — som naar Orgelbruset toner ud under
Kirkehvælvets Buer.

Nogle Minutter braged og sused det fra Havet ind
over Landet.

Fra Brændingen lød det, som gik der Skred af
stejle Brinker, som opslugtes deri

Kun Fraaden var det eneste, der var at se. Den kogte som under en Fos.

Da vælted en Kolos frem i den hvide Damp. Rulled som en Blok, der bryder løs og rives med af Strømmen.

Og Bygen føg over — og lod Aftenens svage Lysning efter sig. Helt oppe i Havstokken laa Skibet med Fokkemasten slynget overbord. Som et fældet Havuhyre, der var kastet paa Land.

Man bød endnu lidt, før man skød.

Men der forblev mørkt og dødt. Kun lysned der hvidt, naar Brodden brækked og skylled hen over Skroget.

Saa skød man Raketten

I en prægtig Bue bored den sig op mod Stormen og lagde Linen agter over Skibet.

Man vented i Spænding.

Men den forblev upaaagtet. Antagelsen, at det var et „dødt Skib“ *), vandt betydelig. Og dog, maaske havde man ikke bemærket, at Raketten havde ramt — saa Opsynsmanden lod skyde en til, der faldt lige midtskibs, kun en Alen fra Ruffet. Da heller ikke den blev paaagtet, forstod man, at der ingen Mennesker var ombord

Kre Sørensen var kommen frem blandt Folkene ved Raketapparatet.

— Trower I et de æ bæjer aa prøw jen Gaang te, sagde han. De war da ejzen skjøn aa føel sæ hiel siker o, dær ingen æ.

*) Et Skib, som er forladt af Mandskabet.

Et „dødt Skib“ med fuld Ladning sat lige i Stranden, syntes ham lidt for meget straks at fæste Lid til. — Og man ofred en Raket til med samme Resultat.

— Ja, saa sæter æ Vagt hær, sagde han saa, og fik fat paa sin yngste Søn.

— Ka do et taa æ Vaagt hær te Minæt?

— De ka æ saa møj gjan, Faar.

— De forstoer sæ, dær et maa kom nowen om Bord før æ Øvrighed haar wæt hær.

— Val saa — De æ dær wes et saa møj Faar for no.

— Val det, svared Kresten med et villigt Smil . . .

Og man gik stille hjem — Det uhyggelige Bud fra Havet lagde dog et Tryk over hvert Sind.

Maaske laa Besætningen Lig derude i de sorte Bølger eller kæmped for Livet i en skrøbelig Baad —

For en Sikkerheds Skyld satte Opsynsmanden dobbelt Strandvagt den Nat.

Havde de været ombord nu, var de uden Tvivl bleven reddet.

Karen kom ud fra Stalden med et Par fyldte Mælkespande.

Hendes store Træsko knased i Gruset og lød sprukket mod de toppede Rullesten, der var pikke paa Kant foran „æ Sals“*).

Bakkerne og Husene laa i Dæmringen som bag en dugget, kølig Rude, der alt har fanget Solen.

Stormen havde blæst ud nu.

Luften stred i dybblaa Højhed for den gryende Dag.

Ved Døren satte hun Spandene og blev staaende, som om hun lytted. Havet kunde lige høres. Som en Vogns fjerne Rullen ad en ensom Vej lød det i Morgenstilheden. Hun saa tænksomt der nedmod . . .

Saa snurrede Kaffekedlen inde og vakte hende.

Mens hun tragted den, lytted hun mod Stuen.

— Kresten! kaldte hun saa.

Men ingen svared.

Lidt utaalmodig gik hun ind.

En dyb Snorken trængte gennem Døren fra Soverummet.

— Kresten da, ska do et op i Daw, gentog hun. og stak Hovedet indenfor.

*) Stuehuset.

I en bred Dobbeltseng, der stod i en Fordybning med Forhæng som en Alkove, laa Strandfogden vel begravet under Dynen. Kun enkelte Haartotter og et fyldigt Agterspejl kom sorgløst tilskue i et Par uldgraa Bukser.

— Ska do da et te æ Straan.

Der kom et Bræk paa hans Snorken, som fik han den galt i Halsen.

— Do æ da en sølle jen. Hær haar do æ Skiw i æ Straan og saa leger do aa snuwer te op o æ Daw.

Med et „Æ Aa Æ“ slog Kre Sørensen Øjnene op og mased Armene over Dynen.

— De æ de skjønnest Wæjle, vedblev Karen.

Han smækked Gabet vidt op og fik sig drejet mod Ruden.

— Æ 'et de, svarede han, og morgentvær føjed han til:

— Æ Wolle et dærnje.

— Næj, han æ kommen hjem og haar lagt sæ ijen. Aa Kresten æ taaed o æ Haw for nowen Timer sien. Niels Nielsen goer Vaagt dærnje.

— Ku Kresten et blyw a æ How i Daw. Æ tæwes dær ka blyw nok aa skjøt hærhjem.

Karen gik ud. —

Hun havde ikke Stunder til megen Snakken nu.

Hun fik Fyr i Bilæggerovnen og gjort ryddeligt i Stuen.

Noget efter viste Strandfogden sig i Frammerset, for at faa Ansigtet tvættet i lunkent Vand, som stod slaaet op og vented.

— Æ ka et fostow, te do ka sow saa læng saan Daw. Hjæm te wos war mi Faar aaltied, nær dær haaed wæt Straaning o æ Straan læng før Daw, stikled Karen.

Hun var nu ifærd med at faa smurt et Par for-svarlige Rundtenommer Sigte.

— Aa de haar da et saan Kisjav, sku æ mien. Før æ Øvrighej kommer, haar æ da et not aa sku haa gjot, svarede han. — Do a aaltied saa utieds Kaaren.

— De we æ da et. — Man kan da aaller wied, om der et ku wæer not lewen i saan en Skiw, fik hun frem.

Som havde den Tanke tynget hende hele Tiden.

— Saa maa'et da wæer not møj sølle not, som et ku skøt sæ sjæl i Land i saan Wæjle.

— De war da nok aalival wær aa see ætter, tøwes æ. De skjylder man da baaed Guj o sæ sjæl.

Hun skænked Kaffen.

Og Kresten satte sig til Bords og drak og gum-led langsomt Sigtekagen i sig. Gud, hvor var hans Hoved fuldt af Spekulationer i Dag.

Et helt Skib fuldladet paa Stranden. —

Som det laa iaftes, maatte man jo kunne gaa tør-skoet til det i Dag.

Han kom endelig i Trøjen og fik Luen paa.

— See no nøj ætter, bette Faar, hør do, indskærped Karen ham.

— Dær æ saamæn et not aa see ætter, svared han og gik.

Ude i Gangen tog han en tyk Kæp.
 Man kunde jo aldrig vide

— — —

Paa det nordre Strandlen havde den lille, vindtørre Strandfoged alt længe været i Virksomhed. Han havde været strandlangs for at faa bjærget, hvad der var drevet i Land af Brædder og Planker paa hans Len.

Og var nu paa Vej hjemefter for at faa lidt tørt og varmt, vaad og træt, som han var.

Lige ved Opkørselen traf han Kre Sørensen.

De hilste og stansed med flere Alen mellem sig.

— Hun stoer ejsen skjøn dærhæn, bemærked den lille.

— Aa ja, hun gjør val de.

— Hun sku maaskje haa sat hin lie hjem te di Dar.

— Aa ja, saa mæn enda. De ku ejsen et haa væt saa daale, svared Kresten lunt og lod Blikket følge Stranden nordpaa.

— Do haar da aasse faat not, ka æ see — og de møj enda, føjed han til.

— Tøwes do de, blev han bidt af.

— Aa ja, enda.

Og den lille stamped videre uden Hilsen.

Han var Genstand for en stærk Sjælekamp.

Hele Natten og Morgenen med havde han været plaget af sjælelige Anfægtelser. For faa Dage siden havde et Par nidkære troende faaet ham med til et

Møde. Der havde en kendt Forkynder sagt: at Herren ofte lod de Mennesker, han særlig havde kær, møde Modgang frem for andre, for derved at drage deres Tanker endnu stærkere til sig.

Dette havde den indtrufne Begivenhed paa ny kaldt frem i hans Erindring.

Var det mon ikke en Mindelse derom, at Gud havde ladet det Skib drive ind paa Kre Sørensens Len, saa ganske nær hans? —

For det var da en kendt Sag, at Kresten var en Dovenlars, der hverken gad skøtte sin Jord eller sit Hus. Men lod Kone og Børnene regere som de vilde. Mens han derimod, og det maatte Gud og alle da vide, altid havde røgtet sin lille Lod med Flid og Nidkærhed.

Ja — havde han i Tide søgt Guds Ord, var Skibet maaske kommet paa hans Len

Kre Sørensen gik uforstyrret videre frem mellem inddrevne Vragplanker og Dynger af Fjæl.

Med Forskibet højt over Stranden og Agterenden dybt i Havstokken laa Skibet krænget bagbordsover, ud mod Søen. Forhugget og brudt som en stormslaaet Havfugl.

Fokkemasten var gaaet styrbordsover og hang endnu med Sejl og Raa til Vraget som en splintret Vinge paa en strandskudt Maage.

Mens Stormasten stod rækkende forefter med svag Luftning i sine flænsede Sejl.

Han faldt et Øjeblik i dyb Betragtning lige for Boven af det — til Niels Nielsen, Vagten, en klejn,

hvidgraa Pusling med rindende Øjne naaed hen til ham.

— Hun stoer ejsen skjøn, bemærked han.

— Aa ja, saamæn, svared Kresten. — Hun æ val kommen saa nar hun ka. Han traadte ind under Stævnen og dunked den forsvarligt med sin knyttede Kno, saa det klang hult derunder.

— De æ wes en farle gammel jen, sagde Niels.

— Mon 'en æ de. Æ tøywes et, te 'en taar sæ saa ring ued.

Han fandt en benskaftet Tællekniv frem af Lommen og prøved sig til.

— Jow føj enda. De haar do ejsen Ret i.

Flere Steder gik Bladet tommedybt i, naar det først var stukket gennem det tykke Lag Tjære.

De gik noget tilbage og stod og keg op ad det.

— Æ Baaed æ væk, tøywer æ, opdaged Kresten.

— De ka jo wæer, æ Folkens æ gowen i 'æm.

Krestens Øjne kresed om Navnebrædtet.

— T-a-n-a siger Tana, staved han ved sig selv.

— Hun hejer Tana, meddelte han saa.

— Ja saa, faldt gammel Niels i og keg derop til.

— Ja, saa — Taana.

— Sku vi et see ætter, om vi ku kom op o'en. Niels. Æ tøywes de ku wæer gjøw aa faa kiged ætter dærop. — Man ka jo aaller wied, om dær et ku wæer not sølle Skaw a jen eller aan Slaw.

Niels skotted betænksomt hen til ham.

— Hærom ka vi wes kom op — trower æ, viste Kresten.

Men Niels blev staaende, hvor han stod.

— Do æ da val et baang?

— Val æ æ et de. — Men æ æ wes for gammel te den Slaws Klaatterasie.

Kre Sørensen sendte den gamle et Sideblik men undlod dog selv at realisere sit Forslag.

Man havde hørt saa galt før, at der baade kunde være gale Mennesker og Dyr og Røvere i et saadant Skib. —

Noget efter kom der Folk til, og han fik en anden med sig

De klatred op ad Styrbords Vanten, der hang udenbords med Masten. Kresten sidst med Kæppen i Haanden.

Da de naaed over Rællingen, stansed de et Par Skridt inde paa den forskudte og halvbortskyllede Dækslast.

Som i lydhør Stilhed følte de deres Sanser saarbare for enhver Lyd. Mens Brændingens hule Drønen mod Skroget tordned om dem som en øredøvende Uvejrslarm, de søgte at lytte sig igennem.

Tavse saa de frem over det hærgede Skib, hvis Mandskabs Skæbne maaske aldrig skulde opklares . . .

De naaede hen til Ruffet.

Døren var lukket omhyggelig, saa de. En tiltællt Pind var slaaet i Haspen.

De tøved lidt, før de gik derned. Dækslasten laa mandshøj med kun en lille Aabning foran Døren.

— Æ dær nowen dærind, raabte Kresten og slog med sin Stok i Ruftaget.

Men ikke en Lyd

— Val æ dær ingen dær, føjed han til, dog uden at vise Tegn til at aabne Døren.

— La wos see ornle ætter, sagde saa den anden, som var en bredskuldret Mand med et stærkt Fuldskæg og et Par rolige blaa Øjne.

Han klattred ned og fik Døren op.

Kresten fulgte langsomt efter.

Der var halvmørkt i Rummet, saa de maatte helt derind for at overse det.

— Æ dær nowen, gentog Kresten og skød sig frem bag den andens Ryg.

Der gik et Stød gennem deres Legemer.

Henne fra en af Overkøjerne lyste et Par store Øjne frem af Mørket. De blev tvivlraadig staaende, mens deres Øjne fandt et ubestemmeligt Omrids af et Legeme frem derinde.

— Æ trower, de æ et Wildyr, sagde Kresten lavmælet og tog uvilkaarlig den anden i Armen. Taa dæ ijaw, gow et for nar.

Hans Hjerne grebes i et Nu af de vildeste Forestillinger om Uhyrer og opædt Mandskab. Man havde da hørt, at der var Skibe, der blev lastet med saadant noget til de hersens zoologiske Haver.

Uhyret havde faaet sig rejst og stirred ufravigeligt paa dem. Det kribled og gøs dem i Huden.

— De æ mi Saalihej en Ulv, heller en Bams, heller saan not Skaw. Denne Bemærkning bragte ogsaa den anden til at vige. Efter de Begreber, de havde

om Ulve, kunde den her ligne godt nok. Og de, havde han baade hørt og læst, aad Mennesker.

Ved Døren fik han sig dog vendt endnu en Gang og keg ind, før han smækked i.

— Men hwa Faanen æ'et — logre 'en et mæ si Haael? —

Han fik et benauet Udtryk i Ansigtet, som tvivled han paa, hvad han saa.

— Jow saa mi sywal gjø'en saa. De sku da val et wæer en

Hans Formodning drev ham frem.

— Det sku da val et wæer en Hunn?

Kresten stak Hovedet frem.

— Vaagt dæ val, advared han.

Hvad havde man ikke hørt om disse Dyrs List.

Den anden stansed endnu en Gang. Saa brast han han i Latter.

De æ Døwlen taa mæ et aan end en sølle, fokommen Hunn.

Kresten saa ham hale Dyret frem.

— En Hunn, de æ da val et mule, gentog han.

— Jow, saa mi sywal æ'et de.

Den kom frem i Lyset

De saa længe paa den. En saadan Hund havde de aldrig set. Den ligned grangivelig en Ulv.

Om det stakkels Dyrs Fredsommelighed var der ingen Tvivl. Det stod logrende mellem de to Mænd og med et Par kloge Øjne.

Men for Kre Sørensen, Strandfoged, blotted denne nye Kendsgerning en ny Side af Sagen.

En Hund i et „dødt Skib“ betød, at det ikke længer var noget „dødt Skib“, — og det igen, at hans Fortjeneste fra en tredje Del af dets hele Værdi sank ned til at blive en almindelig Strandfogedpart.

Men han bed stiltiende den mindre morsomme Opdagelse i sig med en beundringsværdig tykhudet Ro.

Var der en Hund, saa var den der, og saa kunde det ikke være anderledes.

Med nogen Besvær fik de Hunden ned paa Stranden, hvor den vakte ikke mindre Forbavselse.

En saadan Hund var ikke før set, saa vidt nogen kunde huske, i Stenbjerg By.

Med den sjeldne Strandingsgæst bunden i en Snor begav Kresten sig hjemefter.

Og alle fulgte efter, saa det voksed til et helt Følge gennem Byen.

— Kam ued aa see æ Ulvhunn, lød det over alt.
— Den war i æ Skiw.

Og gamled og unge kom frem til Vejen og betragted det mærkelige Dyr, der slunken og sky lod sig trække afsted. Hjemme slog Karen Hænderne sammen i Forbavselse.

— Hwa æ da de for not, du dær kommer mæ, Kresten?

— Ja, hwa æ'et for not. De æ val en Hunn, sva-rede han.

Karen betænkte sig lidt

Logrende saa den op mod hende og rakte krybende efter hendes Haand.

Saa blev hun blød om Hjærtet.

— Aa de sølle Skaw, udbrød hun. Huer æ'en da fokommen. Og hun fik den ud i Frammerset til sig, medens Kresten begyndte en sendrægtig Udvikling af Begivenheden.

— Guj, huer æ'en tøste og sulten, de staakels Dyr, bemærked hun flere Gange og lod den æde, til hun fandt, det kunde være godt.

Saa fik hun fat i et gammelt Dækken og fik den til Ro under Bilæggerovnen. Og ingen fik Lov til at forstyrre den.

Kun Skolelæreren, som kom paa Visit for at se det sjældne Dyr, fik aabnet Døren paa Klem.

— De æ en Finhunn, forklared han, en hiel op fræ de nordleste af Naarre.

— Jøsses da, te saa jen aasse ka kom saa langt omkring aa te siest straan hær som en aan Minnesk, faldt Karen i Forundring.

Der var ingen Ende paa Folks Nysgerrighed de første Dage efter den sjeldne Gæsts Tilsynekomst.

Hver Gang den viste sig uden Døre, samledes straks en beundrende Skare. — Ikke at tale om de Par Gange, Kre Sørensen tog den med paa sine Ture langs Stranden, bunden til Vognen — da blev det formelig et Optog gennem Byen.

Man kunde ikke blive træt af at betragte den.

Og Kresten selv kunde sidde og falde i Staver over den hjemme i Stuen, nøje iagttagende enhver af dens Bevægelser selv de nødvendigste.

Han havde som glemt det Tab, dens Tilsynekomst forvoldte, mod den Popularitet, den for en Stund havde skænket ham.

Men for Hunden var disse Dage vist højst pinlige, fulde af Ængstelse for hvilken Lod, der vilde blive den tildelt blandt disse fremmede Mennesker.

Den krøb og logred for alle, blot de saa paa den, og var saa myg, at Børnene blot ved at klappe i Hænderne kunde skræmme den bort med Halen mellem Benene. Dog kom der ikke en i dens Nærhed, uden den maatte hen og snuse til Vedkommende, som haabed den stadig at genfinde sine Fæller fra Skibet. Det var klart, at den baade længtes og led.

Men ogsaa for de øvrige Hunde i Fiskerlejet blev den Midtpunktet.

Fuld af Misundelse saa de, hvor det fremmede Medlem tiltrak sig Opmærksomheden. Saa de formelig sammensvor sig mod den.

Og uden Modstand lod den sig forulempe.

Huset blev belejret. Blot den viste sig uden Døre, var der straks et Par. Selv den mindste gik paa uden Tøven. Og ofte slap den ikke uden blodige Mærker fra deres Tænder.

— De æ da en møj sølle jen, begyndte man at ymte, naar man saa den mindst dobbelt store Hund lade sig jage som et Lam. Og andre føjed til med et bredt, smøret Smil:

— Aa saa ku 'en da nær haa kjyst æ Liw a æ Straaenfo'ed dær op i æ Skiw.

Saaledes gik nogle Dage Til Kaptajnen, otte Dage efter Skibet var drevet i Land, ganske uventet kom tilstede.

Han var Nordmand. En kraftig, graasprængt Sømand. En Formiddag banked han paa hos Kre Sørensen.

Karen og Hunden var ene hjemme.

Nysgerrig saa hun paa ham, og bød ham gæstfri ind.

— Æ de mule, udbrød hun, da hun erfared hvem han var. — De var da skjøn de. De staakkels Dyr æ som syk af Sori, forklared hun og fik travlt med at faa Hunden frem.

— Nero, kaldte Kaptajnen og fløjted.

— Hejer 'en Næraa — — Kam saa da — kam saa da Næraa, kaldte hun.

Den laa ude ved Ornen med Snuden mellem Poterne. Som troed den at blande Drøm og Virkelighed, løfted den Hovedet og logred til hende. Den eneste, som den havde fattet Tillid til.

Da hørte den Kaptajnens Fløjten.

I et Sæt var den paa Spring og inde i Stuen.

Dens Glæde var uden Grænser

Den peb af Glæde, krøb ad Jorden, og sprang som besat op ad ham

Den stærke Mand satte sig paa Bænken og tog det trofaste Dyrs Hoved mellem sine Hænder.

— Nero! Bra Gut han, sagde han Gang paa Gang og klapped den, som vilde han banke Ribbenene ind i Livet paa den.

Karen stod og fik Taarer i Øjnene af Bevægelse.

Men da sprang den fra ham logrende til hende og slikked hendes Haand, som vilde den vise sin Taknemmelighed mod hende —

Det mente Karen da.

Hun maatte tørre sine Øjne og ud til Kaffekedlen for ikke at komme til at snøfte højt.

Kaptajnen maatte ha Kaffe, før han gik, og bo der ogsaa, saa længe han blev i Byen, vilde hun.

Kort Tid efter gik han til Stranden ledsaget af Nero.

Fiskerne var ved at lande. De smaa Klitbohunde sad vagtsomme rundt om. Da de saa Nero slutted de Kres om den

Et Par Gange saa den spørgende paa ham.

— Hvad er der i Vejen med ham, snakked Kap-
tajnen til den. — Kan han ikke jage disse Smaafyrene
hjem? Og han stansed og viste frem mod Flokken.

Nero skar Tænder og saa op til ham, som vilde
den først være rigtig sikker paa hans Mening, før
den gik løs.

Den gamle Sømand maatte le.

— Ja — ja, ta dem naa, skynd sig!

Den gik nogle Skridt frem.

Dens tykke Nakkebørster rejste sig udfordrende,
og den blotted to Rader skarpe Tænder.

Et Øjeblik stod den stille og mønstred sine Mod-
standere og kasted sig saa i Spring ind mellem
dem og sled og flænsed til alle Sider

En Stund laa hele Flokken dynget sammen i en
rasende, brydende Hob. Nero underst, som skulde
den sønderslides af alle de gridske Tænder.

Over Stranden lød det som en eneste vild, smerte-
blandet Hyl. Mændene kom op fra Baadene og slut-
tede Kres. Nogle med nervøst stivnede Miner. Andre
som grebne af Dyrenes Vildhed med æggende Raab
paa Læberne og med en dyb Undergrund af Liden-
skab i Blikket. Kvinderne gik i Klynge bag dem
skræmte og fulde af Medynk for det stakkels Dyr

Men saa rejste Nero sig atter over Flokken, slyn-
gende den ene efter den anden fra sig i dybe, blodige
Bid, der fik dens Modstandere til at rulle sig i San-
det — kuet af Smærten.

Da tørned den og en stor Pudel sammen

Fra deres Struber lød det som fra Vilddyrs i Skoven.

Nero faldt over den, som en Ulv over sit Bytte. Og Sandet fik Pletter af Blod og stod i Sky om dem. Hundens Ejer traadte frem af Kresen. — Men Kaptajnen greb ham om Armen.

— La dem slaas. Jeg betaler Hunden, hvis den tager Skade, sagde han.

Og flere mente som han — trods Fruentimmernes højlydte Vrede.

Man blev som betagen af det modige Dyrs Styrke . . .

Endelig fik Pudlen sig slidt løs og Nero lod den fare. — I et Nu fik den Resten af Flokken splittet, saa den stod ene tilbage paa Pladsen.

Den stod en Stund dirrende af Vildhed og Styrke. Dens Muskler spilled under dens Hud. Og blodplettet Skum hang fraadende i dens Tænder.

Saa gik den til sin Herre og lagde sig udmattet ved hans Fødder.

Men Fiskerne kunde knapt tro, at Nero var den samme Hund som det sølle Skab, der bjærgedes fra Vraget.

Hjemme hos Kre Sørensen blev der den Aften sludret længe. Hele Familien sad samlet om Bordet — og Nero paa Bænken mellem dem.

Den havde fuldstændig forandret sig i de faa Timer. Den havde lagt al Ængstelse af, som kendte den sig nu først sikker. Kaptajnen fortalte om sit Forlis.

Tredie Dagen før Skibet var drevet i Land, var de blevet optaget af en engelsk Trawl. Med en Line om Livet maatte de springe i Søen for at lade sig hale om Bord.

Det var ikke muligt at opnaa anden Forbindelse i det oprørte Hav. Derfor var man blevet nødt til at lade Nero i Stikken

Dog før man forlod den, havde man lagt den op i Overkøjen med Mad og Drikke og stænget Døren, saa den kunde være i Sikkerhed for Søerne i det Haab, at Skibet vilde drive i Land —

Da Kaptajnen nogen Tid efter rejste, lod han Kre Sørensen beholde Hunden.

Forlængst havde den faaet gjort op med Fiskerlejets Hunde. Hele dens fyrige Natur løste sig ud, saa dens Stridbarhed snart udvikled sig til ogsaa at omfatte Stedets Folk. Dens Vagtsomhed var saa stor, at det ikke mer var saa lige til at gæste Huset.

— For de leed Skaw, som de haaed dærøwer, plejed man at sige. Men hjemme vedblev den at være medgørlig som før.

Kun, naar den strejfed om i Klitterne eller ved Stranden, øved den Hærværk mod alle lige fra Faarene til voksne Mænd. Mindst af alt egned den sig som Klitbohund.

Kampen paa Livet laa den som i Blodet

Oppe i dens Hjemlands mørke Skove, over Højfjeldets Vidder havde den maaske engang vogted Renhjorden mod Ulven —

Men her — hvad skulde det fyrige, modige Dyr paa denne lave, fremmede Havkyst, hvis Beboere kun kender en Fjende: Havet. Rolig bar Kresten alle Folks Klager, ja gav endog engang et andet Faar i Bytte for et sønderbidt.

Der skulde Tid til at vænne den til, mente han.

Saaledes gik der et Aars Tid, men der skete ingen Forbedring

En Aften vilde en Kone skyde Gennemvej over Kre Sørensens Mark. Nero maatte ha haft en eller anden Hjernehallucination, for den for løs paa hende, som kunde hun ha været den Lede selv, sønderflænged hendes Skørter, tilføjed hende flere Bid og skræmmed Livet halvvejs af hende.

Da maatte Kresten frem for Retten.

I Retten for en Hund! Nej, det var for meget. — Med fem Kroner slap han — og en Advarsel for Fremtiden.

Ærgerlig kom han hjem.

Paa Vejen havde han stridt længe med sig selv og sin Kærlighed til Hunden.

— De ka da et nøt not aa læg sæ ued mæ aal Folk for den Hunn si Skjyl, hævded han, da han stod overfor Karen.

— De ka gjan wæer, fandt hun. — Men no, da 'en æ kommen te wos o den Maaed, tówet æ et vi ka gjør 'en not Fotræd. Vi ka jo lænk 'en aa see ætter, om 'en et sku ku wæen sæ te et.

Af samme Mening var den yngste Søn. Han og Nero var bleven de bedste Venner

Men Kre Sørensen svared dem kun lidt og holdt stædig paa sit. —

— Mer Wæsen ska æ et haa for en Hunn si Skjyl

Da det mørkned, rejste han sig og gik ud.

Ole fulgte ham kort efter.

Inde i Vognskuret stod Nero bunden.

— Ka do løs 'en aa træk 'en hær ued, Wolle, sagde han.

Han stod med en svær Brændeøks i Haanden. Villig fulgte Hunden med, medens den nøje iagttog dem begge. Et Par venlige Klap beroligede den. Da kom Kresten et Øjeblik bag den — og i et Sving huggede han Øksen dybt i dens Pande

Og Neros Saga var ude.

Et Sted inde i Klitten blev den gravet ned. Marehalmet har vel dækket det nu. Men for Kre Sørensen Strandfoged blev denne Begivenhed senere en af hans Livs tungeste

Der stoppede ligesom alle hans Erindringer.

Og jo ældre han blev, jo oftere søgte hans Tanker tilbage dertil. Men for Karen var den for længst føjet blandt Fortidens mange. Under hendes rastløse Virken for Hus og Hjem havde der ikke været Stunder nok til at fortabe sig over denne ene. Hendes Hjærte har rørt sig for saa mange trængende Strandingsgæster herude.

Og Nero blev kun en af dem.

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

• NORDISK FORLAG •

HARRY SØIBERG

AF NYSKOVENS SAGA.

Hjalmar Christensen i „Verdens Gang“. — „Harry Søiberg har allerede vundet sig et Navn indenfor den yngre Forfattergeneration i Danmark. Han hører til den Gruppe, der repræsenterer Naturkraften, Oprindeligheden ligeoverfor en ældre Slægts blaserte Ironi og raffinerede Stemninger. Han færdes mellem Naturmennesker og er Dyrenes Ven Han har utvivlsomt poetisk Følelse og skabende Evner.“

Thøger Larsen i „Lemvig Dagblad“. — „Søiberg er en udmærket Iagttager af Naturen, hvis Væsen han synes at blotte i overraskende Billeder. Og Mennesker og Dyr i hans Bøger er saa fulde af dette Dagens og Nattens Liv, saa naturbesjælede, at de ses i et virkeligt kosmisk Perspektiv. De har Livsgaadens dybeste Kilder i sig.“

Valdemar Rørdam i „København“. — „„Af Nyskovens Saga“ har grebet om et ypperligt Emne: Landskabets og Befolkningens Omformning gennem den jydskes Hedes Forvandling til Skov Harry Søiberg er født til Digter. Og Afstanden fra „Folket ved Havet“ til „Af Nyskovens Saga“ viser Evner af ikke almindelig Omfang.“

O. Geismar i „Nordsjælland“. — „Jeg betænker mig ikke paa at sige, at Harry Søiberg alene i Kraft af denne Bog er en af de dygtigste Naturskildrere, Danmark ejer. Men Søiberg er mere end en ypperlig Naturskildrer Alle dansk Folkelivs og dansk Digtningens Elskere bør læse „Af Nyskovens Saga“ Det er endelig en Bog af et Menneske om Mennesker I denne Bog er gemt noget af en Menneskelighedens Renaissance.“

Theodor Caspari i „Aftenposten“, Kristiania. — „Der er ikke den Lyd den danske Skovnatur som ikke naar hans Øren, ikke den Lysvirkning i Skovdybet som ikke kaster Reflex i hans følsomme Sind for derfra igen at afspejle sig i hans ejendommelige malende Stil.“

Pris: 2 Kr.

HARRY SØIBERG

AF JORDENS SLÆGT

Historier.

Chr. Gulmann i „Nationaltidende“. — „Harry Søiberg staar nu i forreste Række af den unge Forfatterslægt. Saa inderligt et Forhold til Naturen har næppe nogen af de andre . . . Der kan være Folkedigtningens enkle Ro og Fasthed i Skildringen af de Mennesker, han med faa Træk tegner ind i denne stærke Natur, som de uvilkaarlig lever sammen med. Saadan som den unge Bonde gaar ud og ene opsøger Tyren, har Billedet en plastisk Holdning og prægnant Kraft, der netop er i Slægt med Sagaens primitive Kunst og samtidig mærkelig medlevende i Sansningen. Harry Søiberg har vistnok lært af Johannes V. Jensen. Men han er selv en ung Mester. Han bør sætte sig de største Maal.“

N. P. J. i „Jysk Morgenblad“. — „Søiberg har gaaet i Skole baade hos Kipling og Johs. V. Jensen, men alligevel er han helt sig selv, og med sin sidste Bog hævder han sig uden Vanskelighed i Rækken af dem, der bærer den unge Litteratur herhjemme.“

Reidar Øksnevad i „Verdens Gang“. — „Men Harry Søiberg er heldigvis ikke bare Jyde, han er ogsaa en virkelig Digter, en Natur- og Dyreskildrer af høj Rang En saa usvigelig sikker Forstaaelse af Natur og Naturvæsener, som i „Vildt Blod“ og „Vandringen“ er overordentlig sjælden i nordisk Litteratur.“

Erik Lie i „Norske Intelligenssedler“. — „Det er mesterverker — kraftige, selvsete, ærlige billeder, som paa samme tid bringer en til at tænke paa en Zola og en Millet.“

C. I. Hambro i „Morgenbladet“. — „Et nyt Navn i dansk Litteratur, men et Navn som engang vil komme til at betyde noget, om Hr. Søiberg faar Lykke til at indfri de Løfter hans første Bøger har git. Han staar utenfor alt Klikevæsen i dansk Digtning, han har intet med Københavnerne at gjøre og hører ingen Skole til. Skulde man give ham Slægtninge inden Litteraturen, maatte det bli en Vandringsmand og Jæger som Hans Kaarsberg; men ellers har Søibergs dybe Sans for det naturbundne Menneskelivs sterke og enfoldige Poesi meget til fælles med Falkbergets Anlæg men han er haardere, vildere, mere storladet.“

Bo Bergmann i „Dagens Nyheter“. — „Den danska författaren Harry Søiberg är en bekantskap at göra. Jag har icke på länge — knappast sedan Hamsuns Pan — läst en bok där naturpoesien strömmat så frisk och doftande och omedelbar, som i dessa friluftshistorier Det är icke fråga om någon genomförd komposition. Detalj lägges till detalj, tafla till tafla. Sitt förnämsta värde ha de genom sin poetiska och psykologiska intensitet, genom den utormordentligt friska och omedelbara charm hvarmed landskapet trollas fram — oftast i helt korta impressionistiska drag — och formas till en ram kring vildt och primitivt lif.“

HARRY SØIBERG

FOLKET VED HAVET

Fortælling.

Johannes Jørgensen i „Nationaltidende“. — „Harry Søibergs Bog er ægte Realisme af den gode gamle Slags, som vi kender fra Blicher til Henrik Pontoppidan. „Folket ved Havet“ virker med en Troværdighed som Anchers Malerier, og Kampen mellem de to Livssyn — det gammeldags, menneskelige-selvtilfredse og det nye indremissionske-højtspændte — er skildret med rolig Ærlighed og dramatisk Kraft“

Valdemar Rørdam i „København“. — „Det er en lang Række Livs- og Karakterbilleder givet med stor Kraft og knap Form Den røde Traad gennem alt er den fremtrængende Missions Indvirkning paa Befolkningens arvede Tro og naturlige Religiositet over Tilværelsen. I det fuldkomne frigjorte Billede af denne sjælelige Stormflod har Søibergs Bog sin sjældneste Værdi. Det er en Bog fuld af Naturens og det naturbundne Menneskelivs stærke og enfoldige Poesi“

Chr. Rimestad i „Politiken“. — „Sin største poetiske Værdi faar Bogen ved de mange Naturbilleder. Saadan skildres Naturen kun af en Mand, der har levet hele sin Barndom i den, som har kendt den i alle Aarets Tider Der er overalt den Instinktets Sikkerhed, som den lange Indleven giver. Vi har mange fortræffelige Naturskildrere i vor samtidige Litteratur. Harry Søiberg er nu traadt ind i den Kres af dem, der kender den nøjagtigst og holder stærkest af den.“

Pris: 2 Kr. 75 Øre.

KARL GJELLERUP

VERDENSVANDRERNE

Romandigtning i tre Bøger.

Otto Borchsenius i „Dannebrog“. — „Forfatteren har denne Gang villet have den store læsende Almenhed med sig. Hans Roman er i den Grad spændende og underholdende, at man nødig lægger den fra sig, før man har faaet Vished om de interessante Menneskeskæbner den behandier. Der er en Livsfylde, for ikke at tale om en Skønhedsfylde i denne Bog, og dens Egenart giver den en særlig Tiltrækning oven i Købet . . . Det er en mærkelig Bog, en rig Bog, en aandfuld Bog.“

Pris: 6 Kr. 50 Øre.

FRANZ v. JESSEN

KATJA

En Fortælling fra Rusland.

Thor Lange i „Riget“. — „ . . . Kvindepsykolog behøver man ikke at være for saaledes at fængsles af Katjas Skikkelse, at man efter at have taget fat paa Bogen ikke slipper den af Hænde, før sidste Side er læst. Og hvor er alle Biplersonerne fortræffelig tegnede, bogstaveligt alle i deres indbyrdes Forskellighed . . . Vil nogen til Bunds trænge ind i det moderne Ruslands Levevis og Tankesæt, saa læs Franz v. Jessens „Katja“. Det Kunstværk vil blive staaende og stedse bevare Sandhedens lodige Værd.“

Pris: 7 Kr. 50 Øre.

JOHANNES HOECK

SPIONLIV I ØSTEN.

En Fortælling i Skitser fra Krigens Tid.

Franz v. Jessen i „Nationaltidende“. — „I denne ejendommelige, meget personlige Bog er Digtning og Virkelighed paa forunderlig Vis blandet sammen. Handlingen, der saavidt muligt er spundet af romantiske Traade, foregaar i Petchili-Golfens Havnestæder under den russisk-japanske Krigs første Maaneder. Det er da det mægtige Dramas Periferi — Valpladsens yderste Udkant — som danner Rammen om denne Fortælling, hvori der hverken mangler Gift, Dolke, natlige Indbrud, Pengeafpresninger, listige Kneb, glimrende Mod eller rørende Kærlighed . . . Sin ubestridelige Værdi faar denne interessante og udmærket skrevne Bog af de Natur- og Milieu-Skildringer, der med rund Haand er strøet ud over dens Sider. Allerede Indledningen, hvori den mægtige, mantschurske Flod Liao er skildret, virker med en betagende Styrke og Skønhed . . . Forfatteren behersker Stoffet med rolig Sikkerhed, mens Stemningerne stiger og daler med Livets egen skiftende Hast, og Billederne præger sig dybt i Bevidstheden. Hr. Hoeck naar paa disse Virkeligheds-Felter meget højt. Hans Kundskaber, hans skolede lagttagelses-Evne og hans rene, stærke Stil forener sig her til at frembringe hele Kunstværker. Saadan en Tid og saadanne Forhold er det højst interessant at læse om, naar Skildringen ligger i det Niveau som Hr. Hoecks. Hans Bog maa kunne naa langt omkring . . . „Spionliv i Østen“ vil vinde Hr. Johs. Hoeck et stort og taknemligt Publikum.“

Pris: 4 Kr. 50 Øre.

AAGE MADELUNG

ELSKER HVERANDRE

En Passionsbog.

Palle Rosenkrantz i „Riget“. — „I Sandhed en pragtfuld Bog — der er virkelig kommet til os en Kunstner, der ikke alene behersker Sproget, men ogsaa Tanker og Personer, en Mand, der kan fortælle og male. Kort sagt en Prosaforfatter af høj Rang, der vil hjemføre Aarets Pris og vinde alles Øren.

Den Bog er nemlig ægte . . .

Indholdet maa ikke fortælles, Bogen skal læses af alle. Det vidunderlige ved den er dette, at denne Forfatter . . . har skabt en rig og handlingsfyldt Bog, der taler til os i vort rene Modersmaal om fremmede, frygtelige Ting, en Bog, der varmer og isner, men hvis Mester stadig selv er feberfri. Han har set, opfattet og gengivet det. Deraf hans uomtvistelige Sejre, der stiller ham i Række med Johs. V. Jensen, Sven Lange og Henrik Pontoppidan, der hvor disse er bedst. Thi vi har med denne nye Bog faaet et dansk Prosa-Mesterværk, der staar paa Højde med det bedste, de sidste 30 Aar har skænket os, og blandt vore faa virkelig fremragende Prosaskribenter vil fra nu af Aage Madelungs Navn nævnes som et af de bedste.“

„Berlingske Tidende“. — „Ikke blot ved selve sit Emne, men i høj Grad ogsaa ved den overlegne Styrke, hvormed det er behandlet, har Hr. Madelung skabt en Bog, svulmende af Liv, virkelig betagende og gribende.“

„Nationaltidende“. — „I de lidenskabeligt bevægede Billeder, Forfatteren opruller fra det revolutionære og fra Jødehadets Rusland, er der en usædvanlig Styrke. Ordene flammer og blusser i denne Bog, som er skrevet med et Temperament, der er ligesaa fremmedartet som selve Indholdet . . . Men hele Tiden mærkes det, at Aage Madelung er et nyt, selvstændigt Talent . . . og det ny Talent aabenbarer sig straks i denne Bog, hans Gennembrudsarbejde, som en Roman-Tekniker af Rang.“

Pris 5 Kr. 50 Øre.

FRANK NORRIS

POLYPEN

Af Hvedens Saga.

„Nationaltidende“. — „Det er en hel Rigdom, der bydes Læserne gennem den Oversættelse af Frank Norris' *Polyphen*, som Johs. V. Jensen nu har udsendt . . .

Johs. V. Jensen fortjener Tak, fordi han har bragt hans Værk til os . . . *Polyphen* vil længe blive staaende i vor Oversættelseslitteratur, og den vil vinde sig en Menighed, for hvem den udmærkede Bog er bleven en kær Ven, man atter og atter tager ned fra Boghylden.“

Pris: 5 Kr. indb.

MALSTRØMMEN

Hans Brix i „Politiken“. — „Ingen vil kunne nægte, at Amerikaneren Frank Norris er en Romandigter af Guds Naade; han overskuer og gennemtrænger sit Emne, han bruger Handlingens mangfoldige Enkeltheder alle i ét Øjemed. Som Roman frembyder „Malstrømmen“ fortræffelige Prøver paa den moderne Prosas uskrevne Love, saaledes som de fremtræder i Anvendelse.“

Pris: 4 Kr. 50 Øre indb

MORAN

Et Æventyr fra Stillehavet.

„Nationaltidende“. — „Polyphen“s og „Malstrømmen“s talentfulde Forfatter viser sig i den her foreliggende Bog fra en ny Side: Frank Norris har i „Moran“ vist sig i Stand til at skrive en Roman, hvor eventyrlige og forunderlige Begivenheder følger hverandre Slag i Slag, og hvor han holder Læseren fuldstændig fangen lige til de sidste Sider, hvor Slutningskatastrofen indtræder.

„Moran“ er overhovedet en Bog, der helt igennem er skreven med et tindrende og sprudlende Talent.“

Pris: 3 Kr., indb. 3 Kr. 50 Øre.

McTEAGUE

„Berlingske Tidende“. — „Som en mægtig Kultegning former denne Roman sig. Den er massiv helt igennem, opbygget af en Evne til at se stort og næsten brutalt paa et Fænomen, og en journalistisk Evne til med lige saa stærke Streger at skildre dette . . . Der er en mægtig Stigning i Bogens Forløb, og Slutningen læses i stor Spænding. En voldsom Kraft er der over denne Bog, og ingen vil fortryde at have ofret nogle Timer paa dens Læsning. Oversættelsen er udmærket flydende.“

„Vort Land“. — „Alle Frank Norris' Bøger er gode, men med de to: „Polyphen“ og saa den her foreliggende „McTeague“ er den amerikanske Roman fuldt udviklet paa sin Middagshøjde . . .“

Pris: 4 Kr. 50 Øre, indb. 5 Kr. 25 Øre.

BLIX

„Politiken“. — „Med glad Forventning griber man en ny Oversættelse af Frank Norris, denne fornøjelige og talentfulde Amerikaner, som med sin Frodighed, sit Humør og sin Fantasi af og til kaster et straalende Lysglimt ind i vor hjemlige Literatur. Man bliver ikke heller skuffet denne Gang. Fortællingen om „Blix“, Pigebarnet af Guds Naade og Forfatterens varme Beundring, er skrevet med henrivende Kunst . . . Et fortryllende Hele.“

Pris: 2 Kr. 75 Øre, indb. 3 Kr. 25 Øre.

HARALD TANDRUP

KRINGLEBY.

Fortælling fra en dansk Købstad.

„*Kristeligt Dagblad*“. — „Hvis der var Retfærdighed til i Verden, skulde Harald Tandrup have det Carl Møllerske Legat. Thi hans Billeder fra „Kringleby“ lyser af et godt Humør, der er ligesaa festligt som sjældent. I Modsætning til adskillige andre er Harald Tandrup gennemgaaende i Besiddelse af Takt og Smag. Og som Fortæller er han noget for sig.

„Kringleby“ er i ingen Henseende tungt lastet med Dybsind. Det er mest af alt en munter Sommerroman, der byder en uskadelig Underholdning“.

Pris: 4 Kr. 50 Øre.

LAURIDS BRUUN

FRA BOSPORUS TIL VAN ZANTENS Ø.

Indtryk fra en Rejse omkring Jorden

„*Aftenposten*“. — „Det er en lang Rejse, og det er en omfangsrig Bog, men man trættes paa intet Punkt i Bogen ved Læsningen. Thi Laurids Bruun er en livlig og underholdende Fortæller, hvad enten han beskriver Opholdet i Jærnbankupeen og sine Rejsefællers smaa Særegenheder, eller han beskriver Folkelivet i Østens Byer og Skikkene, der hersker i hine fjerne Egne.

. . . Det er et stort og righoldigt Galleri af Billeder, denne Rejseskildring indeholder, en broget Vexlen af Indtryk fra hine interessante Egne og en lang Række af forskelligartede Skikkelser, der i Bogen glider forbi Læserens Blik. Og alt kommer det til at staa saa klart og lyslevende under Læsningen, at Interessen og Forstaaelsen ikke paa noget Punkt svigter“.

„*Berlingske Tidende*“. — „Laurids Bruun er en fortræffelig Fortæller — det har han vist mange Gange før, og det godtgør han atter i sin Rejsebog . . . helt igennem en livlig og opmuntrende Bog at læse. Skade kun, at den giver saa slem en Udvé.“

Pris: 5 Kr. 75 Øre.

PALLE ROSENKRANTZ

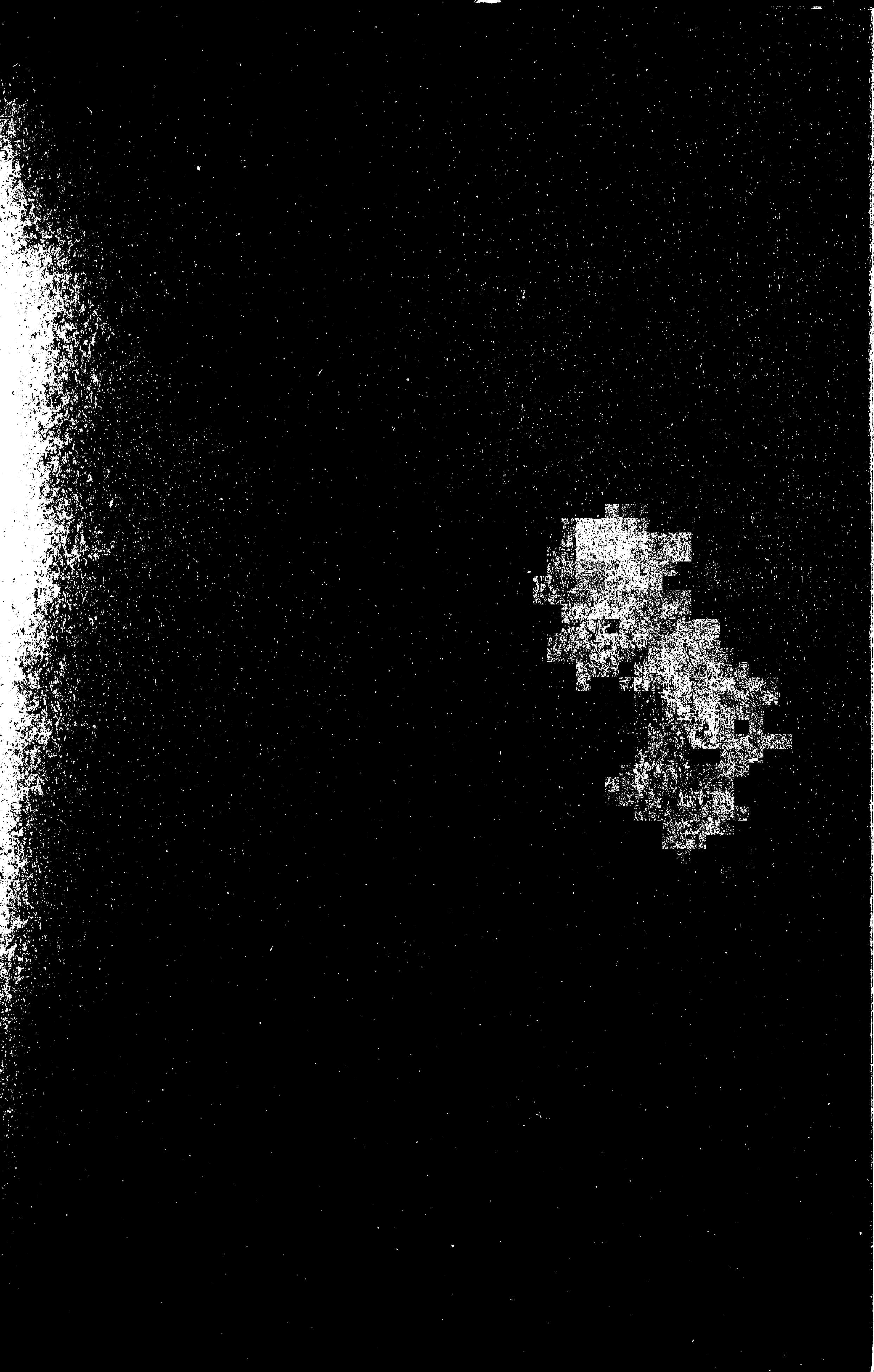
BALDRIAN.

En Fortælling om en lille Mand i en lille By.

„*Ekstrabladet*“. — „En udmærket Familiebog. For det første en dejlig tyk Bog, som nok kan slaa til for flere Vinteraftener, for det andet en spændende Bog, hvis højst overraskende Opløsning først gives paa de allersidste Blade, for det tredje en hyggelig Bog, skønt alt drejer sig om Arrestation og Forbrydelser. Det er en fornøjelig Bog, der fortjener at læses“.

„*Berlingske Tidende*“. — „Om denne Type har nu Baron Rosenkrantz her skrevet en særdeles underholdende Bog, . . . hvis Handling i sin uhyre Komplicerethed vidner om en højst opfindsom Hjerne og paa en snedig Maade stadig krydser om Mysteriet“

Pris: 3 Kr. 50 Øre.

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

NORDISK-FORLAG

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERJET

